

УДК 378.4

№ держреєстрації 0110U000506

Інв. №

Національний університет “Києво-Могилянська Академія”
(НаУКМА)

04070, м.Київ, вул. Г.Сковороди, 2;
тел. (044) 417 84 61; факс (044) 462 49 49

ЗАТВЕРДЖУЮ
Президент НаУКМА,
професор

_____ Квіт С.М.
2011.12.23

З В І Т
ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ
ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗОВНІШНЬОГО
НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВИПУСКНИКІВ 2008 ТА 2010 РОКІВ ПРИ
ВСТУПІ ДО ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ НА ПРИКЛАДІ НАУКМА
(заключний)

Керівник НДР
Радник, почесний президент
НаУКМА, доктор філол. наук

_____ **В.С.Брюховецький**
2011.12.20

2011

Рукопис закінчено 20 грудня 2011р.

Результати цієї роботи розглянуто Вченою радою НаУКМА,
протокол № 11 від 2011.12.22.

СПИСОК АВТОРІВ

Посада, науковий ступінь, вчене звання	Підпис	Ім'я, по батькові, прізвище
керівник науково-дослідної роботи, радник, почесний президент НаУКМА, доктор філологічних наук		1. В.С.Брюховецький (Вступ, розд.3,4, висновки, рекомендації)
головний науковий співробітник науково-дослідної роботи, професор кафедри літератури та іноземних мов НаУКМА, доктор філологічних наук, професор		2. В.Є. Панченко (Розд. 2, 3)
науковий співробітник науково-дослідної роботи, провідний спеціаліст НаУКМА		3. В.М.Ковальчук (Розд. реферат 2,3.)
науковий співробітник науково-дослідної роботи, ст. викладач кафедри інформатики НаУКМА,		4. О.В. Кирієнко (Розд.2,3,4)
Молодший науковий співробітник науково-дослідної роботи		5. О.І. Куценко (Розд.3,4)
Молодший науковий співробітник науково-дослідної роботи, доцент кафедри зв'язків з громадськістю, психології та педагогіки НаУКМА		6. М.О.Голубєва (Розд. 1.)

РЕФЕРАТ

Звіт про НДР: 96 стор., 30 джерел.

Об'єкт дослідження – аналіз реформування умов прийому до ВНЗ України шляхом впровадження незалежного оцінювання знань.

Мета роботи – Розробка рекомендацій щодо можливих шляхів впровадження незалежного оцінювання знань і шляхів реформування умов прийому до вищих навчальних закладів України.

Метод дослідження – статистичні аналізи вступних кампаній 2008-2010 років через показники прогностичних валідностей

В ході досліджень визначались кореляції успішності навчання студентів НаУКМА 2008 - 2010 років вступу із:

- результатом зовнішнього незалежного оцінювання (за даними сертифікатів УЦОЯО) з профільних дисциплін;
- результатом написання експериментального тесту НаУКМА (тесту, який охоплює деякі предмети інваріантної складової навчального плану відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, життєву компетентність і визначає здібності абітурієнта до навчання);
- базового рівня підготовки випускника (за атестатом про повну загальну середню освіту);
- загальним конкурсним балом при вступі до університету.

Проведено соціологічне опитування щодо впровадження ЗНО знань та реформування системи вступу серед абітурієнтів, їхніх батьків та викладачів, які можуть провести порівняльний аналіз рівня знань та мотивації до навчання студентів НаУКМА протягом 2000-2010 років.

Основні наукові результати роботи.

Даний науковий проект є спробою системного дослідження ефективності застосування ЗНО як показника оцінювання в конкурсному відборі вступників.

Визначення прогностичних валідностей тестів ЗНО дало можливість окреслити критерії, які є важливими для визначення оптимальних вимог до вступника ВНЗ в залежності від напрямку отримання освіти, визначити перелік дисциплін, з яких доцільно проводити незалежне оцінювання знань та визначити показники за якими право відбору вступників залишається за конкретним навчальним закладом.

ЗДІБНОСТІ ДО НАВЧАННЯ, ЗНО ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ, КОМПЕТЕНТНІСТЬ У НАВЧАННІ, КОНКУРСНИЙ ВІДБІР, МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ, ТЕСТУВАННЯ,

ПЕДАГОГІЧНІ ВИМІРЮВАННЯ, ПРОГНОСТИЧНА ВАЛІДНІСТЬ, ТЕСТ ЗАГАЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ТЗНК), УМОВИ ПРИЙОМУ.

З М І С Т

	Вступ	8
1.	Огляд літератури з питань розвитку системи педагогічних вимірювань знань і здібностей вступників до вищих навчальних закладів.	10
2.	Дослідження конкурсної ситуації при вступі до НаУКМА від 1998 по 2011 рік.	22
3.	Аналіз особливостей і нововведень в Умовах вступу від 2008 по 2011 рік та ефективності ЗНО, як системи вимірювань та контролю знань майбутніх вступників	36
4.	Дослідження ставлення до впровадження процедури вступу у ВНЗ України за результатами зовнішнього незалежного оцінювання серед абітурієнтів НаУКМА їхніх батьків та викладачів.	50
	Висновки	69
	Рекомендації	70
	Перелік посилань	72
	Додатки	
	Додаток А	74
	Рейтингові списки вступників НаУКМА – перші сорок абітурієнтів.	
	Додаток Б	
	Плановий набір та конкурс НаУКМА	96

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

Абревіатури:

НАПН – національна Академія педагогічних наук.

ВНЗ – вищий навчальний заклад.

ЗНО – зовнішнє незалежне оцінювання знань.

МОНмолодьспорту України – Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.

ТЗНК – тест загальної навчальної компетентності.

УЦОЯО – Український центр оцінювання якості освіти.

USETI – Програма сприяння зовнішньому тестуванню в Україні.

Терміни:

ЗДІБНОСТІ – 1) індивідуально-психологічні якості особистості, що є передумовою успішного виконання нею певної діяльності. Сферою вияву здібностей людей є всі галузі їхньої різноманітної практичної, наукової і мистецької діяльності (1);

2) психологічні особливості людини, від яких залежить успішність отримання знань, умінь, навичок, але які до наявності цих знань, умінь і навичок не зводяться. ЗДІБНОСТІ проявляються лише в діяльності, яка не може здійснюватися без наявності цих здібностей. ЗДІБНОСТІ виявляються не в знаннях, уміннях і навичках як таких, а в динаміці їх отримання (наскільки швидко, глибоко, легко і міцно здійснюється процес оволодіння знаннями та вміннями, важливими для даної діяльності). (2)

ЗНАННЯ – відображення у свідомості індивіда образів предметів і явищ об'єктивної дійсності, їх властивостей, відносин між ними й закономірностей розвитку в процесі засвоєння суспільного досвіду пізнання. Засвоєння результатів пізнавальної діяльності, що їх накопичило людство у формі понять, суджень, теорій тощо, здійснюється на основі розумових і практичних дій у процесі спонтанної або цілеспрямованої діяльності індивіда лише за умови взаємодії з іншими людьми. Цей процес триває протягом всього життєвого шляху людини. Уся попередня пізнавальна діяльність суспільства постає перед нею як готове знання, яке вона повинна засвоїти, застосувати на практиці, розвинути далі. (1)

КОМПЕТЕНЦІЇ – відчужена від суб'єкта, наперед задана соціальна норма (вимога) до освітньої підготовки учня, необхідна для його якісної продуктивної діяльності в певній сфері, тобто соціально закріплений результат. Результатом набуття компетенції є компетентність, яка на відміну від компетенції передбачає особистісну характеристику, ставлення до предмета діяльності. Компетенції можуть бути виведені як реальні вимоги до засвоєння учнями сукупності знань, способів діяльності, досвіду ставлень з певної галузі знань, якостей особистості, яка діє в соціумі.(1)

КОМПЕТЕНТНІСТЬ У НАВЧАННІ – (латинське *competentia* – коло питань, в яких людина добре розуміється) набуває молода людина не лише під час вивчення предмета, групи предметів, а й за допомогою засобів неформальної освіти, внаслідок впливу середовища тощо.(1)

ТЕСТ – (англійською *test* – перевірка, випробування, перевірна контрольна робота) – сукупність завдань з певної галузі знань або навчального предмета, яка дозволяє кількісно оцінити знання, вміння,

ТЕХНОЛОГІЯ ОСВІТИ – науковий опис засобів і методів педагогічного процесу, який веде до наперед запланованого результату.(1)

СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ – державний інструмент реалізації конституційного права громадян України на освіту, а саме – доступності і безплатності дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти; різних форм навчання...(1)

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ – це спосіб кількісного відтворювання результатів довільного виду вимірювань чи оцінювання у рамках діяльності навчально-виховної системи.(1)

СИСТЕМА СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ – ієрархічна сукупність взаємопов'язаних компонент, які встановлюють вимоги до змісту, обсягу й рівня вищої освіти на рівнях держави, галузі та ВНЗ. Система стандартів вищої освіти в Україні будується на принципах цілеспрямованості, прогностичності, технологічності та діагностичності.(1)

ВСТУП

Суспільство усвідомлює, що стратегічний успіх національної економіки в усіх сферах, розвиток науки і культури залежить від якості людських ресурсів. Рушійною силою розвитку є високоінтелектуальна і культурна еліта та високопрофесійні працівники. Сьогодні загострюються проблеми якості освіти у зв'язку з швидким і невпинним збільшенням обсягів людських знань і постійним ускладненням соціальних і технологічних процесів. Україна також повинна реагувати на загальносвітові тенденції, пов'язані з переорієнтацією системи освіти на потреби інформаційного суспільства. Задекларувавши намір увійти в Європейський освітній простір (від травня 2005 року Україна приєдналась до Болонського процесу), наша держава зобов'язана була докласти всіх зусиль для приведення параметрів національної системи освіти до світових стандартів і принципів функціонування.

Слід відзначити, що, на жаль, процеси інтеграції української освіти в європейську модель, окреслену Болонською декларацією, відбуваються надто повільно. Фактично не виконано фундаментальні вимоги для учасників болонського процесу: не перейдено до трирівневої структури вищої освіти (бакалавр, магістр, доктор); ігнорується наукова складова в тісному поєднанні з навчальним процесом; мобільність викладачів та студентів залишається фікцією або, в крайньому разі, підтримується лише особистими зусиллями учасників навчального процесу, система вступу до вищих навчальних надто пригальмовано розвивається і впроваджується. Пошук ефективної системи відбору майбутніх студентів триває.

Світова практика відбору майбутніх студентів до ВНЗ не має однотипних моделей¹. У кожній країні організація вступу базується на законодавчих нормах і освітньо-культурних традиціях, які визначають критерії і соціальні мотиви цього відбору і тому часом суттєво відрізняється. У Законі України Про вищу освіту (ст.44, п.1) визначено, що «Прийом осіб на навчання до вищих навчальних закладів здійснюється на конкурсній основі відповідно до їх здібностей...». Це означає, що при вступі серед усіх бажаючих опанувати обрану спеціальність потрібно на конкурсній основі відібрати найкращих, об'єктивно оцінивши їх здібності. Цей ключовий момент забезпечить можливість навчальному закладу втілювати свою місію та досягати поставлених цілей, а в державному розумінні зробити внесок у національну економіку та соціальні досягнення.

Одним із напрямків реформування у вищій освіті стало впровадження системи зовнішнього стандартизованого тестування для створення умов рівного доступу до вищої

¹ Раков С.А. Системи оцінювання й шкалювання результатів національних стандартизованих вступних іспитів до ВНЗ (Аналіз світового досвіду) // Вісник ТІМО №4: Харків видавництво «Факт», 2009. – С. 23 – 28 .

освіти а також моніторингу якості освіти в Україні. Перші практичні кроки були зроблені у 2002 році (Наказ МОН №409 від 17.07.2002 року про створення Українського Центру Оцінювання Якості Освіти). В перебігу розвитку і становлення УЦОЯО пішов шляхом залучення до екзаменів через зовнішнє тестування тільки тих випускників, які вступатимуть до вищих навчальних закладів шляхом складання предметних ЗНО. Усвідомлюючи організаційну складність та економічні показники цього шляху (навіть із досвіду НаУКМА, щодо організації конкурсного відбору із 2000-2400 осіб), можливо, з часом, Україна перейде на застосування для вступу у вищі навчальні заклади ТЗНК (фактично тесту здібностей до навчання) та сертифікатів предметних ЗНО (тесту підсумкового вимірювання за загальноосвітню школу) з правом кожному вищому навчальному закладу самостійно визначати які показники із атестату (або сертифікату для тих, хто покращуватиме результат) враховувати в конкурсний бал. Це і стане національним моніторингом якості освіти.

1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПЕДАГОГІЧНИХ ВИМІРЮВАНЬ ЗНАНЬ І ЗДІБНОСТЕЙ ВСТУПНИКІВ ДО ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Вища освіта в Україні обрала шлях, що є зорієнтованим на європейські норми освіти, тому прагне досягти прозорості в оцінці якості власної діяльності. Така європейська якість навчально-виховного процесу на державному та міжнародному рівнях буде у більшій мірі відповідати вимогам внутрішнього та зовнішнього ринків праці, значно краще задовольнить потреби молоді в освіті.

Міністри освіти Європи підкреслили: «Життєздатність та ефективність будь-якої цивілізації вимірюється її культурним впливом на інші країни. Ми повинні забезпечити існування такої системи вищої освіти у Європі, яка була привабливою для всього світу і відповідала б особливостям наших культурних та наукових традицій»².

Приєднання України у 2005 році до Болонського процесу вимагає реалізації нової парадигми освіти; формування нових моделей організації навчально-виховного процесу; впровадження принципів європейської освіти та таке інше.

Будь-який історичний період розвитку людства неповторно відбивається у філософській картині світу. Місце людини у цій картині світу відображається залежно від рівня розвитку духовності, цінностей, здібностей особистості, ставлення до самого себе та інших людей; від загальних уявлень про природу, причино-наслідкових зв'язків феноменів та подій, про просторово-часові характеристики, що іманентно притаманні суцільному. Із найвищого філософського рівня картина світу трансформується у певні теорії, концепції та парадигми на методологічному рівні тієї чи іншої конкретної науки.

Поняття парадигма « означає найбільш загальні принципи розуміння та інтерпретації об'єкта дослідження, прийняті в певному науковому співтоваристві»³. На сучасному етапі філософія освіти використовує категорію «парадигма освіти», щоб виокремити особливості педагогічного мислення, педагогічної технології, педагогічної діяльності.

«Сучасна епоха характеризується процесами становлення нової парадигми у філософії і теорії освіти. Вони взаємозв'язані і ускладнені різноманітністю і суперечністю висхідних обґрунтувань і висновків. Однак їх спільність у прагненні до реалізації ідей і концепцій у практиці освіти; це, мабуть, відмітна риса філософствування століття, що відходить у вічність»⁴.

² Вісник ТІМО. - №9. - - Харків : Факт, 2009– С. 5.

³ Зязюн І. А. Філософія освіти : парадигми і технології / Педагогічні новації столичної освіти : теорія і практика: науково-методичний щорічник. – К., 2001. – С. 7.

⁴ Там само. – С. 7.

Наші уявлення про учнів, абітурієнтів, студентів, слухачів курсів підвищення кваліфікації; цілі, завдання, провідні принципи та дидактичні технології навчально-виховного процесу, про моральні вимоги до особистості та компетентності тих, хто вчиться й того, хто вчить, - увесь цей набір елементів складає органічний комплекс, окреслюючи парадигму освіти певного культурно-історичного типу. *Парадигма освіти* конкретного культурно-історичного типу педагогічного мислення та педагогічної дії – це категорія філософії освіти, у якій закладається комплекс вимог до компетентностей вчителя та учнів, у відповідності до обсягу очікувань та до рівня розвитку самого суспільства. Поняття «вчитель» та «учні» використовуються у самому широкому розумінні цих слів.

Філософія ХХ ст. та поч. ХХІ ст. – підґрунтя для становлення загальної теорії освіти. Остання виявляється як одна із тенденцій сучасної філософії, починаючи із 60-х років ХХ ст. З точки зору академіка НАПН Івана Зязюна, предметом філософії освіти є врівноваження суперечностей у сфері освіти (у процесах навчання та виховання). Саме тому, немає такого великого значення, що саме викладає вчитель, у якій сфері працює вихователь. Спільність цілей та цінностей, завдань та понятійно-категоріального апарату, способів вирішення пекучих проблем сьогодення однаковою мірою стосується «фізиків» та «ліриків», правопівкульних та лівопівкульних («художників» та «логіків»), соціологів та біологів, математиків та менеджерів.

Основні передумови та позиції цього напрямку, які актуальні для педагогічної науки, на думку І. Зязюна виглядають так:⁵

1. Відбуваються *відмова від ідеологізації*, нормативності, а подекуди, й від сцієнтиської філософії.
2. Розвивається потужна *гуманізація освіти*, виокремлення ціннісних смислів у загальному контексті культури та інших суспільно-економічних сфер діяльності.
3. Дуже актуальним, наразі, стає *зв'язок теорії з практикою*, йдеться про якнайшвидше використання та впровадження наукових доробок і технологізацію (алгоритмізацію) практичного досвіду у відповідності до наукових принципів системно-структурного підходу.
4. Поступово починає панувати думка про те, що може існувати значний педагогічний вплив на формування правильної екологічної свідомості молодого покоління. Пріоритетними стають освітні цілі гармонійного співіснування із довкіллям, а не домінуванням над природою. У вирішенні цих непростих завдань провідне місце посідає *екологічне виховання*, екологічна просвіта, екологічна освіта.

⁵ Зязюн І. Філософія освіти : парадигми і технології / Педагогічні новації столичної освіти : теорія і практика: науково-методичний посібник. - К., 2001. – С. 11 - 12.

5. Намітилася позитивна тенденція запозичення педагогікою понять із інших наук. Звідси *збагачення понятійно-категоріального апарату педагогічної науки* (наприклад, картина світу, парадигма, холізм, синергетика, творчість, талант, здібності, компетентності та компетенції та т. і.).

6. До умов подальшого ефективного розвитку теоретичного аспекту педагогіки слід віднести *поєднання зусиль цієї науки із різноманітними формами суспільної свідомості (мистецтвом, філософією, релігією та т. і.)*.

7. Експериментальне обґрунтування, аргументоване доведення, використання сучасних інформаційних технологій трансформації та трансляції педагогічних знань – основні *шляхи перенесення акцентів із кількісної площини знань у їхню якісну площину*.

В період трансформації в соціально–економічній системі України загальні зміни, зумовлені глобалізацією та інформатизацією процесів у суспільстві, спричинили нові вимоги до організації системи професійної підготовки кадрів взагалі та для економіки, освіти, бізнесу, культури зокрема.

Із розвитком і поширенням нових постіндустріальних, пізніше інформаційно–цифрових, технологій виникли кардинально інші вимоги до кваліфікації та компетентності працівників, які можуть безболісно адаптуватися в швидкоплинних, мінливих умовах, а також здатні ефективно розв'язувати реальні проблеми. Такі тенденції мають загальносвітовий характер і властиві як для розвинених країн, так і для країн, що розвиваються.

Важко не погодитись з тими науковцями, які підкреслюють, що людський потенціал починає відігравати стратегічну роль в розвитку національної економіки. Успіх у соціальній, економічній та інших сферах тієї чи іншої країни залежить насамперед від здібностей і навичок працівників поряд із розвитком новітніх технологій.

Протягом навчання у вищому навчальному закладі майбутній фахівець повинен для успішної в майбутньому професійної діяльності дістати необхідні знання й навички «в процесі цілого ряду взаємозв'язаних і взаємообумовлених етапів, серед яких особливо важливими є такі:

I етап — розвиток початкового недиференційованого інтересу до певного виду діяльності, що є головним у професійній мотивації. Сприяє цьому система бесід, дискусій, аналізу конкретних ситуацій, професійних симуляцій (рольових ігор).

II етап — формування позитивних професійних ціннісних орієнтацій, які дають змогу побудувати у свідомості студента ідеальну модель майбутньої фахової діяльності, що слугує орієнтиром у професійному саморозвитку. Реалізація цих завдань відбувається через систему активних методів навчання, провідними серед яких є економічні ігри зі спеціальності.

III етап — активне формування професійних умінь, необхідних для практичної діяльності. Воно здійснюється у процесі розроблення та реалізації навчальних проектів у змодельованих та реальних умовах конкретних ситуацій і вимагає від студентів вияву самостійності, ініціативності, творчого підходу, наполегливості тощо. Сприяють вирішенню цього завдання комплексні ділові ігри та бізнес-тренінги, які інтегрують зміст кількох спеціальних дисциплін»⁶.

Освітня сфера безпосередньо повинна забезпечувати формування науково-технічного потенціалу України. Тому «виникнення нової глобальної економіки знань та інформатизації суспільства висунули освіту і професійну підготовку на перший план економічного розвитку.

Попит на різноманітні освітні послуги динамічно зростає, адже їх результатом є забезпечення професійної майстерності, збільшення конкурентоспроможності і, відповідно, статусу працівників»⁷

Основні чинники, що кардинально впливають на розвиток освіти: економічні, політичні, соціальні, культурні, інформаційно–глобалізаційні.

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства на перше місце претендують саме економічні чинники. Наприклад, щодо економічної освіти Г. О. Ковальчук зазначає: «До основних **факторів, які впливають на розвиток економічної освіти, віднесемо такі:**

1. Триває процес реформування власності, типів організації підприємств, що зумовлюють нові стосунки власників, адміністрації, працівників і споживачів, формування безпосередніх ринкових відносин...»⁸, «...установлення господарських зв'язків між суб'єктами попиту і пропозиції. Значного поширення набувають горизонтальні організаційні структури, що ґрунтуються на неформальних зв'язках на відміну від традиційних ієрархічних із дотриманням відповідних повноважень»⁹.

2. Зміни ціннісних орієнтацій і переконань представників різних поколінь. Ті явища, які визначають ефективність підприємництва й бізнесу, часто за своєю суттю мають неекономічний характер...»¹⁰. Існує значна група представників молодого покоління, які готові організувати власну справу та наполегливо працювати протягом багатьох років, віддаючи перевагу діловому ризику перед рутинної діяльністю у великих організаціях.

⁶ Тренінгові технології навчання з економічних дисциплін : Навч. посіб. / Г. О. Ковальчук, Н. Ю. Бутенко, М. В. Артюшина та ін.; За ред. Г. О. Ковальчук. – К. : КНЕУ, 2006. – С. 8.

⁷ Там само. – С. 14.

⁸ Там само. – С. 14.

⁹ Там само. – С. 14.

¹⁰ Там само. – С. 14.

3. У соціальних аспектах праці відбуваються суперечливі зміни. З одного боку, формується відповідальність за використання робочого часу й результати праці, прагнення до звершень, якість праці, рівень трудової віддачі, дисципліна, активність, підвищення кваліфікації. З іншого боку, ознаками сучасного стану є погіршення умов праці, технічного, технологічного стану, техніки безпеки. «Перманентне навчання є найважливішим інструментом боротьби з безробіттям і підвищенням економічної конкурентоспроможності»¹¹.

4. Нові парадигми стосунків у колективі, робота в команді однодумців, спілкування з конкурентами вимагають розвитку власної активності, гнучкої адаптації в соціумі, формування адекватного ставлення до оточуючих.

5. В суспільстві, зростає залежність заробітної плати працівників від кваліфікації, майстерності та його компетентності. Це вимагає впровадження різноманітних форм, рівнів та видів освіти, що забезпечують її справедливості і рівноправності. Вочевидь, що ще у ВНЗ наставники, викладачі, вихователі, (тьютори) бажають допомогти студентові виявити свій потенціал і визначити пріоритетні напрями його реалізації у майбутньому. Особистість, котра усвідомлює свої позитивні та негативні сторони, упевнено поводить себе, адекватно оцінює свої сильні та слабкі риси, знає, чого хоче, наполегливо йде до своєї мети. Звісно, освіта - життєвий шанс особистості, базис його соціального статусу.

Входження сфери освіти у систему ринкових відносин вимагає вдосконалення змісту освіти, методик викладання, педагогічних технологій. Органічною складовою сучасної системи освіти в Україні також стають педагогічні вимірювання у формі тестування. Останній процес неможливо грамотно зреалізувати без врахування позитивного та негативного досвіду минулого.

У психолого-педагогічній літературі виділяють декілька етапів розвитку тестових навчальних технологій в світі: дотестовий етап дидактичного контролю, етап зародження педагогічних тестів, етап формування шкільного тестування, етап розвитку.

Дотестовий етап дидактичного контролю існував у багатьох країнах. Наприклад, у Китаї багато століть проводилася регулярна перевірка знань та умінь чиновників. Багатоступенева система складання іспитів формувала бюрократичний апарат Китаю. Таку систему дидактичного контролю відмінили тільки у 1905 році після реформування усєї системи освіти.¹²

До етапу зародження педагогічних тестів слід віднести оригінальні спеціальні книги («scale books») написані англійцем Дж. Фішером. У 1864 р. він розробив та випробував

¹⁰ Там само. – С. 15.

¹² Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів академічних університетів / М. І. Радченко, М. В. Артюшина, Г. М. Романова та ін.. - К. : КНЕУ, 2010. – С. 230.

перші педагогічні тести для перевірки рівня знань учнів. Ці тести – перші в історії шкільні тести успішності учнів. Однак, розробки Дж. Фішера не використовувались протягом десятиліть.

Етап формування шкільного тестування припадає на кін. XIX - поч. XX ст. у цей період тести використовувались як інструмент індивідуальних вимірювань. Багато видатних науковців того часу працювали над дослідженнями, розробкою та запровадженням тестових технологій. Англійський психолог Ф. Гамільтон обґрунтував теоретичні засади тестування у своїй книзі «Дослідження людських здібностей та їхній розвиток». Всесвітньо відомий американський психолог Дж. Кеттелл увів в науковий обіг поняття «тест», як інструмент для проведення психологічного дослідження. Пізніше у 1894 р. Дж. Райс створив психолого-педагогічні тести для визначення рівня сформованості різних навичок школярів. Французьким психологом А. Біне та психіатром Т. Сімоном у 1905 році було створено та випробувано тести інтелекту, які дали можливість визначати коефіцієнт розумового розвитку досліджуваних. Доробок цих авторів відомий психологічній науці як шкала виміру інтелекту Біне – Сімона.

На цьому етапі зародження тестів велику роль відіграли наукові розвідки Р. Торндайка та його книга «Вступ до теорії психологічних та соціальних вимірювань» (1904 р.). З ім'ям цього науковця пов'язують розробку вимірювання рівня розумового розвитку, а головне – під його керівництвом було складено перші стандартизовані педагогічні тести (1908 р.).

Отже, на цьому етапі формування шкільного тестування психологічні та педагогічні тести не розмежовувались.

Для наступного кроку в розвитку тестових навчальних технологій характерно: створення власне дидактичних тестів (за їхньою метою та функціями); становлення багатобальних шкал оцінювання успішності та застосування рейтингової системи.

У 1926 році у США було запроваджено тест SAT як випробування – допуск для вступу в американські коледжі та університети.¹³ Цей тест складався із двох частин вербальної та математичної. Тести першої частини вимірювали розуміння прочитаного матеріалу, здатність використовувати логічні операції, обсяг словникового запасу. Тести другої частини вимірювали рівень знань з елементарної математики, знання математичних понять, використання математичних методів розв'язання задач.

Починаючи с 1959 року у більшості престижних коледжів та університетів США було введено тест АСТ, який визначав рівень знань із загальноосвітніх дисциплін. Усього до 1961 року в США було створено 2126 стандартизованих навчальних тестів.

У 1960-х роках відомий американський педагог Р. Тайлер розробив програму, що кардинально змінила впровадження тестування у систему освіти США та в інших країнах.

¹³ Булах І. С., Мруга М. Р. Створюємо якісний тест : Навч. посіб. – К. : Майстер-клас, 2006. – С. 69.

Найпоширенішим методом перевірки рівня знань тих, хто вчиться, у більшості розвинутих країн є тестування. Глобалізаційні процеси в світі зумовили перехід на багатобальні шкали оцінювання та застосування рейтинговою системи. Найбільше розвинено тестування в таких країнах: США, Велика Британія, Данія, Канада, Австралія, Франція, Фінляндія, Японія та інших.

Україна (як складова Російської Імперії, а потім СРСР) на початку ХХ ст. здійснила перші спроби запровадити тести в шкільну практику.

У 20-х-30-х роках ХХ ст. відбувалося поширення різних тестових методик та науково-методичних розвідок¹⁴. Ці практичні та теоретичні дослідження розвивалися у лоні педології. Педологія – експериментальний напрям психолого-педагогічних досліджень ХХ ст. В основному за допомогою тестів у дітей та підлітків вимірювався рівень і взаємозв'язок фізичного та розумового розвитку. На Заході педологія поступово трансформувалася в потужний розділ сучасної психології – експериментальні методи психологічних досліджень, експериментальну психологію. Коло її досліджень наразі стало значно ширше. У СРСР педологія була визнана буржуазною наукою і поступово дослідження в цьому напрямку були припинені.

Наприклад, ще у 1925 році в Інституті методів шкільної роботи при педологічному відділенні було зорганізовано спеціальну комісію. Головною метою діяльності цієї комісії було створення тестів. Пізніше, на початку 1926 р., групою науковців під керівництвом видатного психолога П. П. Блонського були розроблені стандартизовані тести для радянської школи.

В 80-ті роки ХХ ст. у журналі «Огонек», яким керував тоді головний редактор Віталій Коротич було надруковано статтю про те, що у 30 - х роках ХХ ст. в одній із московських шкіл педологи виміряли голову сина Сталіна – Василя - та провели тесті з цим школярем. За висновками шкільних педологів Василь був недорозвиненим для свого віку підлітком, тому за відповідними рекомендаціями його слід було перевести до спеціальної школи, класу слаборозвинених учнів. Природно, що це стало відомо батькові. А як результат – знищення цілої наукової гілки та плеяди блискучих науковців.

Не дала розвитку цікавим напрацюванням радянської педології, що ставила собі за мету об'єднати експериментальні методи психології, педагогіки, фізіології, медицини для пізнання розвитку дитини, сумнозвісна Постанова ЦК ВКП(б) «Про педологічні збочення в системі Наркомпросів» (1936 р.). В цьому документі метод тестів було визначено як «буржуазна зброя для дискримінації учнів» та засуджувалася практика використання будь-яких тестів. В радянські часи в Україні розробка та випробування психологічних та дидактичних тестів теж

¹⁴ Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів академічних університетів / М. І. Радченко, М. В. Артюшина, Г. М. Романова та ін. – К. : КНЕУ, 2010. – С. 231.

були заборонені. Фактично цією забороною перекреслили здобутки на багато років поспіль. Почався період застою в експериментальній педагогіці та психології.

Тільки з 60-х років XX ст. почалися спроби використання тестування в училищах Міністерства оборони, Міністерства внутрішніх справ, в органах Комітету Державної Безпеки.

Майже п'ятдесят років (з 30-х років до початку 80-х років XX ст.) в Україні в освітній галузі не використовувалися тести.

У 90-ті роки XX ст. радянська система освіти починає приєднуватися до міжнародного моніторингу в галузі освіти, бере участь в обстеженні за програмою TIMSS (оцінювання рівня підготовки з природничо-математичних наук).

Після здобуття Україною незалежності тестологія на наших теренах набуває нового циклу розвитку. Процес удосконалення та впровадження тестових технологій в країнах, що входили до складу СРСР, відбувається своїми власними шляхами¹⁵.

В Україні від 1991 року низка ВНЗ почала проводити вступні іспити у формі стандартизованих тестів (Львівський Національний університет ім. І. Франка, Національний університет «Києво-Могилянська академія», Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Одеський економічний університет, Волинський державний університет ім.Л.Українки, Ужгородський національний університет та Луцький державний технічний університет)¹⁶. Від 1991 р. до 2008 р. Києво-Могилянська академія організувала вступ до університету тільки у формі тестування.

У 2002-2005 рр. Центр тестових технологій за підтримки Міністерства освіти та науки та Міжнародного фонду «Відродження» започаткував експеримент із впровадженням зовнішнього незалежного оцінювання в систему загальної середньої освіти. Випускники загальноосвітніх навчальних закладів за бажанням брали участь у тестуванні. У процес тестування поетапно вводилися нові навчальні дисципліни (історія України та всесвітня історія, географія, математика, українська мова, біологія, фізика, хімія). Результати, які отримали учні могли бути використані під час вступу до ВНЗ.

Пізніше, згідно з Указом Президента України від 4 липня 2005 року «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні» з 2006 року в нашій країні функціонує загальнонаціональна система зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО), що базується на моделі зовнішнього стандартизованого тестування.

Вже у 2006 році УЦОЯО було проведено зовнішнє оцінювання навчальних досягнень на національному рівні, в якому брали участь 41 тис. випускників загальноосвітніх навчальних

¹⁵ Див. Матеріали III Міжнародної конференції з освітніх вимірювань EA-2011, як перехід до четвертого періоду становлення освітніх вимірювань в Україні // Вісник ТІМО. - №4. - Харків : Факт, 2011. - С. 2-38.

¹⁶ Вакарчук І. О. Система тестувань для вступників до Львівського національного університету ім. Івана Франка. - Львів : Місіонер, 2002. - С. 120.

зкладів (загалом, 82 тис. тестувань з української мови, математики та історії). А з 2008 року вступ до ВНЗ в Україні почав здійснюватися виключно за результатами ЗНО.

Тестові технології використовуються в навчально-виховному процесі навчальних закладів усе частіше, невпинно збагачуючись і актуалізуючись в умовах нових історичних суспільних та освітніх реалій.

У ХХ столітті вища освіта в Україні завжди була досить впливовим фактором для підвищення соціального статусу особистості, однак, на початку ХХІ ст. роль та значення вищої освіти кардинально змінюється. Член-кореспондент НАПН України О. Л. Сидоренко вважає, що «освіта стає об'єктивним фактором соціальної диференціації, а інститут вищої освіти - одним із основних каналів соціальної мобільності і фактором формування стратифікаційної структури соціуму»¹⁷. Сучасний період розвитку освіти в Україні можна характеризувати як період становлення й розвитку стандартів національної системи освіти та їхнього приведення у відповідність до світових, європейських вимог.

Процес організації прийому до ВНЗ виступає контрольним механізмом, що забезпечує вищому навчальному закладові можливість реалізувати свою стратегічну місію та здійснювати функції, покладені на вищу освіту.

Освітняни багатьох країн розуміють, що пошук педагогічних технологій, створення рівних умов доступу до вищої освіти може відбуватися, перш за все, шляхом об'єктивного та неупередженого відбору майбутніх студентів. Справедливо вважається, що досконалі процедури прийому до ВНЗ виступають ключовим компонентом, який забезпечує здатність ВНЗ реалізувати свою місію, втілювати в життя цілі вищої освіти. У всьому світі процедури відбору студентів до ВНЗ докорінно різняться.

Робін Матросс Гелмс зробив розгорнутий аналіз досвіду організації вступу до вищих навчальних закладів освіти (повний текст статті розміщено на освітньому сайті Світового банку). Він пише, що, «зважаючи на широке розмаїття практик та процедур прийому, які наразі використовуються в освіті, очевидно, що не існує однієї «правильної» системи прийому. Ефективність конкретної системи залежить великою мірою від контексту, в якому її впроваджено, включаючи структуру уряду, економічні чинники, ринок праці, культурні особливості та національні стратегічні пріоритети».¹⁸

Міжнародна організація зі стандартизації (International Organization for Standardization – IOS) та підрозділ ЮНЕСКО і ОЕСР детально описали в своїх матеріалах існуючі в світі засоби оцінювання та порівняння знань учнів. Там, зокрема, зазначається про широке використання в

¹⁷ Сидоренко О. Л. Удосконалення процесу вступу до вищих навчальних закладів як пріоритетний напрям освітньої політики в Україні // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць. Вип. 16. – Х. : ХНУ імені В. М. Каразіна, 2010. – С. 649.

¹⁸ Гелмс Р. М. Прийом до університетів: світовий досвід // Вісник ТІМО. - № 4. – Харків : Факт, 2009. – С. 40-48.

освітніх системах країн світу різноманітних тестів (США – це тест здібностей Reasoning Test SAT-1 та інтегрований вступний тест АСТ, у Швеції – SweSAT, у Великій Британії – Oxford test, в Ізраїлі – психометричний тест). Головна мета цих тестів - визначити показник здібностей до навчання. Зарубіжні науковці часто називають цей тест «тест академічних здібностей», «здатність до навчання», «спроможність до навчання», «умілість», «комплекс умінь». В усіх цих підходах спільним залишається те, що вимірюється інтегрована риса психологічних властивостей особистості, яка домінантно сприяє успішному входженню молодого людини в життя сучасного суспільства. Фактично вимірюються синкретичні здібності особистості, які вона проявляє під час написання тесту. На початку ХХ ст. видатні психологи та педагоги П. П. Блонський (1884-1941) і Г. С. Костюк (1899-1982) приділяли велику увагу вивченню здібностей особистості. У цей період почалося використання тестів як засобу психометричних вимірювань.

Групою авторів проекту «Концепції тесту загальної навчальної компетентності (ТЗНК) випускників загальноосвітніх навчальних закладів» було проведено ґрунтовний аналіз моделей вступу до університетів. Після узагальнення численних моделей вступних компаній вийшло п'ять типів систем вступу до ВНЗ.¹⁹ Фактично кожна із цих систем передбачає право (автономію) навчальних закладів встановлювати власні критерії відбору, тому що конкуренція між ними на етапі відбору вже слугує механізмом контролю якості власного навчально-виховного процесу. Відбувається здорова конкуренція між ВНЗ, у такий спосіб підтримуються високі стандарти.

Світова практика відбору майбутніх студентів до ВНЗ не має однотипних моделей. Як правило, при вступі до ВНЗ в різних країнах враховують: результати вступних екзаменів, успішність в середній школі, додаткові матеріали, різноманітні соціально-демографічні фактори.

Проаналізувавши вимоги для вступників в різних країнах, можна констатувати, що в деяких з них (Австрія, Єгипет, Ірландія, США, Франція) враховують лише результати національного іспиту, який складається наприкінці навчання в середній школі.

В деяких країнах (США) при відборі студентів керуються результатами стандартизованого тесту на здібності та змістом пакету документів абітурієнта; в деяких країнах (Швеція) беруть до уваги кількість балів стандартизованого тесту на здібності та показник успішності в середній школі.

Всесвітньовідомі університети самостійно встановлюють особливі умови прийому. У Великій Британії в Кембриджському університеті сформульовано умови прийому в залежності

¹⁹ Концепції тесту загальної навчальної компетентності (ТЗНК) випускників загальноосвітніх навчальних закладів. Проект // Вісник ТІМО. – Харків : Факт, 2009. - № 9. – С. 5-28.

від конкретного факультету (коледжу) та спеціальності (курсу). Для вступу на суспільні та мистецькі спеціальності обов'язковим є написання есе; крім того, тест для оцінки рівня розвитку мислення (Thinking Skills Assessment; TSA). Тест TSA розроблено науковцями Кембриджського університету для оцінювання володіння абітурієнтами прийомами критичного мислення та спроможності молодшої особи до вирішення проблемних ситуацій. Зміст цього тексту не базується на змісті певної шкільної дисципліни, тому його пропонують абітурієнтам, які вступають на різні факультети.

Особливий характер має кембриджський тест з права (Cambridge Law Test), його необхідно пройти тим абітурієнтам, які вступають на юридичні спеціальності. Окрім цього тесту майбутні правники проходять співбесіду²⁰.

Охочі вчитися на курсах медицини та ветеринарії повинні відповідати на питання спеціального тесту з біології та медицини (Bio-Medical admissions Test; BMAT).

Майже аналогічні умови вступу до Оксфордського університету (Велика Британія). Відмінність полягає лише у тому, що при вступі на юридичні спеціальності необхідно успішно скласти національний вступний тест з права (Law National Admissions Test; LNAT)²¹.

У США при вступі до Гарвардського університету абітурієнтам необхідно скласти тест SAT або AST та два предметні тести SAT. Обов'язково враховується при вступі успішність у середній школі, відомості про оцінки за останні півроку та рекомендації від двох учителів²².

У деяких країнах у формуванні складу студентів беруть активну участь уряди (Австрія, Велика Британія, Ірландія, Італія та багато інших). У цих державах за результатами зовнішнього стандартизованого тестування на національному чи федеральному рівнях визначається якість освіти школярів.

Кожна країна (іноді, кожен університет) формує власні вимоги до абітурієнтів, власну систему прийому до ВНЗ. Це залежить, насамперед, від об'єктивних і суб'єктивних чинників. До перших можна віднести стан соціально-економічного розвитку держави на певному історичному етапі, організацію системи контролю за освітою та рівень корупції в країні. До других - культурні та історичні традиції, ставлення суспільства (особливо батьків та самих абітурієнтів) до організації прийому у ВНЗ, розвиток педагогіки взагалі та тестології зокрема, в тому числі надійність та валідність самих тестів.

²⁰ Undergraduate Admissions: Cambridge Admissions Office - Additional work or test. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : (<http://www.cam.ac.uk/admissions/undergraduate/apply/test.html>).

²¹ How to apply – University of Oxford [Електронний ресурс]. – Режим доступу : (http://www.ox.ac.uk/admissions/undergraduate_courses/how_to_apply/index/html).

²² Harvard College Office of Admissions [Електронний ресурс]. – Режим доступу : (http://www/admissions.college.harvard.edu/apply/application_process/index.html).

В Україні розпочалося впровадження зовнішнього незалежного оцінювання. Цей процес має на меті організацію прозорих і демократичних процедур відбору абітурієнтів до ВНЗ. Суспільство з великою довірою поставилось до реформування системи вступу, за даними соціологічного дослідження, організованого Київським міжнародним інститутом соціології та Management System International, у 2008 році близько 78% випускників шкіл частково або повністю довіряли проведеному тестуванню. Роком пізніше таких осіб було вже майже 82%, а тих, хто не довіряє ЗНО – лише 5%; 77,8% батьків абітурієнтів виявили довіру до ЗНО²³.

Найважливішими критеріями якості педагогічних вимірювань є об'єктивність, надійність, валідність і точність. По-справжньому об'єктивне педагогічне вимірювання дає результати, які не залежать від стану й кількості учасників процесу та інших зовнішніх умов. Для забезпечення об'єктивності, найпоширенішим засобом є стандартизація процедури та незалежність екзаменаторів.

У системі вступного тестування існує ключове поняття, що показує взаємозв'язок рівня успішності, який продемонстрував випускник школи при тестуванні, та його майбутніх навчальних успіхів у ВНЗ. Йдеться про прогностичну валідність, «прогностична валідність – це характеристика тесту, яка відображає ступінь упевненості, що отримані за тест оцінки добре прогнозують майбутні досягнення тестованого»²⁴.

У США на кошти університетів створено недержавну неприбуткову організацію ETS, яка організовує тестування та відбір студентів до ВНЗ. Якщо якісний склад студентів, відібраних ETS, не відповідає певним вимогам, не влаштовує університетську громаду, то керівництво університету може звернутись в іншу установу з такими функціями – АСТ²⁵.

Упровадження ЗНО в Україні – це прогресивний шлях наближення української освіти до європейських стандартів. Необхідність такого кроку була очевидною та стала органічною складовою для системи освіти України.

²³ Матеріали офіційного сайту Програми сприяння зовнішньому тестуванню в Україні (USETI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : (<http://www.useti.org.ua/ua/news/455>).

²⁴ Короткий текстологічний словник-довідник / Упорядник Л. Т. Коваленко. – К. : Грамота, 2008. – С. 17.

²⁵ Сидоренко О. Роль соціального моніторингу в становленні й удосконаленні зовнішнього незалежного оцінювання як органічної складової системи освіти / Сидоренко Олександр Леонідович // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць. — Випуск 15. — Х. : ХНУ імені В. М. Каразіна, 2009. — С. 593—597.

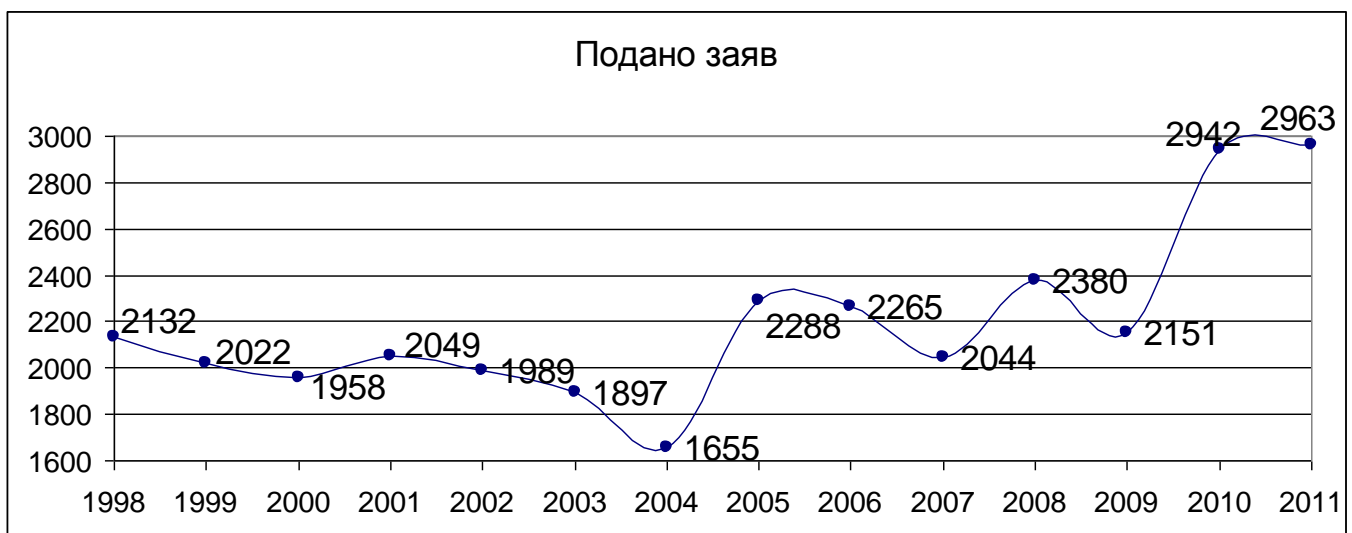
2. ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРСНОЇ СИТУАЦІЇ ПРИ ВСТУПІ ДО НАУКМА

Вступ до НаУКМА у 2008 році (коли було запроваджена процедура вступу за результатами сертифікатів ЗНО) відзначився найбільшим числом поданих заяв від моменту відродження університету. У 2011 кількість поданих заяв збільшилась до майже 3000 тисяч. І, не зважаючи на це, вперше в університеті було зафіксовано недобір на держзамовлення на 3 бакалаврські програми природничого факультету (фізику, хімію, біологію). Очікування, що може виникнути ситуація невиконання обсягів держзамовлення на підготовку фахівців, навіть при досить пристойному конкурсі, вже з'явилась від 2009 року. Аналіз причин, чому є такі ризики, розглянемо на прикладі НаУКМА у 2011 році, коли конкурс на природничі спеціальності був від 2,5 до 5,09 осіб на місце(див.Додаток 2).

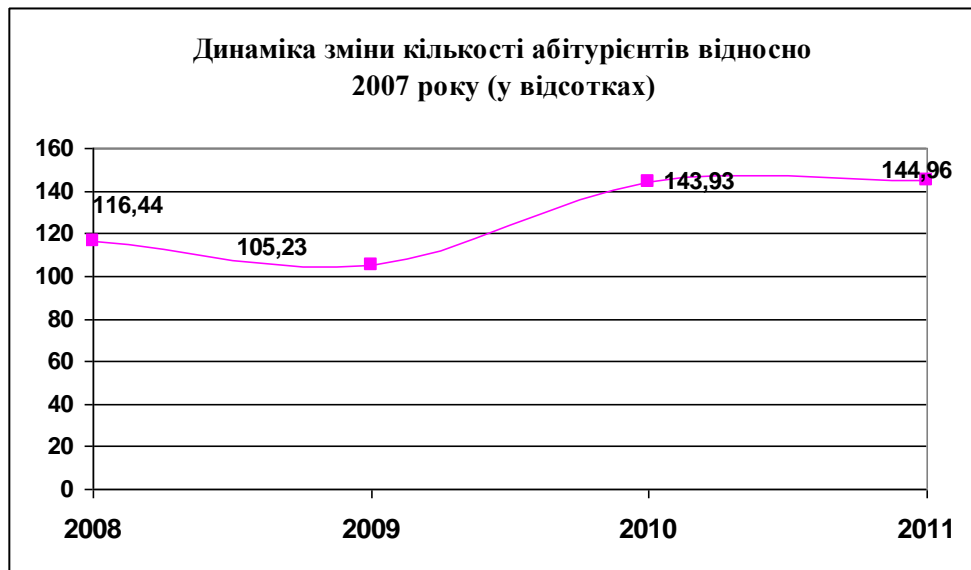
Розглянемо динаміку змін кількості абітурієнтів НаУКМА від 1998 року (представлено в таблиці 2.1 та діаграмі 2.1.)

Таблиця 2.1. Кількість абітурієнтів 1998-2011р.р.

Рік	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Подано заяв	2132	2022	1958	2049	1989	1897	1655	2288	2265	2044	2380	2151	2942	2963

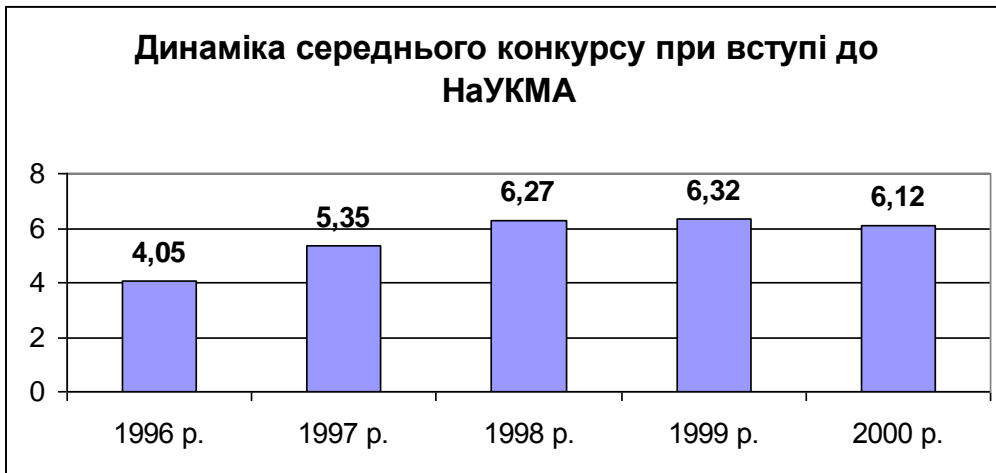
Діаграма 2.1. Динаміка кількості абітурієнтів НаУКМА 1998-2011 р.р.

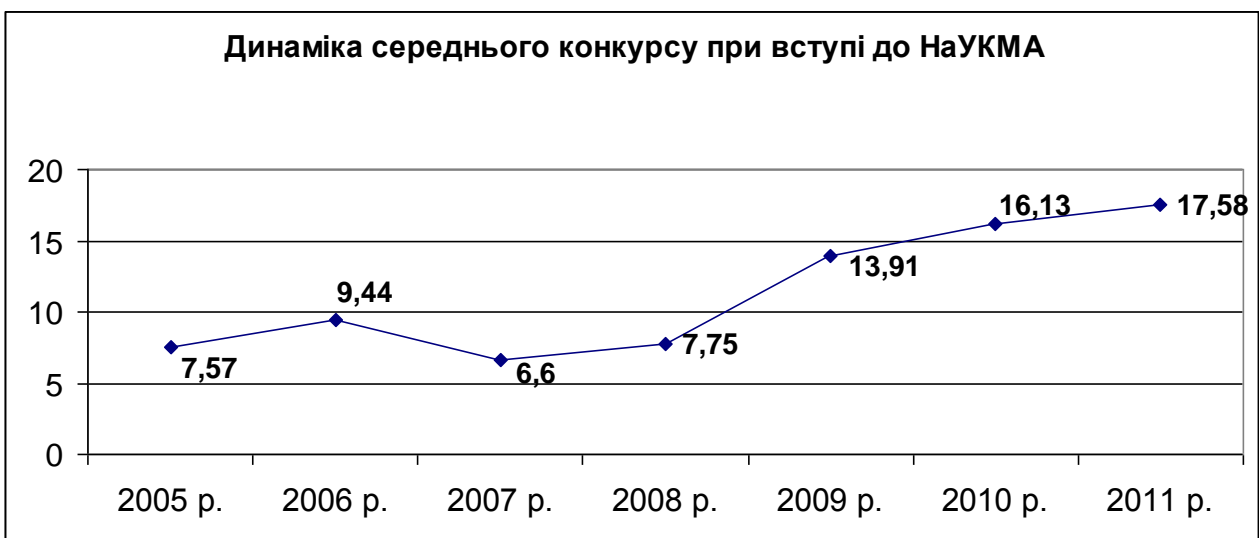
Діаграма 2. 2. Динаміка зміни кількості абітурієнтів відносно 2007 року

Показник конкурсу (діаграма 2.3. та діаграма 2.4.) в НаУКМА стрімко зростав у зв'язку зі становленням доброї слави університету та відкриттям нових напрямів підготовки, і вже більш-менш стабілізувався (більше шести осіб на місце) до 1998 року.

До 2008 року конкурсна ситуація на кожен напрям виглядала в рамках розумної логіки і в залежності від «модності» – коли конкурс перевищував 9-10 осіб на місце, документів подавалось менше, а деякі абітурієнти в останні дні переписували заяви на інші спеціальності. Від 2009 року показник 15-20 осіб на місце стає нормою для «пріоритетних» спеціальностей. У 2008 і 2009 році НаУКМА продовжував проводити тестування серед абітурієнтів з метою проведення наукового дослідження. Результати тестування не впливали на показники вступу, разом з тим в 2008 році різко, до 14%, а в 2009 році – до 41,66% Можливо хтось не захотів щоб порівнювались результати. Але ми спонукали все ж таки пройти тестування за технологією НаУКМА вже тих, хто став нашим студентом і в 2009 та в 2010 роках. Результати цих замірів колись, можливо, прислужаться педагогіці української вищої школи, тому що світовий досвід переконує в необхідності постійної модифікації і удосконалення системи ЗНО. Розроблені в Україні концепції ТЗНК випускників загальноосвітніх навчальних закладів та дворівневого тесту з математики свідчать про намагання використовувати світовий досвід застосування тестових технологій, а не тільки проводити предметний письмовий іспит, але з використанням тесту. Можливо, в тому числі, досвід НаУКМА також допоможе шукати відповіді на виклики, що ставить сьогоднішня, в системі освіти і в суспільстві в цілому (яке навіть в силу геополітичного становища змушене розвиватися).

Діаграма 2.3. Конкурс НаУКМА в 1996-2000 роках

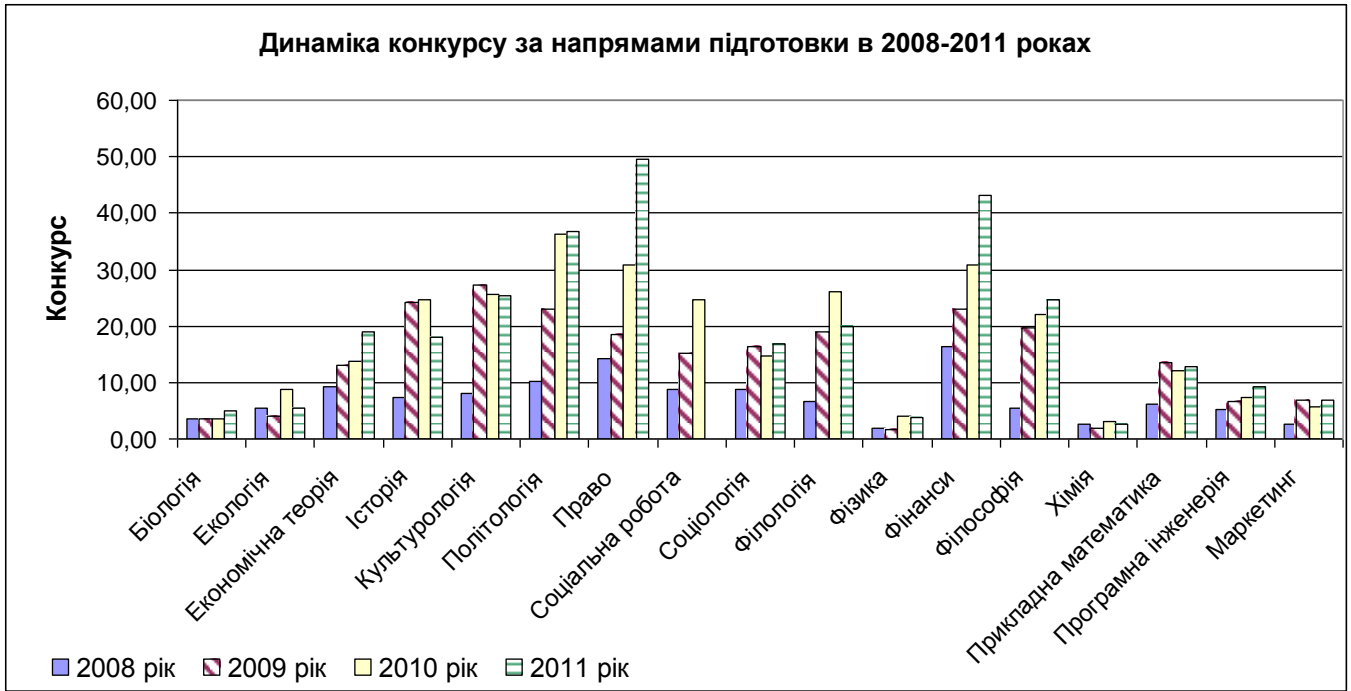

Діаграма 2.4. Конкурс НаУКМА у 2005-2011 роках

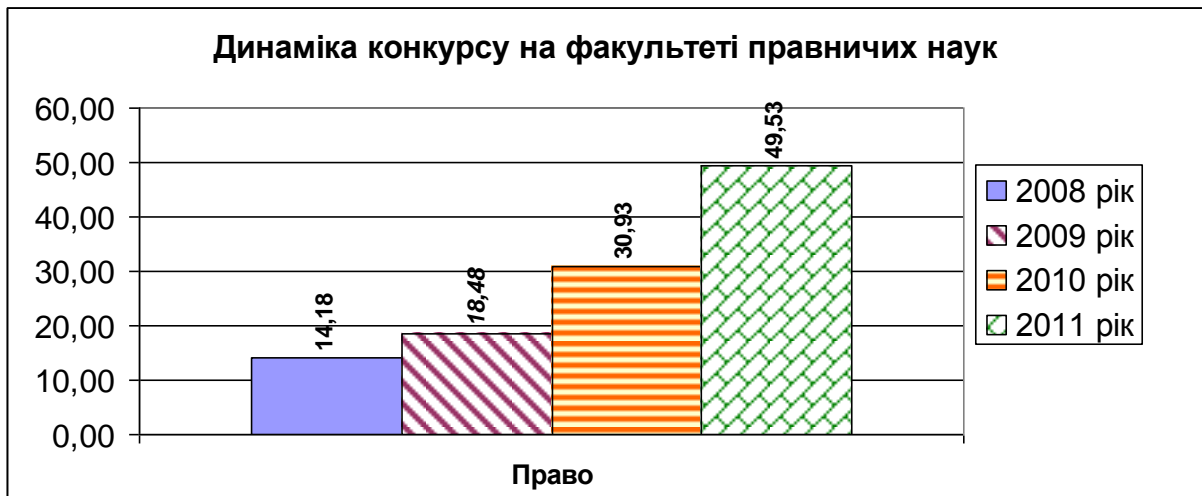
За останні роки конкурс НаУКМА зріс за рахунок можливості, наданої абітурієнтам вступати одночасно на 3 напрями, тоді як до 2009 року вони могли подавати документи лише на два. Конкурс все більше ставав віртуальним. Загальна інформація про конкурс у 2008-2011 роках наведена в таблиці 2.2. демонструє ступінь невизначеності своєї долі для вступника, який стоїть за ризикою. Із додатків 1 і 2 стає зрозумілим, як складно визначатися і орієнтуватися в ситуації, коли ти не втрапив в 1 хвилину зарахування. А після цього етапу на деяких спеціальностях залишаються майже всі місця вільними, а на деяких всі зайнятими. Друга і наступні хвили зарухувань – період коли рішення приймаються похапцем, а від цього страждають дуже підготовлені і здібні абітурієнти. Як приклад наводимо рейтинговий список на напрями підготовки «Право» і «Фінанси і кредит» після 150 позиції (див.Додаток 3 і Додаток 4), одночасно аналізуючи з інформацією із Додатків 1 і 2.

Таблиця 2.2. Вступний конкурс до НаУКМА 2008-2011 рік

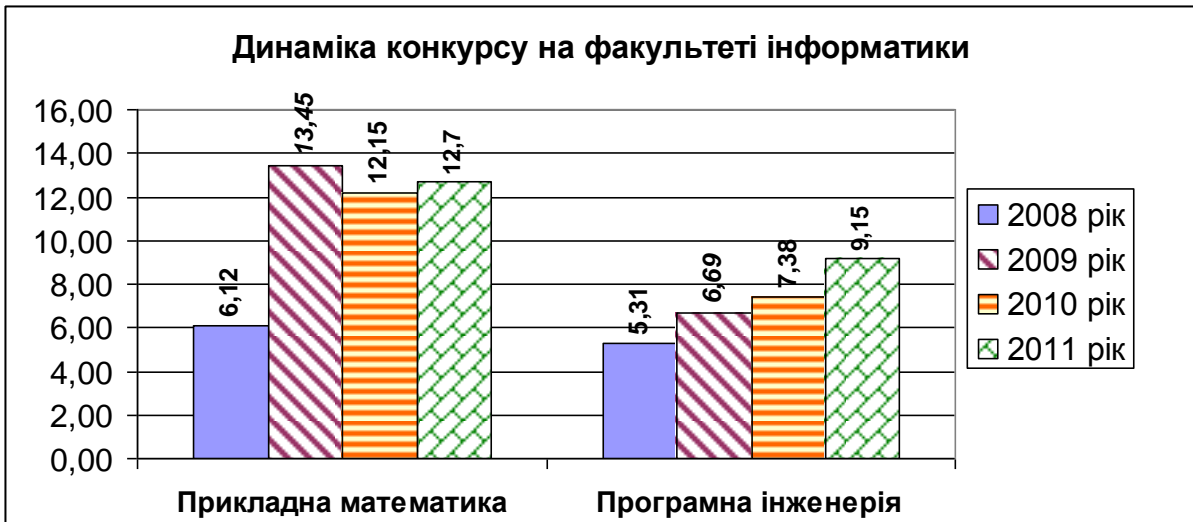
Напря́м підготовки	2008			2009			2010			2011		
	Подано заяв	Місце	Конкурс	Подано заяв	Місце	Конкурс	Подано заяв	Місце	Конкурс	Подано заяв	Місце	Конкурс
Біологія	90	25	3,60	89	25	3,56	86	25	3,44	112	22	5,09
Екологія	136	25	5,44	101	25	4,04	174	20	8,8	111	20	5,55
Економічна теорія	457	50	9,14	517	40	12,93	479	35	13,71	380	20	19
Історія	224	30	7,47	606	25	24,24	495	20	24,75	453	25	18,12
Культурологія	199	25	7,96	545	20	27,25	514	20	25,7	380	15	25,33
Політологія	407	40	10,18	806	35	23,03	911	25	36,36	736	20	36,8
Право	638	45	14,18	739	40	18,48	927	30	30,93	743	15	49,53
Соціальна робота	219	25	8,76	335	22	15,23	418	17	24,65	0	0	
Соціологія	220	25	8,80	378	23	16,43	337	23	14,65	591	35	16,89
Філологія	233	35	6,66	663	35	18,94	916	35	26,2	697	35	19,91
Фізика	49	25	1,96	41	25	1,64	86	25	3,92	94	25	3,76
Фінанси	573	35	16,37	574	25	22,96	615	20	30,75	518	12	43,17
Філософія	138	25	5,52	492	25	19,68	440	20	22,05	247	10	24,7
Хімія	63	25	2,52	49	25	1,96	78	25	3,12	55	22	2,5
Прикладна математика	153	25	6,12	269	20	13,45	243	20	12,15	254	20	12,7
Програмна інженерія	239	45	5,31	301	45	6,69	329	45	7,38	366	40	9,15
Маркетинг	67	25	2,68	172	25	6,88	284	50	5,7	171	25	6,84
РАЗОМ	4105	530		6677	480		7353	455		5908	361	17,58
Кількість абітурієнтів	2380			2151			2942			2693		
Середній конкурс			7,75			13,91			16,16			17,58

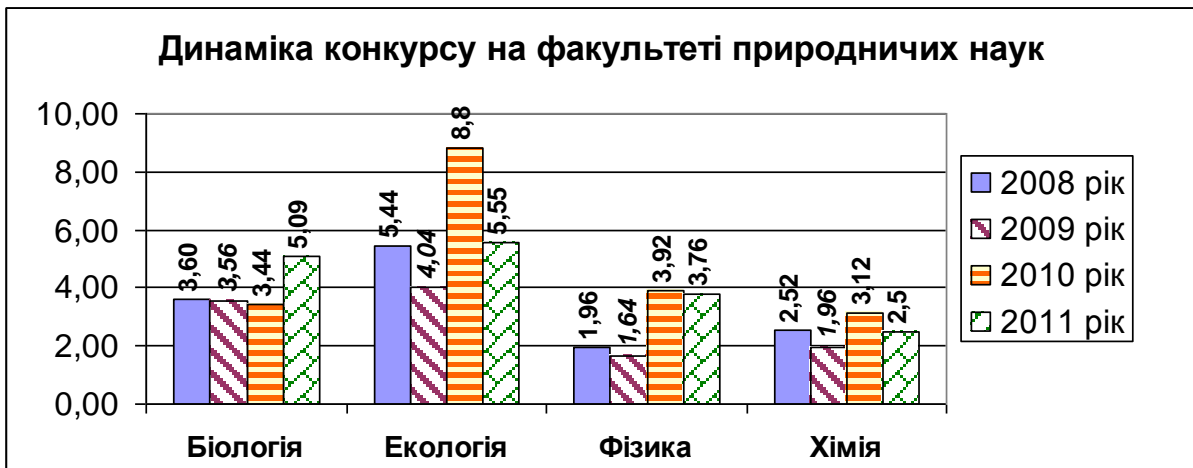
Діаграма 2.5. Динаміка конкурсу за напрямками підготовки у 2008-2011 роках.

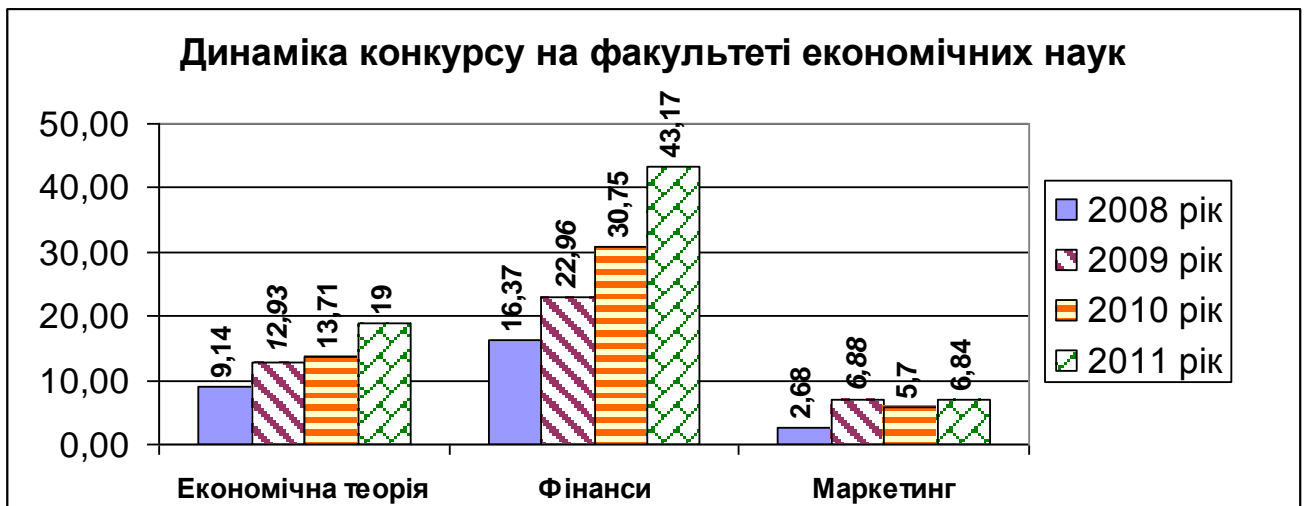
Діаграма 2.6. Динаміка конкурсу на факультеті правничих наук у 2008-2011 роках

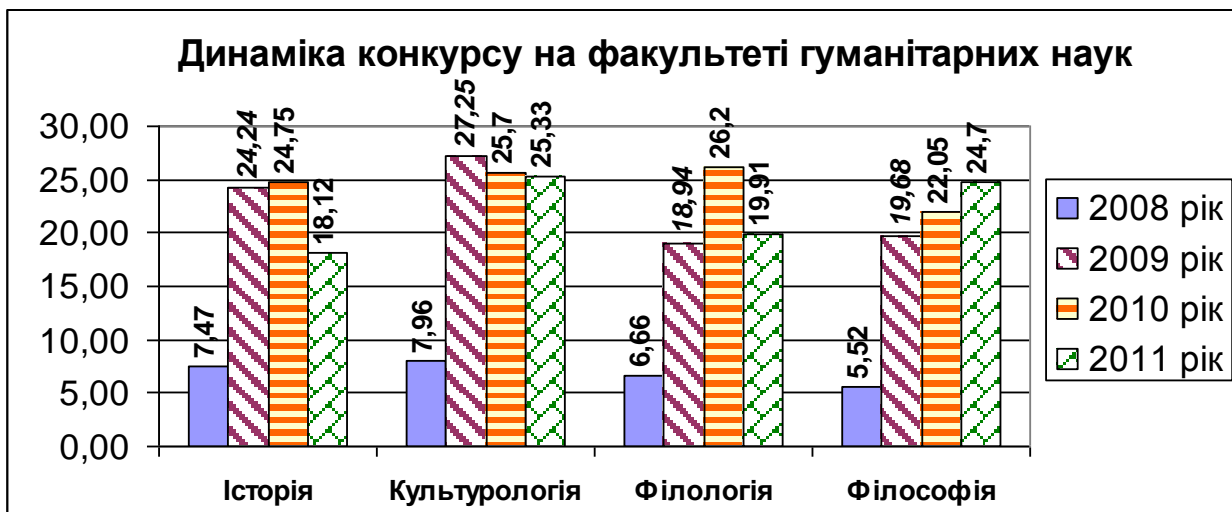
Діаграма 2.7. Динаміка конкурсу на факультеті інформатики у 2008-2011 роках

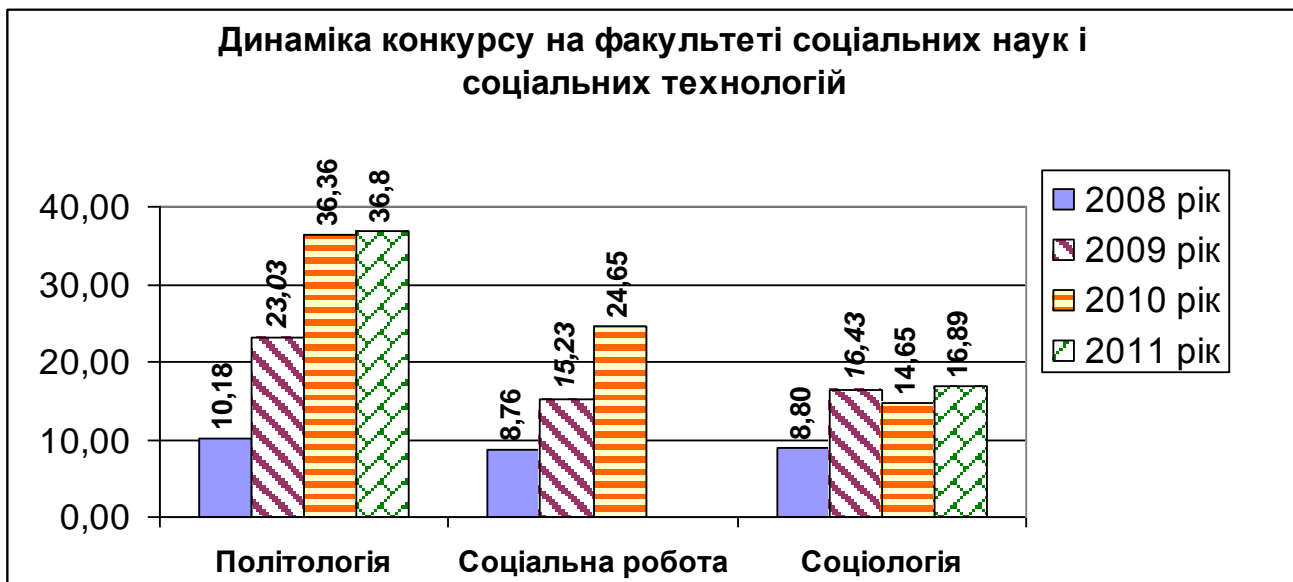
Діаграма 2.8. Динаміка конкурсу на факультеті природничих наук у 2008-2011 роках

Діаграма 2.9. Динаміка конкурсу на факультеті економічних наук у 2008-2011 роках

Діаграма 2.10. Динаміка конкурсу на факультеті гуманітарних наук у 2008-2011 роках

Діаграма 2.11. Динаміка конкурсу на факультеті соціальних наук і соціальних технологій у 2008-2011 роках

Показники конкурсу на всі напрями підготовки свідчать про визнання серед вступників і їх батьків якості освіти, яку можна отримати в університеті.

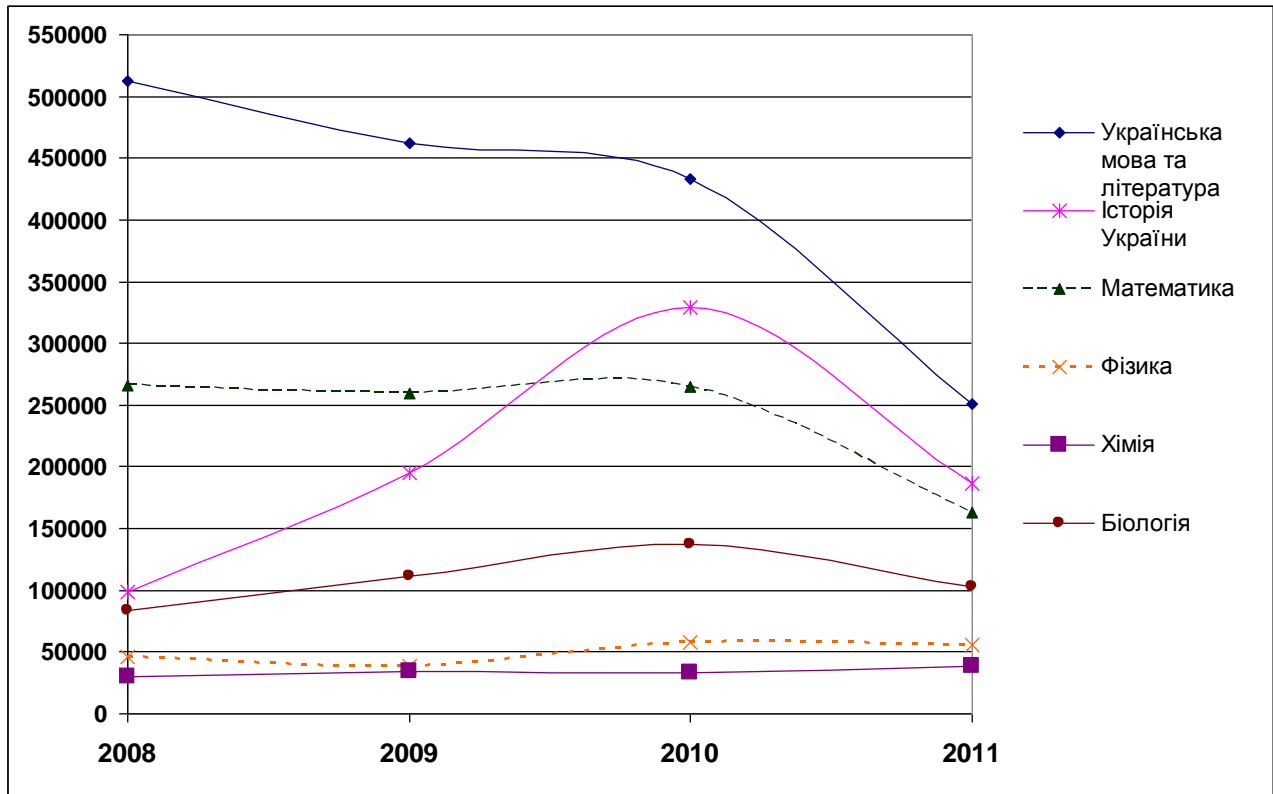
Інформація щодо конкурсної ситуації та показників конкурсних балів вступників доступна завдяки впровадженню системи «Конкурс», але, на жаль, не всі, навіть провідні університети, вводять бази даних за всіма спеціальностями і вчасно. Наші спостереження і результати досліджень незалежних спостерігачів підтверджують високий рівень претендентів на звання студента НаУКМА за балами сертифікатів ЗНО та середнього балу атестата (близько 75% закінчили школу з золотою та срібною медаллю). Навіть зменшення по Україні більше ніж на 40 відсотків кількості вступників 2011 року, фактично не мало негативного впливу на конкурсну ситуацію в НаУКМА.

Із нижче наведених загальнодоступних даних з проведення ЗНО, про які громадськість дізнавалась із сайту УЦОЯО, і, знаючи саму процедуру щорічного визначення результатів ЗНО (переведення в рейтингову шкалу), стає зрозумілою необхідність прийняття ситуативних рішень вже після попереднього підрахунку реєстрації учасників ЗНО у 2011 році. Результати спостережень і обрахунків зведені в таблиці та представлені графічно.

Таблиця 2.3. Кількість зареєстрованих учасників ЗНО (2008-2011 р.р.)

Кількість зареєстрованих учасників	Українська мова та література	Історія України	Математика	Фізика	Хімія	Біологія
2008	512591	98980*	266399	45672	30376	83816
2009	461981	195118	259213	38209	34201	111671
2010	433517	329502	264393	57500	32921	137548
2011	250786 124063+126723	186427	163490	55688	38173	103145

* - у 2008 році для вступу на «Право» складали ЗНО з курсу «Основи правознавства»

Діаграма 2.12. Динаміка реєстрації на участь у предметних ЗНО у 2008-2011 роках

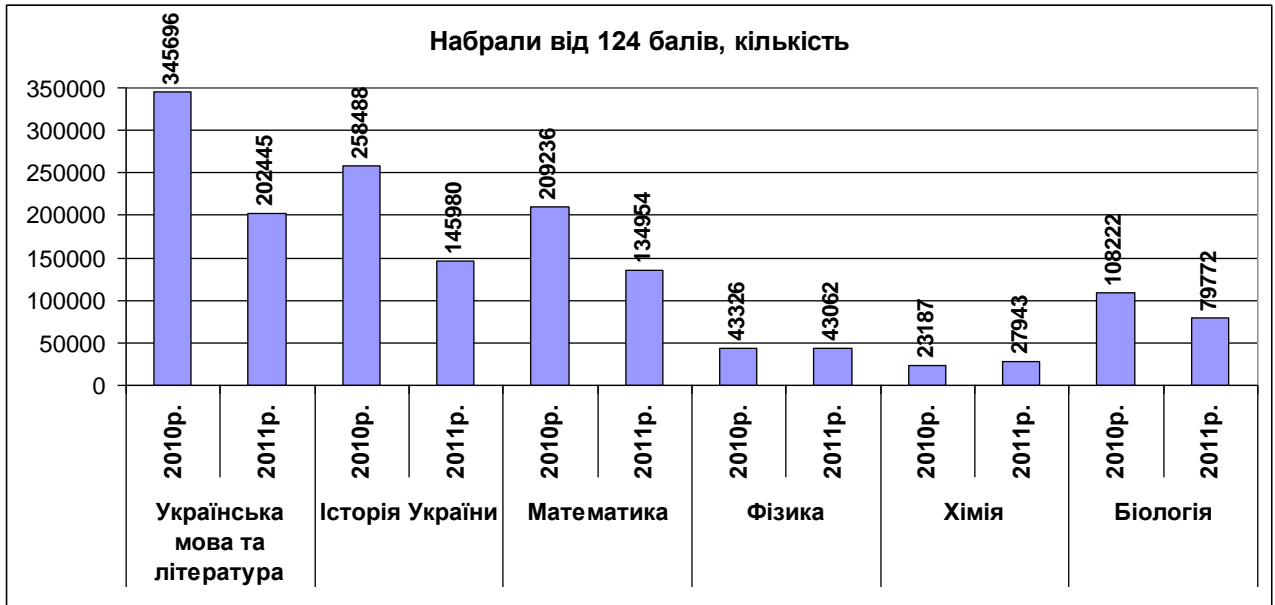
Як правило участь у тестуванні беруть 80-85% від числа зареєстрованих і складають з результатом вище 124 балів 89-92 %. Цього року трохи покращився показник участі в ЗНО (% від зареєстрованих). Але з природничих наук ситуація завжди більш непередбачувана на «виході» - тих, хто доходить до отримання результату найменший відсоток. Ці порівняльні дані за 2010-2011 рік наведені у таблиці 2.4. Також всі кількісні показники представлені на діаграмах 2.13., 2.14., 2.15., 2.16.

Таблиця 2.4. Порівняльний аналіз участі в ЗНО знань вступників у 2010-2011 роках (інформація із сайту УЦОЯО та звіту за 2010 рік)

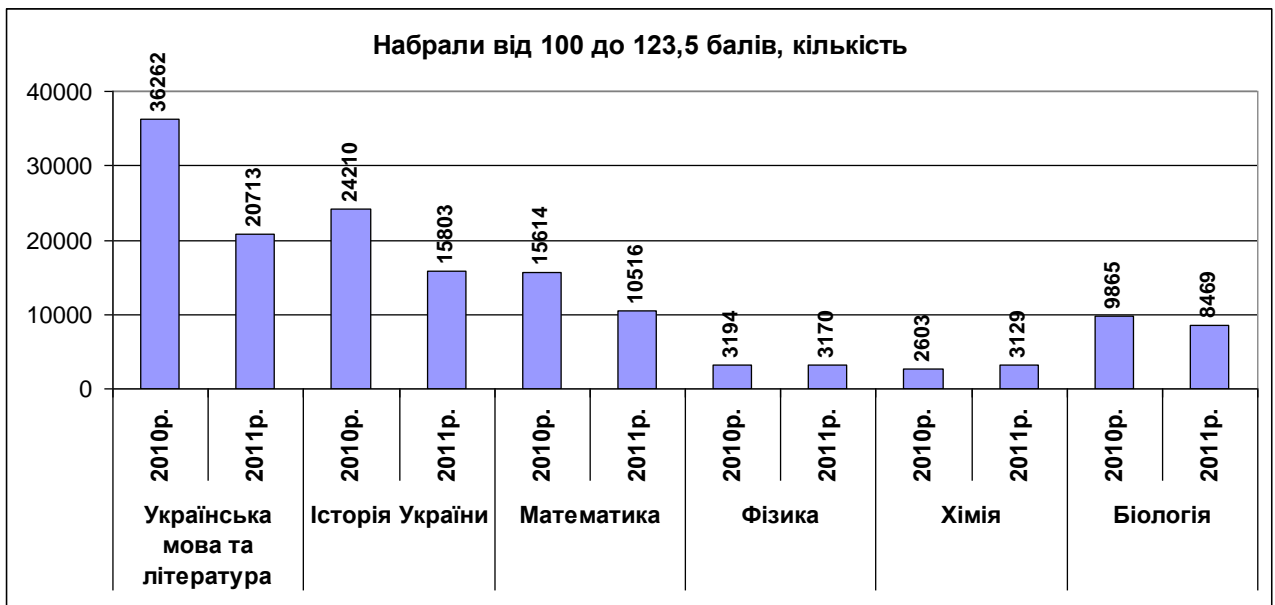
		Кількість зареєстрованих учасників	Взяли участь в ЗНО		Виявили результати Від 100 до 123,5 балів		Виявили результати (отримали сертифікати)	
			кількість	%	кількість	%	кількість	% (від числа зареєстрованих)
Українська мова та література	2010	433517	381958	88,11	36262	9,49	345696	80,53
	2011	250786	223199	89,00	20713	9,28	202445	80,72
	1сесія	126723	112021	88,40	10681	9,54	101314	79,94
	2сесія	124063	111178	89,60	10032	9,02	101131	81,51
Історія України	2010	329502	282698	85,80	24210	8,56	258488	78,44
	2011	186427	161817	86,8	15803	9,77	145980	78,30
Математика	2010	264393	224850	85,04	15614	6,94	209236	79,13
	2011	165510	145510	87,90	10516	7,23	134954	81,53
Фізика	2010	57500	46520	80,90	3194	6,87	43326	75,34
	2011	55688	46240	83,00	3170	6,85	43062	77,32
Хімія	2010	32921	25790	78,34	2603	10,09	23187	70,43
	2011	38173	31078	81,40	3129	10,07	27943	73,20
Біологія	2010	137548	118087	85,85	9865	8,35	108222	78,68
	2011	103145	88248	85,6	8469	9,6	79772	77,33

Діаграма 2.13. Порівняльні результати реєстрації на предметні ЗНО у 2010-2011 роках

Діаграма 2.14. Кількість тих, хто успішно склав предметні ЗНО у 2010-2011 роках

Діаграма 2.15. Не склали предметні ЗНО у 2010-2011 роках

Діаграма 2.16. Відсоток тих (із числа зареєстрованих), хто пішов складати предметні ЗНО у 2010-2011 роках

А тепер звертаємо увагу, що умовами прийому до ВНЗ України навіть ще у 2010 році не був чітко регламентований обов'язковий перелік сертифікатів з предметних ЗНО за напрямками підготовки (наприклад наказ №873 від 18.09.2009 зі змінами і доповненнями). Більшість університетів, а особливо технічних і економічних проводила вступну кампанію по двох сертифікатах – українська мова та література і математика. А умовами вступу 2011 року (наказ № 961 від 19.10.2010.) у додатку №1 був наведений «перелік конкурсних предметів...для навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра відповідно до кодів напрямку підготовки (спеціальності)» у якому вже чітко було зазначено – обов'язковий сертифікат – українська мова і література, профільний і непрофільний (на вибір з поміж 2-х). На перший погляд це дуже позитивний крок – нарешті МОН молоді спорту України стимулювало випускників шкіл звернути увагу на вивчення фізики, хімії та іноземної мови, але вже в квітні було зрозуміло, що складнощі виникнуть перш за все у технічних ВНЗ та природничих напрямів підготовки класичних університетів. Така конкурсна ситуація на ці напрями підготовки при вступі пояснюється багатьма чинниками, але найголовніший, що суспільство й досі не готове повірити, що колись вчитель, інженер, науковець – фізик, хімік, біолог... матимуть пристойно оплачувану роботу, або хоча би матимуть її...

Крім того цей крок у правилах прийому, на жаль, запізнився, навіть вже тому, що втрапив у рік демографічної кризи. На момент завершення реєстрації учасників ЗНО було зрозуміло, що вступників із сертифікатами з хімії, фізики і іноземної мови недостатньо для забезпечення

здорової конкуренції при вступі в усі ВНЗ України, не говорячи про регіональні особливості. Навіть столичні університети відчули зменшення числа абітурієнтів із Києва та області. У квітні за результатами реєстрації ситуація виглядала так.

Таблиця 2.5. Кількість зареєстрованих учасників ЗНО з української мови та літератури в Києві та Київській області у 2010-2011 роках.

м.Київ			Київська обл.		
2010 рік	2011 рік	зменшення	2010 рік	2011 рік	% зменшення
28636	13461	53%	18088	8953	50,5%

В НаУКМА відсоток вступників із Києва і області, як правило складав 60-70 відсотків і ми також відчули вплив цих демографічних показників цього року.

В не зовсім рівних умовах виявились ВНЗ за матеріально-технічними показниками.

Для абітурієнтів у Києві (досить дорогому місті для самостійного найму житла) цього року вирішальною також була **гарантія** отримання місця у гуртожитку. На жаль, НаУКМА за 20 років розбудови, не може забезпечувати житлом навіть всіх тих, хто гостро потребує – цей показник спрацював не в нашу користь цього року.

Особливості правил прийому у 2011 році спровокували великий ступінь невизначеностей як для навчальних закладів так і для абітурієнтів (часових і стратегічних). Наведені дані по результатах проведення ЗНО у 2008-2011 роках наводять на думку, що в разі проведення вступу по предметних ЗНО потрібно було реагувати на ситуацію, вже після реєстрації учасників ЗНО, або хоча би після отримання результатів. Наприклад, наказом №243 від 26.03.2010 були внесені послаблюючі зміни до п.п.7.1 та 7.15 VII розділу Умов прийому 2010 року, коли очевидної необхідності у цьому не було. Подібне рішення було би логічним і обґрунтованим, щодо вступників 2011-го!

Вищим навчальним закладам України виконати п 5.9. V розділу та (Умови прийому до вищих навчальних закладів України, наказ №961.від 19.10.2010.), не порушуючи процедуру коригування списку рекомендованих до зарахування (розділ XVIII Умов прийому...) **НЕМОЖЛИВО!**

(Пункт 5.9.Зарахування вступників здійснюється на основі базової та повної середньої освіти на денну форму навчання:

за державним замовленням не пізніше **10 серпня**

за кошти фізичних та юридичних осіб – **після зарахування на місця державного замовлення відповідного напрямку (спеціальності)**, але не пізніше 25 серпня.)

Це пояснюється тим, що в першій півсотні рейтингових списків з'являються одні і ті ж абітурієнти в 10-15 списках в різних ВНЗ України. Вони мають 5 календарних днів на визначення, а далі бігом весь час через кожні два дні у вступника **може з'явитися шанс**. І за нашими спостереженнями, в найскладнішому становищі невизначеності, опиняється абітурієнт дуже гарно підготовлений із сертифікатами 180-190 балів при конкурсі 20-50 осіб на місце, а на спеціальності з конкурсом меншим ніж 7 осіб може витратитися 5 календарних днів на зарахування 3-4 осіб.

Процедура вступу до університету, де абітурієнт весь час хвилюється чи встигне він «осісти хоч десь» не привчить мріяти про професію...

Вже, зважаючи на число зареєстрованих учасників ЗНО з української мови і літератури можна визначити орієнтовну кількість майбутніх студентів, та конкурсну ситуацію за напрямками підготовки. Після того, як відбулось ЗНО-2011, було зрозуміло, що число вступників до ВНЗ України цього року зменшується, як мінімум на 41,5 %. Тих, хто міг би вивчати точні науки стати інженером, або економістом (мав сертифікат ЗНО з математики), стало на 35,5 % менше ніж у 2010 році. Віртуальність конкурсної ситуації і непередбачуваність, на напрями підготовки, де конкурс завжди не перевищував 3 особи на місце, була очевидною, ще на момент затвердження Правил прийому до ВНЗ України у 2011 році (листопад 2010 року). Саме тому варто було Міністерству освіти молоді та спорту України змінами в умовах прийому передбачити можливі виклики вступної кампанії (до 1 липня), тоді не довелось би в ручному режимі регулювати виконання держзамовлення в серпні. Як приклад, наводимо конкурс до НаУКМА у 2011 році (див.Додаток 2.) та рейтингові списки абітурієнтів (див. Додаток 1)

3. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ І НОВОВВЕДЕНЬ В УМОВАХ ВСТУПУ ВІД 2008 ПО 2011 РІК ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗНО, ЯК СИСТЕМИ ВИМІРЮВАНЬ ТА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ МАЙБУТНІХ ВСТУПНИКІВ

Розглянемо деякі особливості і нововведення до Умов прийому до вищих навчальних закладів України (Наказ МОН №961 від 19.10.2010). На жаль, у 2011 році УЦОЯО ще й досі охоплює зовнішнім тестуванням не всіх вступників до ВНЗ. Цього року на приймальні комісії вищих навчальних закладів була покладена функція організації вступних іспитів для тих, хто має право не писати ЗНО, з усіма відповідними організаційними та фінансовими питаннями (а це період відпусток професорсько-викладацького складу працівників тощо).

Також вступникам 2011 року дозволяється використовувати сертифікати попередніх років – періоду, коли відпрацьовувалась і вдосконалювалася сама технологія ЗНО, отже сертифікати матимуть неоднакові якісні показники. Такий підхід до конкурсного відбору у правилах прийому 2011 року ставить під сумнів співмірність і порівнюваність результатів сертифікатів ЗНО 2008, 2009, 2010, 2011 років та вступних іспитів проведених вищими навчальними закладами. Із доступної від УЦОЯО інформації відомо, що обрахунок балів сертифікатів здійснюється через нормативне шкалювання балів у шкалу 100-200, а ще у 2009 році українські науковці звернули увагу, що результати ЗНО-2008 мають некоректну конвертацію²⁶.

Незважаючи на те, що Конституція України гарантує право на доступ до безкоштовної вищої освіти «на конкурсній основі», правила прийому передбачають позаконкурсне зарахування значної кількості пільгових категорій абітурієнтів. Як приклад, наводимо дані, скільки пільгових категорій вступників ставало студентами НаУКМА протягом останніх років (Таблиця 1).

Таблиця 3.1. Кількість студентів (%), які вступили в НаУКМА на державне замовлення поза конкурсом

Пільгові категорії	2005	2008	2009	2010
Переможці МАН та ВУО	2,7	1,3	2,2	3,6
Соціальні пільги	-	3,13	3,95	10,36

²⁶ Булах І.Є., Ляшенко О.І., Мруга М.Р., Серeda Л.І. Наукове обґрунтування підходів до шкалювання результатів зовнішнього незалежного оцінювання в Україні // Вісник ТІМО №4: Харків видавництво «Факт», 2009. – С. 29 – 34.

До 2008 року при вступі в НаУКМА «пільговики» будь-якої категорії мусили подолати конкурсний бар'єр відповідно до університетських вимог і правил. Для тих, хто не зміг вступити, але показав **потенційні** здібності до навчання в НаУКМА, ми шукали грантодавців і зараховували таких абітурієнтів на підготовче відділення, де вони отримували ґрунтовну підготовку, необхідну для успішного університетського навчання. Як правило, після підготовчого відділення, переважна більшість тих, хто не втратив бажання і мотивацію, ставали студентами НаУКМА або й інших університетів.

Вважаємо, що дуже важливий момент мотивації навчання саме в конкретному навчальному закладі, або хоча би на спеціальності, до якої людина вже готується і прагне. За всієї диверсифікованості систем освіти в розвинених країнах момент мотивації завжди враховується. Наприклад, у Великобританії не допускається подача заяв, в один і той же рік, до Оксфорду і Кембриджу. В провідних університетах світу, після розгляду оцінок шкільного навчання, результатів незалежного зовнішнього оцінювання і рекомендаційних листів, до співбесіди (або внутрішнього тесту) допускаються далеко не всі, хто має найвищі оцінки. Те, що уніфіковане тестування недостатньо ефективно, вже давно зрозуміли в більшості країн світу. Кожен університет змагається саме за свого студента, і тому використовуються різноманітні форми додаткових вступних випробувань, вага яких у підсумковій оцінці буває достатньо великою, поряд із загальнонавчаними в межах країни стандартними тестами. Останніх, до речі, кілька, і різних. І це право університету вказувати, які стандартизовані тести або комбінацію яких тестів він вимагає від абітурієнтів. Врахуймо, це тести не просто перевірки наявних (а у нашому випадку нерідко – «натасканих») знань, а так звані тести готовності, або тести здібностей. Головне для подібного роду тестів, що вони перевіряють не просто кількість засвоєної в школи чи за допомогою репетиторів знань, а вміння ними користуватися і готовність абітурієнта до засвоєння університетського курсу. Наприклад, у США є різні тести готовності – SAT I, SAT II, GMAT, GRE GENERAL та інші. Й саме університет визначає, який з тестів, або які з тестів, і в поєднанні з якими іншими параметрами виміру здібностей цей університет цікавить. Наприклад, повна база даних кожного вступника до Колумбійського університету складається з 24-26 позицій відповідно до вибраного напрямку навчання. На основі цих даних і приймається рішення, яке, до того ж, є остаточним і не підлягає апеляції. Звісно, тут існують загрози (це дало підстави досліднику американської системи освіти Томасу Соувеллу назвати такі загрози «покаліченим

вступом»²⁷), але, якщо бути свідомими них, то завжди можна відшукати оптимальне рішення. Право університету в цьому процесі є пріоритетне.

Нівелювання потенційних можливостей творчого використання ЗНО (а такі можливості є, навіть у тому недостатньо спрямованому на виявлення здібностей абітурієнта вигляді, в якому ЗНО застосовуються в Україні) можна характеристично продемонструвати на зміні ставлення міністерства до права університету визначати, результати яких ЗНО його цікавлять у абітурієнта. Якщо раніше саме університет визначав це, то тепер міністерство видає наказ, в якому безапеляційно зазначено відповідний перелік ЗНО.

Не мовимо вже про знищення можливостей реалізації бажання університету вибрати студента, свідомого традицій та обізнаного з історією своєї майбутньої *alma mater*. Так, до тесту НаУКМА від початку було введено (з виховною метою) складову – «Історія Києво-Могилянської академії». Мета полягає в тому, щоб вступник знав історію університету й усвідомлював, в якому вищому навчальному закладі він прагне навчатися, яких життєвих принципів дотримуватися. Після заборони з боку МОН цього могилянського «вільнодумства» помічено, що серед «свіжих» студентів значно знизилася поінформованість про університет, в якому вони навчаються, в порівнянні з тими, хто до нас вступав, наприклад, у 2005-му році. З'явилося також більше тих, що з легкістю порушує університетські правила і традиції. Те ж саме, напевно, помітили і в інших вишах України...

Студент у більшості своїй повинен бути мотивованим і свідомим щодо вибору фаху. Кількість ВНЗ, до яких може подавати документи абітурієнт обмежити 2-3, і в кожному не більше ніж на 2-3 напрями підготовки. Фінансовий, паперовий, часовий бум періоду вступної кампанії – це штучний конкурс. Встановлення кожним ВНЗ мінімального прохідного бала з кожного предметного сертифіката також значною мірою сприяє врегулюванню процесу конкурсного відбору вступників.

Щодо встановлення в правилах прийому додаткових балів для вступників, «які досягли визначних успіхів у вивченні профільних предметів» (розділ XII, наказ МОН №961 від 19.10.2010). Як правило, ця категорія вступників не потребує таких преференцій. Аналізуючи списки наших вступників і в часи конкурсного відбору за тестами НаУКМА, і за сертифікатами ЗНО не виявилось, що талановиті, обдаровані діти, які досягли такого високого визнання на міжнародних і всеукраїнських олімпіадах та в наукових дослідженнях, не можуть подолати конкурсний бар'єр. Більшість із них має високий прохідний бал і потрапляє в число рекомендованих до зарахування. Для прикладу наводимо таблицю

²⁷ Sowell, T. *Inside American Education. The Decline, the Deception, the Dogmas.* – New York; Toronto; Oxford; Singapore; Sidney: The Free Press, 1993. – P. 103-131.

(Таблиця 2) першої півсотні у списку на деякі напрями підготовки (де було найбільше переможців МАН і ВУО). Держзамовлення в НаУКМА складає від 25 до 40 студентів (в залежності від напрямку підготовки). Різниця між першим за рейтингом і 50-тим свідчить про те, що справді пільгові 30-50 балів з запасом посунуть у конкурсному списку потужних конкурентів. Але чи варто автоматично це здійснювати. Напевно таке рішення потрібно покласти на Приймальну комісію, яка фахово розглянувши кожну особисту справу (можливо, після співбесіди з цією категорією вступників) визначить, яку кількість додаткових балів варто додати тим, хто не потрапляє в списки рекомендованих до зарахування. Право встановлювати додаткові бали потрібно залишити вищим навчальним закладам, але це не може бути такий високий бал, коли боротьба і конкуренція серед такої категорії вступників відбувається за кожні пів-бала. Розумною межею може бути 20-25 додаткових балів.

Таблиця 3.2. Рейтингові списки вступників (перші 50 абітурієнтів)

	Філософія	Філософія Конкурсні бали переможців МАН та ВУО	Філологія	Філологія Конкурсні бали переможців МАН та ВУО	Правознавство	Правознавство Конкурсні бали переможців МАН та ВУО	Фінанси і кредит	Фінанси і кредит Конкурсні бали переможців МАН та ВУО
Макс.конкурсний бал	789.2		796.6		799.0		799.5	
Конкурсний бал на 50 місці	761.1		779.3		783.2		778.9	
Різниця	28,1		17,3		15,8		20,6	
Держзамовлення	20		35		30		20	
	789.2	776.3	796.6	789.8	799.0	789.3	799.5	787.6
	788.6	772.1	793.0	787.2	798.5	787.2	795.7	782.1
	786.7	765.3	792.6	776.3	795.6	776.3	795.5	757.4
	786.6		792.3	765.3	795.1	772.1	792.6	783.1
	786.0		791.0	763.9	794.6		792.5	
	785.9		790.8	747.9	794.6		791.6	

	785.5		790.5		794.0		791.5	
	784.9		789.8		793.5		791.1	
	784.7		789.0		793.0		791.0	
	784.4		788.1		793.0		790.7	
	784.4		787.3		792.5		790.6	
	783.7		786.3		792.3		790.1	
	781.5		786.0		791.8		790.1	
	781.1		785.9		791.1		790.0	
	781.1		785.6		791.0		789.7	
	780.8		785.2		790.8		789.6	
	779.5		785.1		790.5		789.6	
	777.6		785.0		789.5		789.6	
	777.4		784.9		789.5		789.2	
	777.0		784.7		789.4		789.1	
	776.8		784.4		789.0		788.5	
	775.3		783.8		789.0		788.2	
	775.1		783.7		788.2		788.2	
	774.7		783.4		787.6		788.0	
	774.1		783.3		787.3		787.8	
	773.8		783.0		787.3		787.2	
	773.7		782.9		787.1		786.7	
	773.6		782.6		786.6		786.0	
	773.4		782.4		786.5		786.0	
	772.9		782.3		786.4		784.8	
	770.8		781.8		786.3		784.7	
	770.7		781.6		786.1		783.6	
	770.2		781.5		786.1		782.0	
	769.5		781.2		786.0		781.6	
	769.2		781.1		786.0		781.5	
	768.9		780.8		785.9		781.5	
	768.6		780.4		785.9		781.1	
	768.4		780.4		785.6		781.1	
	768.2		780.3		785.2		780.6	
	768.0		780.3		785.2		779.8	
	768.0		780.2		785.2		779.7	
	767.6		780.2		785.1		779.7	
	767.3		780.1		785.0		779.4	
	766.2		779.7		784.7		779.4	
	766.0		779.7		784.3		779.3	

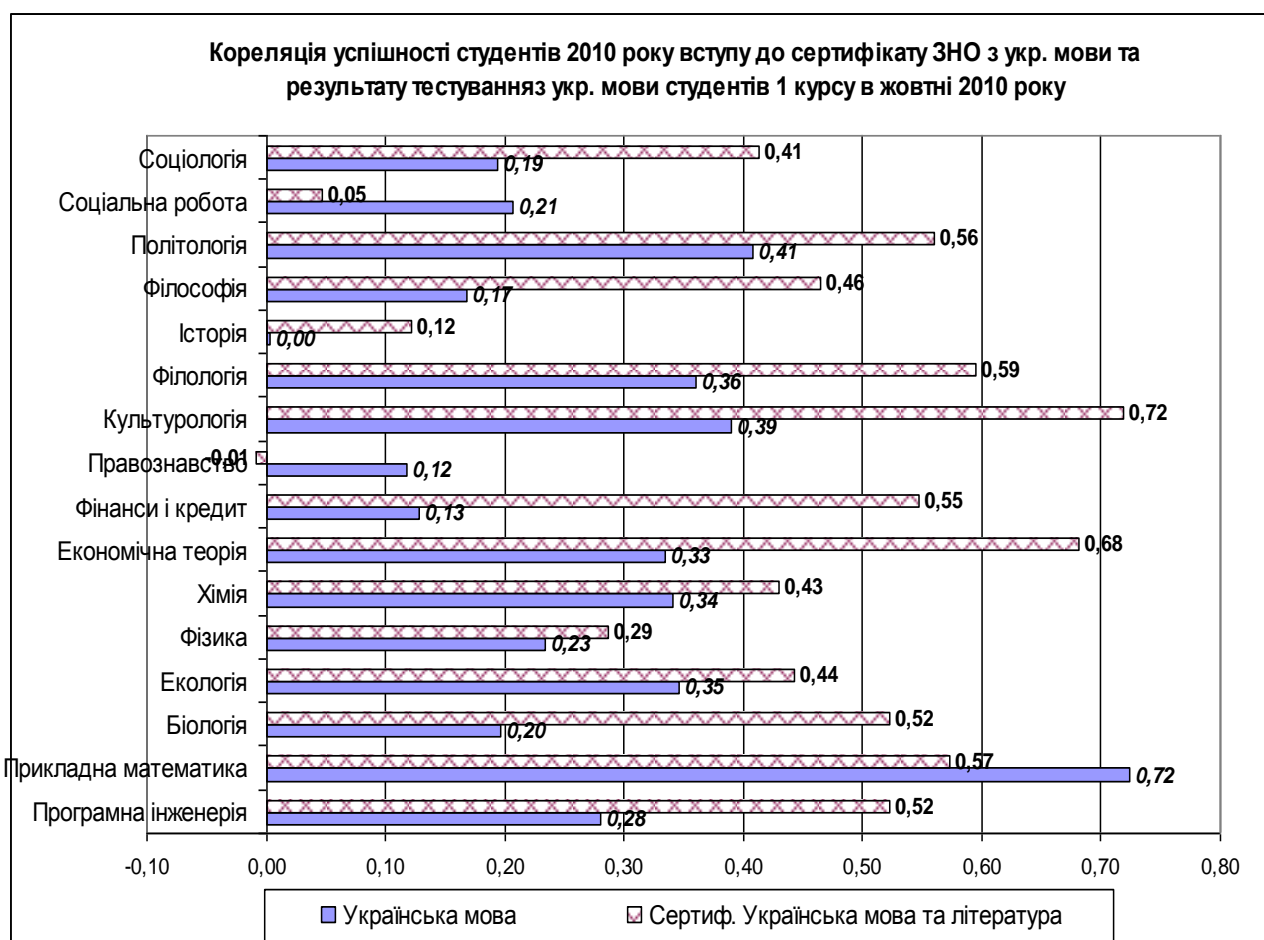
	765.1		779.6		784.2		779.2	
	764.6		779.5		783.8		779.2	
	762.4		779.5		783.5		779.2	
	761.9		779.5		783.4		779.1	
	761.7		779.5		783.3		779.0	
	761.1		779.3		783.2		778.9	

Цьогорічний (2011 року) результат застосування технології заохочувальних балів можна простежити у Додатку 1. Особливо це відчувається на рейтингових спеціальностях. Вражає кількість переможців з однієї і тієї ж дисципліни і потреба в цих балах.

Світовий досвід і наші багаторічні спостереження й дослідження підтверджують необхідність обов'язкового контролю рівня мовної підготовки. І взагалі в мовній освіті України вже давно назріла необхідність здійснити прорив. Людині треба надавати можливість у місцях компактного етнічного проживання вивчити рідну мову (російську, польську, татарську, угорську, румунську, німецьку, естонську та ін.). Але кожен, хто закінчує загальноосвітню школу повинен володіти державною мовою. І вимір ступеня володіння державною мовою повинен бути стандартизованим – так, як здійснює зараз УЦОЯО. Багаторічні дослідження, які проводились в НаУКМА доводять, що мовна грамотність повинна бути обов'язковою вимогою для вступника. Саме ці знання в першу чергу варто підтверджувати сертифікатом ЗНО. Для когось він матиме бали низькі, але ця людина ніколи його не застосує, тому що не вчитиметься далі. Але той, хто вирішить продовжувати навчання обов'язково буде вдосконалюватися і перескладе тест. Досліджуючи якість системи вступу через прогностичні валідності (кореляції результатів ЗНО, наших тестувань з результатами навчання) ми побачили залежності в цифрах, хоча вже відчували різницю із висловлювань наших викладачів. Виявляється мовна підготовка (мова – це перше слово, перша наука, яку людина починає вивчати) – єдиний сертифікат ЗНО, який має високі і стабільні показники кореляції незалежно від напрямку підготовки. НаУКМА щорічно проводив експериментальне тестування серед студентів 1 курсу і ми спостерігали зниження рівня підготовки студентів з української мови, нарешті у 2010 році ми помітили покращення деяких показників, які свідчать про підвищення якості підготовки тестів і вдосконалення процедури тестування ЗНО та покращення знань вступників (Таблиця 3.3. та Діаграма 3.1.), вже підійшло покоління молодих людей, яке якісно змогло вивчити мову (а тепер головне – не спровокувати їх соромитись цього).

Таблиця 3. 3 Ступінь подолання тестових завдань з української мови тесту НаУКМА (у відсотках)

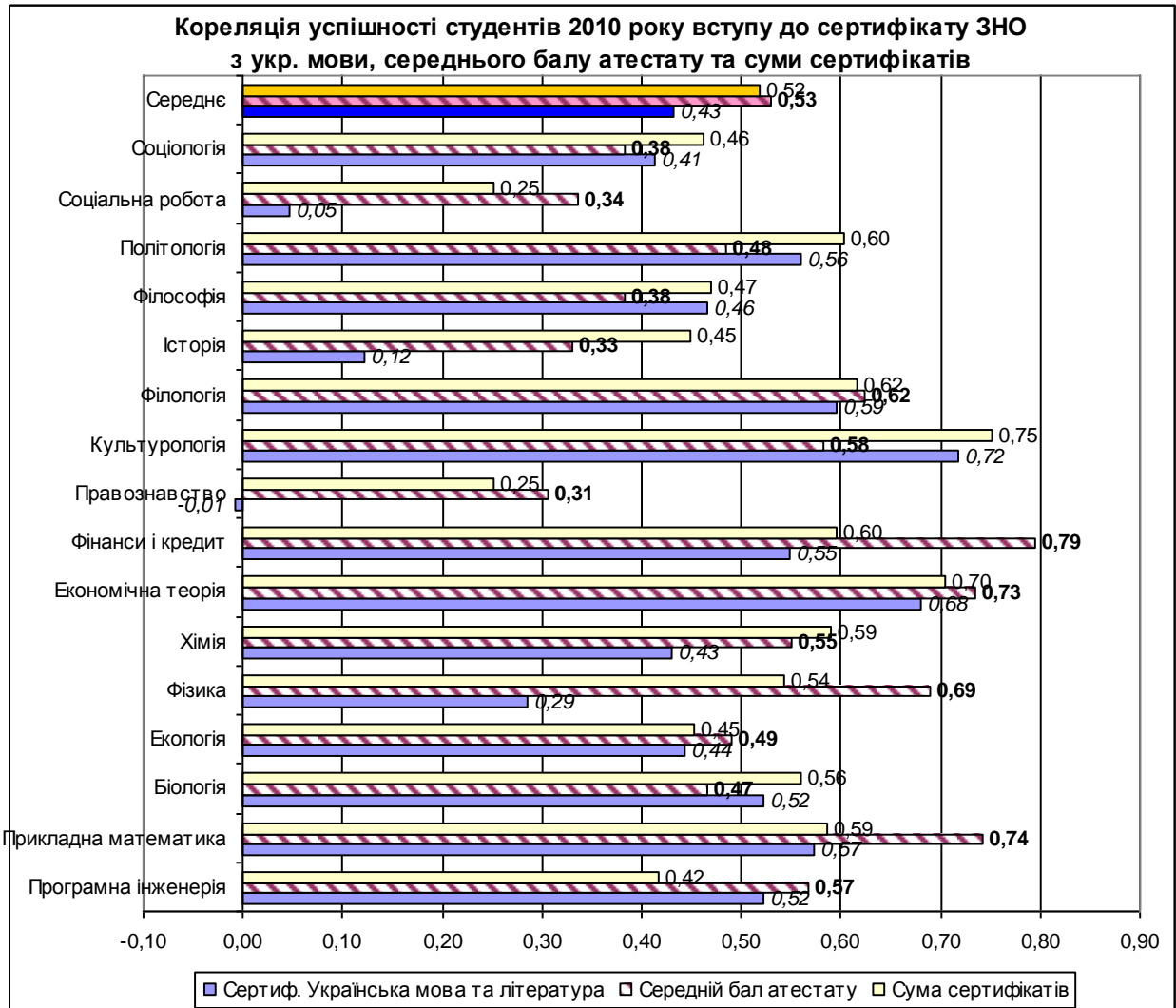
2005рік, абітурієнти, які вступили до НаУКМА	62,33
2009рік, студенти 1 курс	45,34
2010рік, студенти 1 курс	46,31

Діаграма 3.1. Кореляція успішності студентів 1 курсу до сертифікату ЗНО з української мови та результату тестування з української мови першокурсників в жовтні 2010 року.

Результати досліджень наведені на Діаграмі 2 свідчать, що кореляція між значенням сертифіката ЗНО з української мови і успішністю навчання має високі показники – вони майже такі самі, як конкурсний бал 2010 року (сума сертифікатів плюс середній бал атестата). Це значить, що обов'язкове тестування з української мови стало фундаментально

об'єктивною складовою в умовах конкурсного відбору до ВНЗ України, між іншим, як і середній бал атестата, який виступає також вельми об'єктивним показником здібностей до навчання.

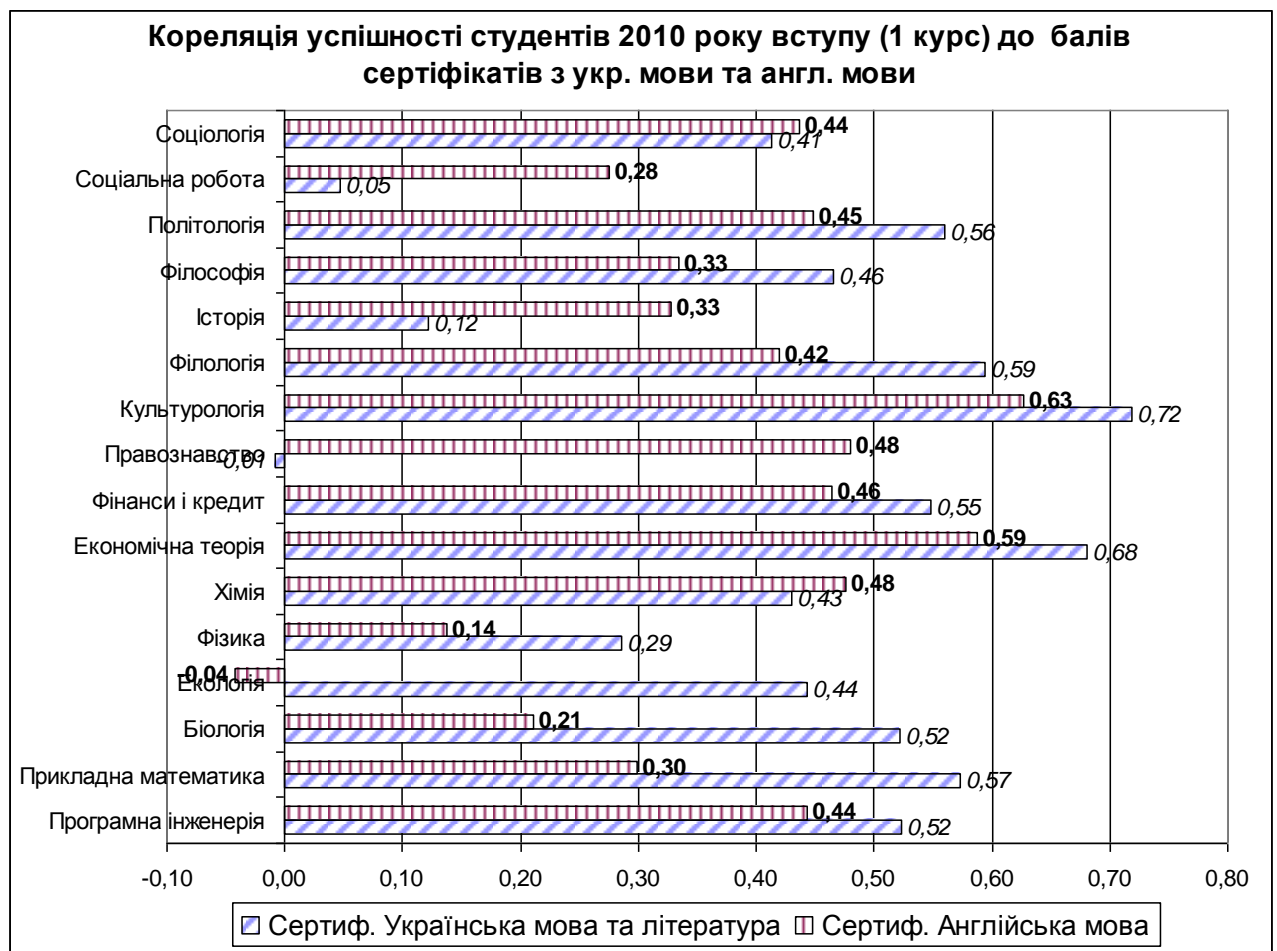
Ді

аграма 3.2. Кореляція успішності студентів 2010 року вступу до сертифікату ЗНО з української мови, середнього балу атестату та суми сертифікатів.

Важливим є питання, що стосується іноземних мов. Мовою міжнародного спілкування в усьому світі виступає англійська. Це мова світового наукового середовища. І якими б чинними нашими державними нормами і стандартами не прикриватися, але не відреагувати на глобалізаційний виклик ніяк не можна. Від 2007 року МОН проводило гостру боротьбу з університетом, спонукаючи нас скасувати вимогу надання для вступу в НаУКМА сертифіката з англійської мови. Хоча в Статуті НаУКМА зазначено, що робочими мовами в університеті є українська і англійська. В усі роки існування НаУКМА вступники писали тест з англійської. Навіть ті, хто не вивчали англійську в школі, самостійно опановували мову задля вступу до нас (якщо вони справді прагнули стати нашими студентами). І ні для кого не

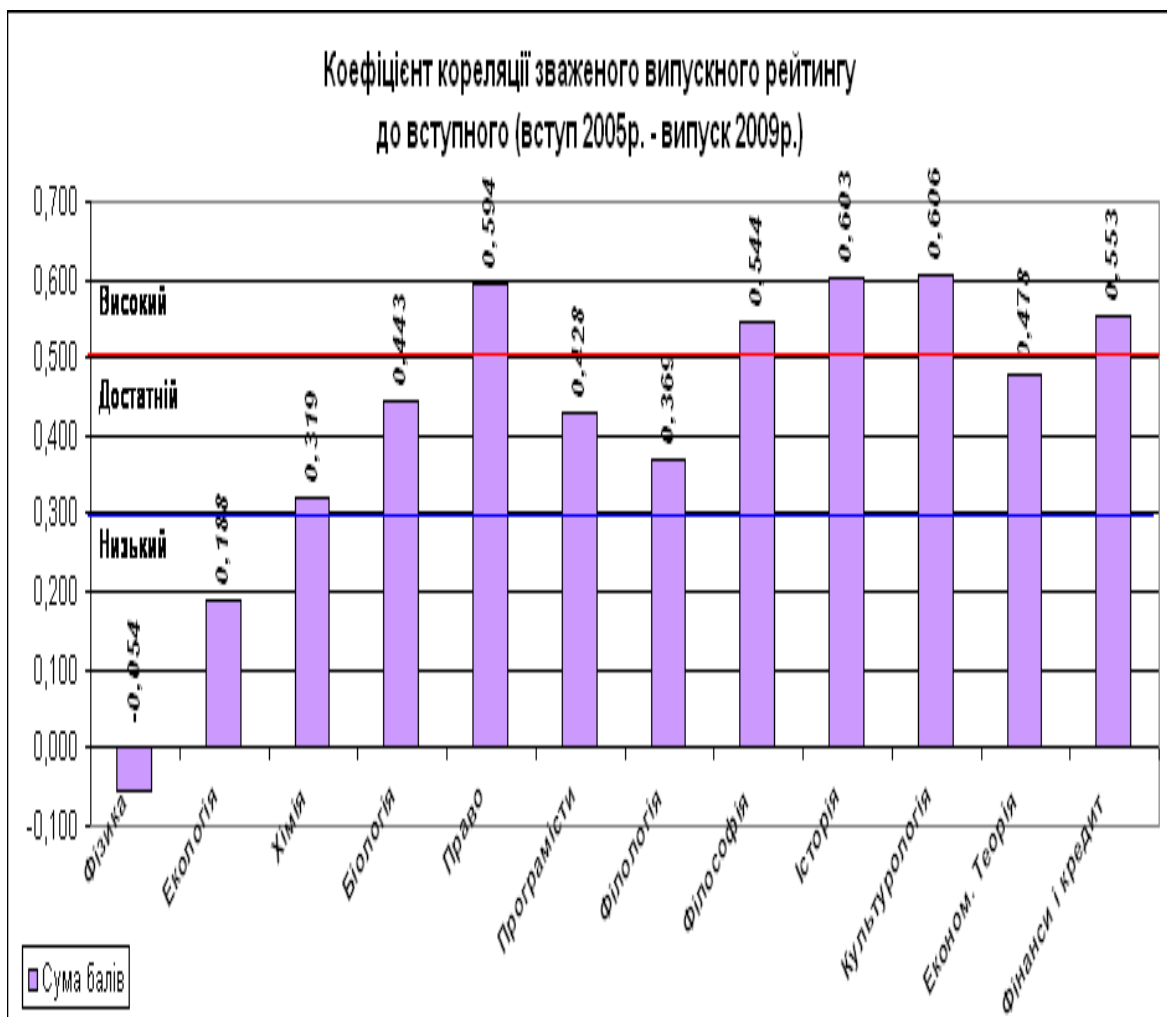
секрет, що сьогодні батьки, орієнтовані на надання своїй дитині вищої освіти, обов'язково створюють умови для вивчення саме англійської мови, як іноземної. На жаль, цього року – у зв'язку з відвертим ігноруванням з боку міністерства потреби вивчати англійську мову – нас таки змусили прибрати цю вимогу в умовах прийому. На деякі спеціальності ми мали право залишити іноземну мову (згідно з переліком), але є вірогідність, що серед першокурсників 2011 року вступу, будуть студенти, які не вивчали англійську мову взагалі, але інші іноземні мови вони мають право продовжити вивчати. Це означає, що в організації навчального процесу першокурсників виникнуть невиправдані фінансові і організаційні труднощі.

Досліджуючи прогностичну валідність тестів 2010 року з української та англійської мови (Діаграма 3.3.) ми спостерігаємо, що студенти усвідомлюють важливість знання мови і показник спроможності оволодіти англійською є досить впливовою складовою в результатах конкурсного відбору.

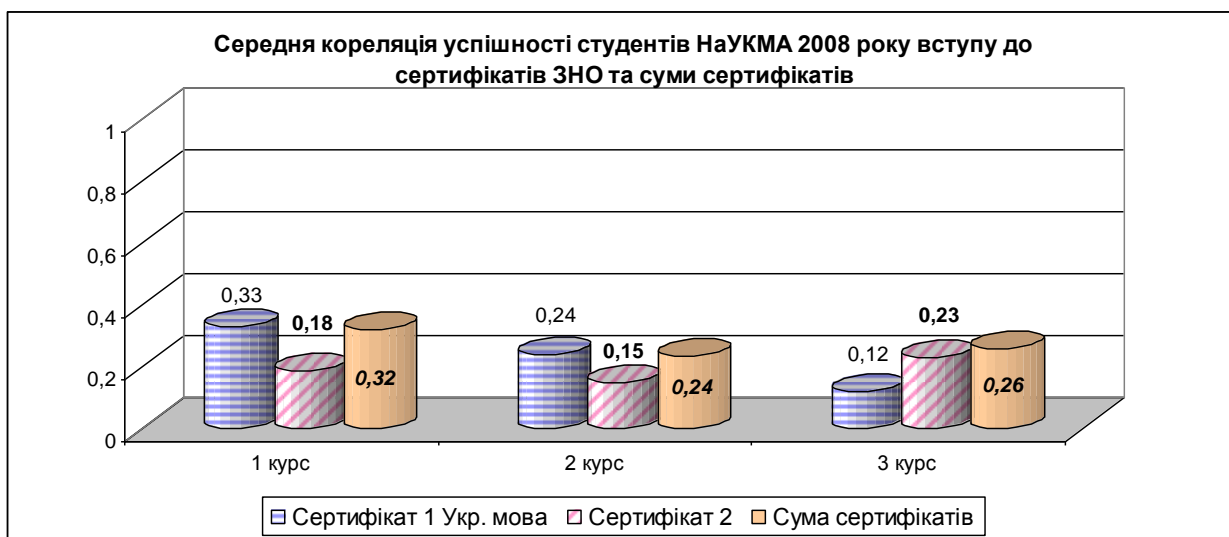
Діаграма 3.3. Кореляція успішності студентів 1 курсу 2010 року вступу до балів сертифікатів з української та англійської мови.

Завдяки впровадженню в НаУКМА автоматизованої системи контролю вступу, а від 2005 року і навчального процесу, ми відслідковували якість умов прийому через показники успішності. Ще у 2009 році була унікальна можливість простежити, як корелюється випускна успішність із вступною (ми вважаємо, що вже у 2005 році тест НаУКМА набув структурної рівноваги, сама процедура вступного тестування була відпрацьована до автоматизму, вступ до НаУКМА став повністю відкритий громадськості). Результати досліджень, наведені на Діаграмі 3.4., свідчать про високу ефективність відбору майбутніх студентів. Також ми помічали деяку залежність показника прогностичної валідності від показників конкурсу на кожну із спеціальностей.

**Діаграма 3.4. Кореляція зваженого випускного рейтингу до вступного рейтингу
(вступ 2005 рік – випуск 2009 рік).**

Дуже цікаво буде простежити ці показники у випускників 2012 року – тобто тих, хто вступив у 2008-му. Вступ того року здійснювався за 2 сертифікатами – з української мови і літератури та профільної дисципліни, НаУКМА в той рік виборів собі право здійснювати додаткову корекцію вступного рейтингу балами за результатами внутрішнього тестування (які могли складати у загальній оцінці 10-15%). Для майбутніх досліджень, ми використали запитання тестів ЗНО, але у форматі технології тестувань НаУКМА²⁸. Результати досліджень за перші три роки навчання (Діаграма 3.5.) вже свідчать про дещо нижчі показники якості (правильності) відбору майбутніх студентів. Для себе ми це пояснюємо етапом становлення реформ у системі вступу, пошуком оптимальної моделі.

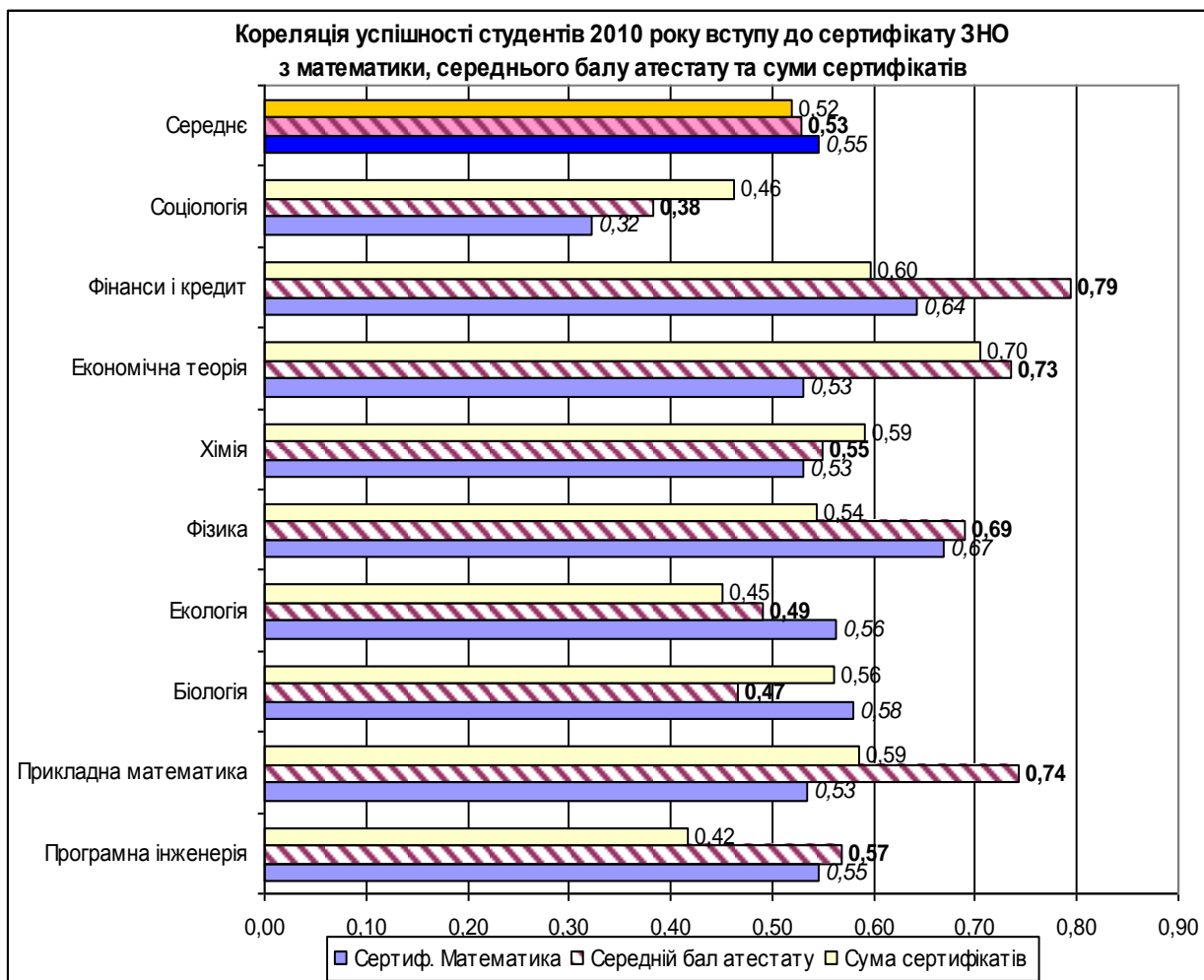

Діаграма 3. 5. Коефіцієнт кореляції успішності студентів НаУКМА 2008 року вступу до сертифікатів ЗНО та суми сертифікатів.

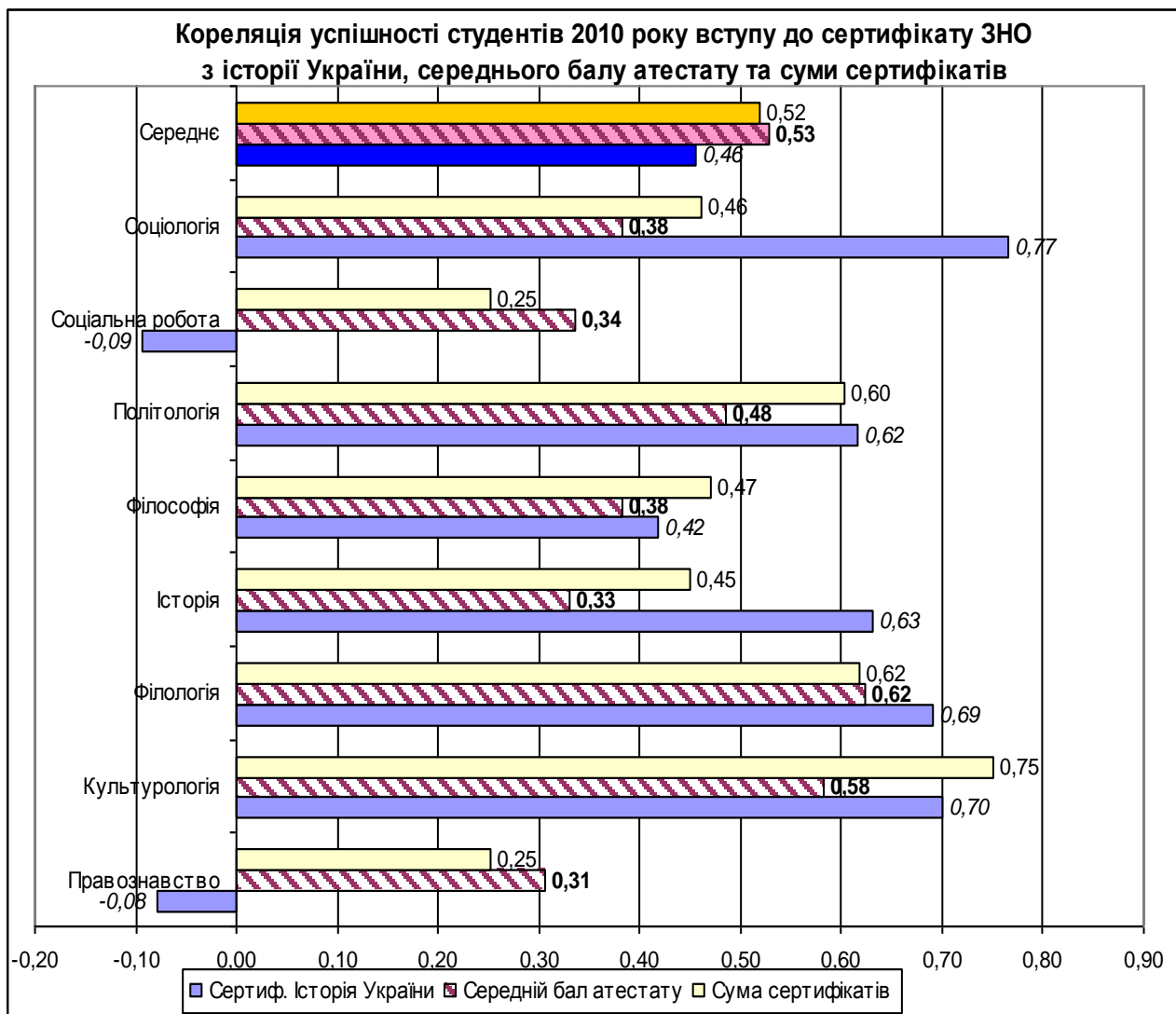
Також помічено, що робити висновки щодо високої якості конкурсного відбору за показниками успішності першого року навчання не варто. Дуже великий вплив на успішність першокурсників має базова підготовки в школі (різні рівні викладання, репетиторство, контроль батьків). У деяких студентів цього прискорення вистачає тільки на рік. Далі, коли настає час самостійного опанування професією, значно важливішими виявляються саме здібності до навчання і внутрішня мотивацію студента. Тому НаУКМА залишається активним прихильником комплексного показника замірів. Умови вступу 2010 року, коли була запроваджена вимога враховувати в конкурсну оцінку середній бал атестата (а ми вимагали ще й сертифікат з англійської) ефективність конкурсного відбору покращилась. Із

²⁸ В.С.Брюховецький, О.В.Кириєнко Тести: шлях до з'ясування характеру здібностей людини // Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», Київ, 2010. – 239с.

діаграм 6 і 7, де вивчалась кореляція успішності зі складовими конкурсного балу, спостерігається покращення показників у порівнянні із 2008 та 2009 роком. Також спостерігаємо (завдяки експериментальному моніторинговому тестуванню), що ті, хто, вступив у 2010 показують кращі результати подолання тестових завдань (Таблиця 3.4.).

Діаграма 3.6. Коефіцієнт кореляції успішності студентів 2010 року вступу до сертифікату ЗНО з математики, середнього балу атестату та суми сертифікатів.

Діаграма 3.7. Коефіцієнт кореляції успішності студентів 2010 року вступу до сертифікату ЗНО з історії України, середнього балу атестату та суми сертифікатів.

Таблиця 3.4.

Ступінь подолання тестових завдань НаУКМА (у відсотках)

Рік	Українська мова	English	Математика
2005рік, абітурієнти, які вступили	62,33	80,53	43,51
2009рік, студенти 1 курс	45,34	62,79	27,19
2010рік, студенти 1 курс	46,31	64,71	30,16

Всі вище наведені аргументи пояснюють, чому для тесту НаУКМА характерна інтегрованість, поєднання питань із різних галузей знань і спрямованість завдань на розв'язання їх в креативний спосіб²⁹. Нас цікавить вміння ефективно використовувати знання, а не тільки з'ясування засвоєння шкільної програми. Найскладніше відчуті і виміряти потенціал майбутнього розвитку, спроможність до здобуття знань та ефективного їх застосування.

Дуже цікавою і близькою для нас була концепція створення тестів на здатність до успішного навчання (ТЗНК- тесту загальної навчальної компетентності), але на сьогодні, схоже, цей пілотний проект не має перспектив.

Шлях, коли для навчання у вищому навчальному закладі зараховуються вступники тільки за показниками опанування шкільної програми з 2-3 предметів (за результатами ЗНО), є досить небезпечним. Тому вважаємо позитивним запровадження врахування середнього балу атестата, хоча би у такий спосіб змушуючи випускників школи отримувати якісну загальноосвітню підготовку, а не тільки студіювати з репетиторами 2-3 предмети, аби скласти ЗНО з максимально можливими балами. Звісно, тут є загроза появи корупційних мотивів – проте це виклик насамперед для правоохоронних, а не освітніх органів. А щодо показника мотивації і здібностей для опанування обраної спеціальності, то зрозуміло, що якості, які політехнічний університет буде вважати здібностями, можуть зовсім не задовольняти медичний, педагогічний або аграрний вищі навчальні заклади.

²⁹ В.С.Брюховецький, О.В.Кірієнко Тести: шлях до з'ясування характеру здібностей людини // Видавничий дім «Кієво-Могилянська академія», Київ, 2010. – 239с.

4. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАВЛЕННЯ ДО РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВСТУПУ У ВНЗ УКРАЇНИ СЕРЕД ВИКЛАДАЧІВ НАУКМА АБІТУРІЄНТІВ 2011 РОКУ ТА БАТЬКІВ

Вивчення думки абітурієнтів, їх батьків та викладачів НаУКМА щодо ефективності змін, які відбулись в правилах прийому до ВНЗ України від 2008 року (рік запровадження вступу до ВНЗ України за результатами ЗНО) проводилось при вступі до НаУКМА у 2011 році через опитування.

Автори знайомі з результатами багатьох соціологічних досліджень щодо ставлення суспільства до якості системи вступу (ефективності, справедливості, органічності) та змін, які відбулись у зв'язку з впровадженням ЗНО знань вступників. І, забігаючи наперед, підтверджуємо, що деякі досліджувані показники дуже близькі за значенням до отриманих результатів в ході нашого опитування за допомогою анкет.

Для всіх категорій опитуваних ми створили блок відкритих питань, відповідь на які надавалась у вигляді числового показника оцінювання у відсотках (блок 2. На Вашу думку... (оцініть у відсотках – від 0 до 100%),). Результати цього експерименту виявились досить цікавими. Навіть траплялись випадки дописування в анкеті фактів, які підтверджують позицію опитуваного, деякі здивовано зауважили, що їм приємно самостійно визначити своє ставлення.

Проведене дослідження показало, що розбіжність результатів майже не відчувається в межах категорій опитуваних (за освітою, гендерною ознакою, віком, місцем проживання, галуззю знань), з цією складовою анкети справились всі.

У третьому блоці анкет ми дослідили, як сприйматимуться можливі майбутні зміни в правилах прийому, про які вже давно йде мова.

Також нам була дуже цікавою думка наших викладачів, серед яких були ті, хто від самого початку відродження університету були учасниками і спостерігачами формування жорсткого конкурсного відбору через тестування НаУКМА, а від 2008 року навчають тих, хто став студентом за новими правилами прийому.

Наводимо зразки анкет.

Шановні абітурієнти Національного університету Києво-Могилянська Академія!

За допомогою цієї анкети Центр тестових технологій НаУКМА проводить дослідження ефективності змін, які відбулись в правилах прийому до ВНЗ України від 2008 року. Щиро дякуємо за готовність поділитися своїми думками і ставленням до цих змін.

1. Відомості про себе:

Стать		Ви обрали майбутню професію в галузі			Вік	Ви обрали фах такий як у батьків?		Ви проживаєте			Для підготовки до вступу в НаУКМА Ви навчалися			У майбутньому Ви мрієте стати?	
чол.	жін.	Точних наук	Гуманітарних наук	Суспільно-політичних наук		Так	Ні	в обл. центрі	в містечку	в селі	На підготовчих курсах	З репетиторами	Самостійно	Науковцем	Фахівцем

2. На Вашу думку (оцініть у відсотках – від 0 до 100%):

1.	Якою мірою нині діюча система Вступу до ВНЗ України є справедливою?	
2.	Якою мірою ЗНО дозволило об'єктивно оцінити рівень Вашої підготовки?	
3.	Як Ви оцінюєте об'єктивність ЗНО у порівнянні з успішністю в школі?	
4.	Наскільки Ви довіряєте, що ЗНО є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?	
5.	Наскільки Ви довіряєте, що визначення переможців Всеукраїнської олімпіади та МАН є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?	

3. Чи підтримуєте Ви...

№	Запитання	Так	Ні	Утримуюсь від відповіді
1.	– що вільне володіння державною мовою (українською) обов'язкова вимога для всіх вступників до ВНЗ України?			
2.	– що кожен університет повинен мати право самостійно визначати умови конкурсного відбору?			
3.	– що університет може запроваджувати додаткові конкурсні бали за результатами співбесіди або тесту?			
4.	– що обов'язкове вивчення англійської мови (як мови наукового та міжнародного спілкування) є необхідністю в усіх університетах України?			
5.	– що умовою вступу до ВНЗ може бути тільки результат конкурсного відбору (без врахування різних видів пільг)			

4. Як Ви вважаєте...

№	Запитання	Так	Ні	Утримуюсь від відповіді
1.	– після впровадження ЗНО, якість вивчення дисциплін з яких не пишеться ЗНО погіршилась?			
2.	– показник успішності навчання в школі (бал атестата) повинен бути складовою в загальному конкурсному балі при вступі до ВНЗ?			
3.	– чи варто впроваджувати єдиний комплексний Тест здібностей до навчання замість декількох предметних ЗНО?			
4.	– чи варто проводити профорієнтаційну, роз'яснювальну роботу серед майбутніх абітурієнтів з метою виховання в них мотивації до навчання в конкретному навчальному закладі, а не там куди втрапив?			
5.	– чи варто зменшити кількість ВНЗ куди дозволяється одночасний вступ до 3, а кількість спеціальностей в кожному до 2?			

Шановні Батьки наших абітурієнтів!

За допомогою цієї анкети Центр тестових технологій НаУКМА проводить дослідження ефективності змін, які відбулись в правилах прийому до ВНЗ України від 2008 року. Щиро дякуємо за готовність поділитися своїми думками і ставленням до цих змін.

2. Відомості про себе:

Стать		Освіта			Вік	У Вас вступає		Ви проживаєте			Ваша дитина обрала фах такий як у батьків?		Ви мрієте щоб Ваша дитина стала?	
чол.	жін.	вища	с/спец.	середня		син	донька	в обл. центрі	в містечку	в селі	так	ні	Науковцем	Фахівцем

2. На Вашу думку (оцініть у відсотках – від 0 до 100%):

1.	Якою мірою нині діюча система Вступу до ВНЗ України є справедливою?	
2.	Якою мірою система Вступу до ВНЗ України до впровадження ЗНО була справедливою?	
3.	Як Ви оцінюєте об'єктивність ЗНО у порівнянні з успішністю в школі?	
4.	Наскільки Ви довіряєте, що ЗНО є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?	
5.	Наскільки Ви довіряєте, що визначення переможців Всеукраїнської олімпіади та МАН є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?	

3. Чи підтримуєте Ви...

№	Запитання	Так	Ні	Утримуюсь від відповіді
1.	– що вільне володіння державною мовою (українською) обов'язкова вимога для всіх вступників до ВНЗ України?			
2.	– що кожен університет повинен мати право самостійно визначати умови конкурсного відбору?			
3.	– що університет може запроваджувати додаткові конкурсні бали за результатами співбесіди або тесту?			
4.	– що обов'язкове вивчення англійської мови (як мови наукового та міжнародного спілкування) є необхідністю в усіх університетах України?			
5.	– що умовою вступу до ВНЗ може бути тільки результат конкурсного відбору (без врахування різних видів пільг)			

4. Як Ви вважаєте...

№	Запитання	Так	Ні	Утримуюсь від відповіді
1.	– після впровадження ЗНО, якість вивчення учнями математики в школі покращилась?			
2.	– показник успішності навчання в школі (бал атестата) повинен бути складовою в загальному конкурсному балі при вступі до ВНЗ?			
3.	– чи варто впроваджувати єдиний комплексний Тест здібностей до навчання замість декількох предметних ЗНО?			
4.	– чи варто проводити профорієнтаційну, роз'яснювальну роботу серед майбутніх абітурієнтів з метою виховання в них мотивації до навчання в конкретному навчальному закладі, а не там куди втрапив?			
5.	– чи варто зменшити кількість ВНЗ куди дозволяється одночасний вступ до 3, а кількість спеціальностей в кожному до 2?			

Шановні викладачі НаУКМА!

За допомогою цієї анкети Центр тестових технологій НаУКМА проводить дослідження ефективності змін, які відбулись в правилах прийому до ВНЗ України від 2008 року. Щиро дякуємо за готовність поділитися своїми думками і ставленням до цих змін.

3. Відомості про себе:

Стать		Освіта			Вік	Фахівець в галузі			Чи брали участь в тестуваннях НаУКМА		Педагогічний стаж	
чол.	жін.	Вища д.наук	Вища канд. наук	Вища б/с		Точних наук	Гуманітарних наук	Суспільно-політичних наук	ТАК	НІ	Загальний	В НаУКМА

2. На Вашу думку (оцініть у відсотках – від 0 до 100%):

1.	Якою мірою нині діюча система Вступу до ВНЗ України є справедливою?	
2.	Якою мірою система Вступу до ВНЗ України до впровадження ЗНО була справедливою?	
3.	Якою мірою система Вступу в НаУКМА до впровадження ЗНО була об'єктивною?	
4.	Наскільки Ви довіряєте, що ЗНО є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?	
5.	Наскільки Ви довіряєте, що визначення переможців Всеукраїнської олімпіади та МАН є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?	

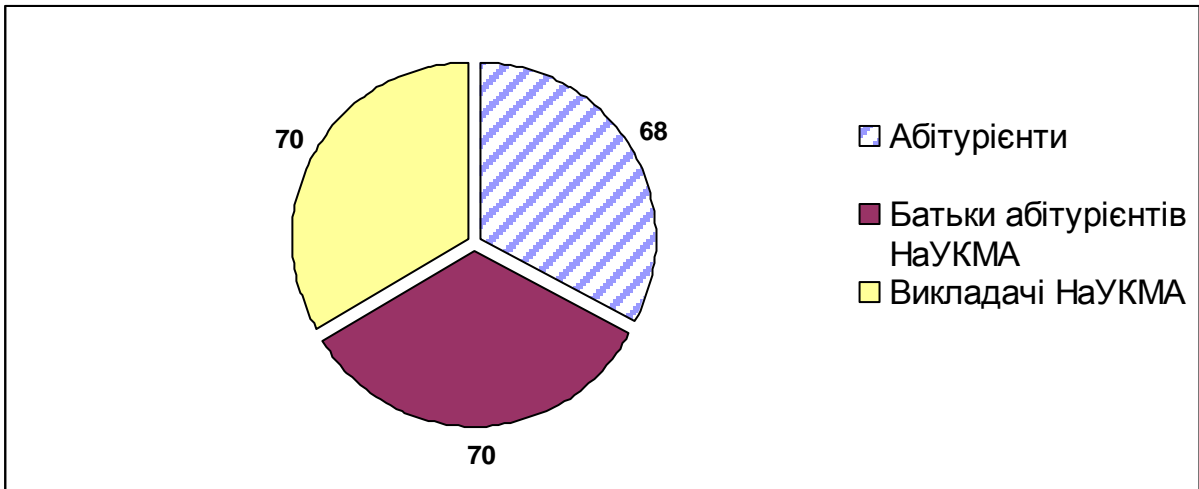
3. Чи підтримуєте Ви...

№	Запитання	Так	Ні	Утри муюсь відповіди
1.	– що вільне володіння державною мовою (українською) обов'язкова вимога для всіх вступників до ВНЗ України?			
2.	– що кожен університет повинен мати право самостійно визначати умови конкурсного відбору?			
3.	– що університет може запроваджувати додаткові конкурсні бали за результатами співбесіди або тесту?			
4.	– що обов'язкове вивчення англійської мови (як мови наукового та міжнародного спілкування) є необхідністю в усіх університетах України?			
5.	– що умовою вступу до ВНЗ може бути тільки найвищий результат конкурсного відбору (без врахування різних видів пілг)?			
6.	– що варто впроваджувати комплексний Тест здібностей до навчання (або ТЗНК – тест загальних навчальних компетентностей) замість предметних ЗНО?			
7.	– що варто зменшити кількість ВНЗ куди дозволяється одночасний вступ до 3, а кількість спеціальностей в кожному до 2?			

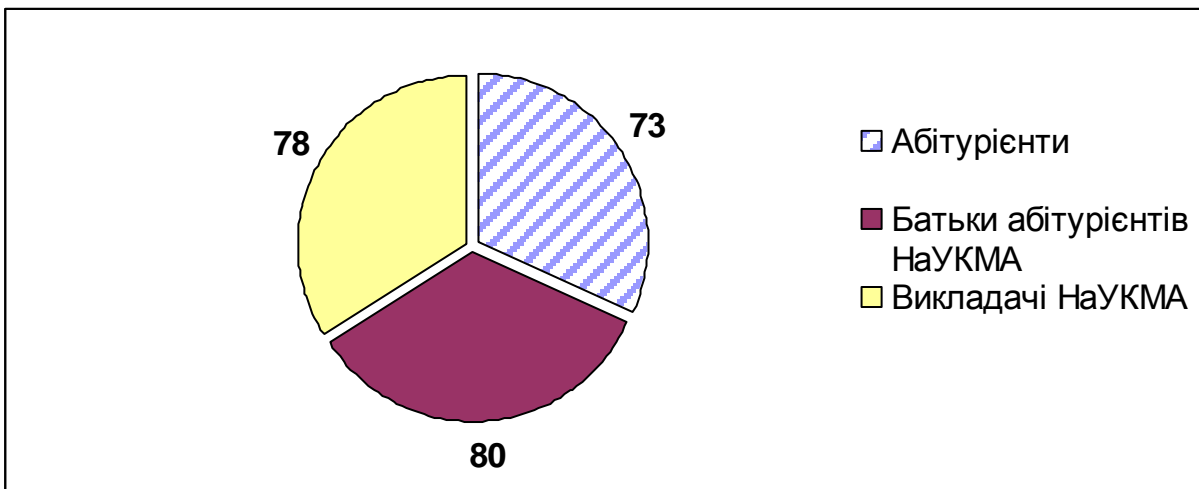
4. Оцініть будь-ласка за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою наступні показники (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО...)

№	Запитання	До 2008 року	Після 2008 року
1.	– якість підготовки з профільних дисциплін		
2.	– ставлення до навчання (інтерес, допитливість, мотивація, дисциплінованість...)		
3.	– загальноосвітній рівень підготовки		
4.	– культура поведінки		
5.	– схильність до наукової кар'єри		

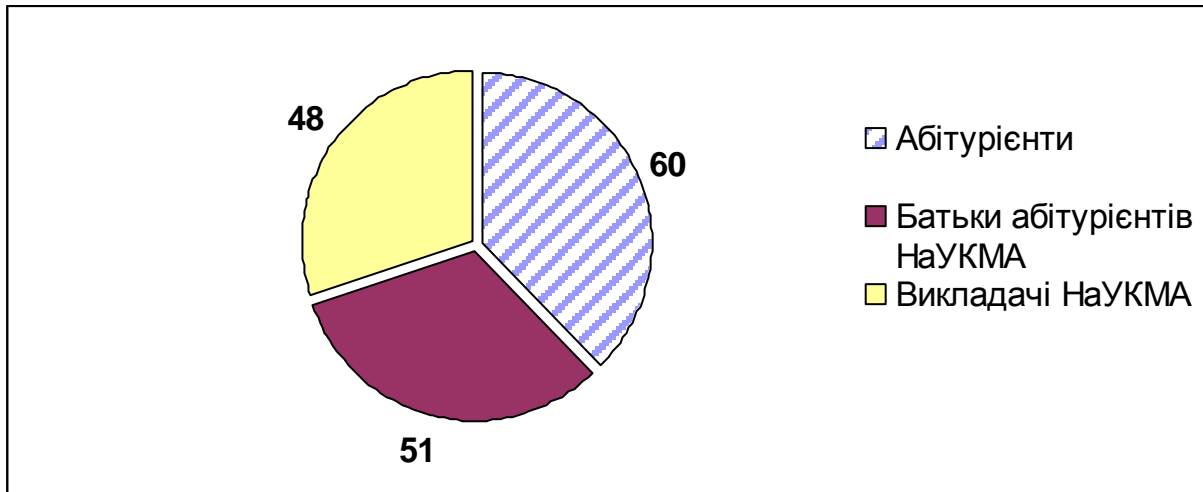
До анкети для різних категорій опитуваних, ми навмисно поставили однаково сформульовані запитання. Найбільш однотайним ставленням характеризуються відповіді на деякі запитання 2 блоку.

**Діаграма 4.1. Відповіді на запитання:
На Вашу думку(оцініть у відсотках – від 0 до 100%):
Якою мірою нині діюча система Вступу до ВНЗ України є справедливою?**

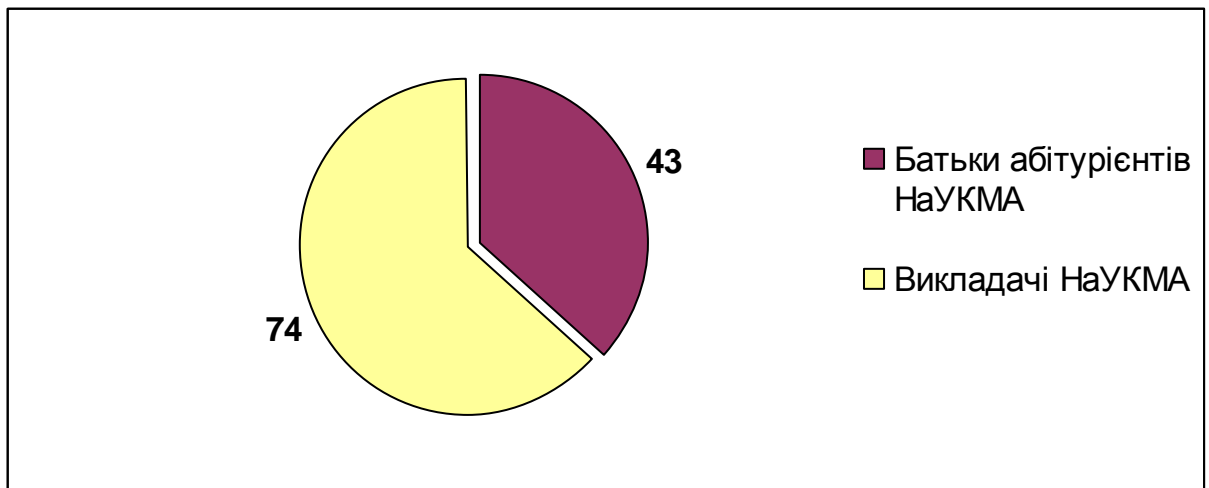

**Діаграма 4.2. Відповіді на запитання:
На Вашу думку(оцініть у відсотках – від 0 до 100%):
Наскільки Ви довіряєте, що ЗНО є процедурою чесною, об'єктивною, не
корумпованою?**

**Діаграма 4.3. Відповіді на запитання:
На Вашу думку(оцініть у відсотках – від 0 до 100%):
Наскільки Ви довіряєте, що визначення переможців Всеукраїнської олімпіади та МАН є процедурою чесною, об'єктивною, не корумпованою?**

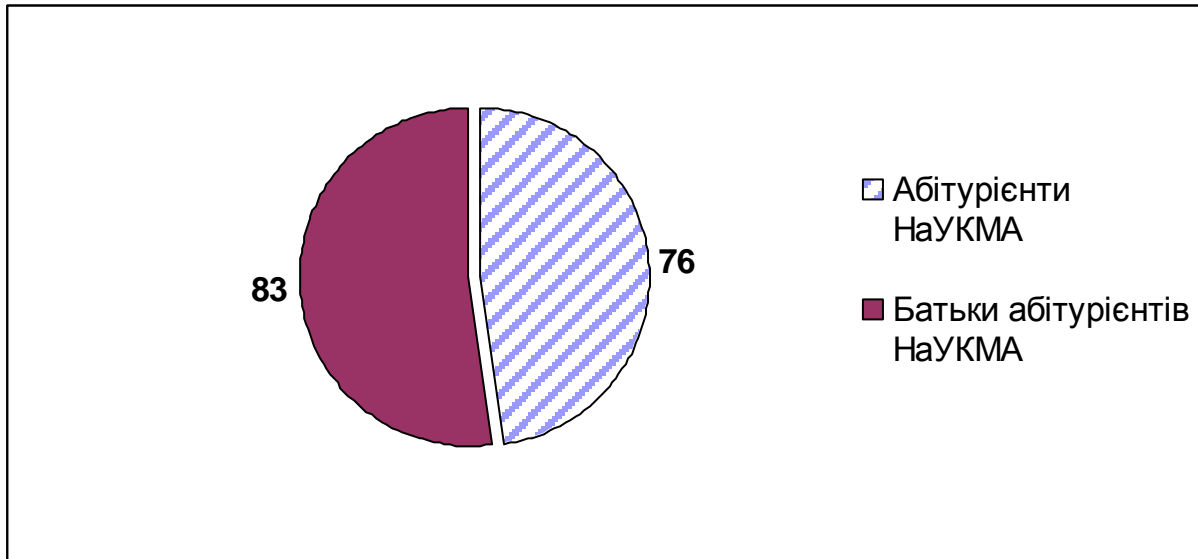
Міру справедливості системи вступу, до впровадження ЗНО (це їх думки із власного досвіду) по різному оцінюють викладачі університету та батьки абітурієнтів НаУКМА 2011 року.

**Діаграма 4.4. Відповіді на запитання:
На Вашу думку(оцініть у відсотках – від 0 до 100%):
Якою мірою система Вступу до ВНЗ України до впровадження ЗНО була справедливою?**

Абітурієнти на запитання На Вашу думку (оцініть у відсотках – від 0 до 100%): Якою мірою ЗНО дозволило об'єктивно оцінити рівень Вашої підготовки?
Відповіли, що на **77%!**

Так само високо оцінена об'єктивність ЗНО і батьками і абітурієнтами.

**Діаграма 4.5. Відповіді на запитання:
На Вашу думку(оцініть у відсотках – від 0 до 100%):
Як Ви оцінюєте об'єктивність ЗНО у порівнянні з успішністю в школі?**

Дані опитування дають підстави для позитивних висновків. На сьогодні ставлення найбільш зацікавлених категорій учасників процедури вступу дуже схвальне до змін, які відбулись. І тепер завдання УЦОЯО і МОНМолодьспорт України, як мінімум, зберегти цю довіру, на шляху вдосконалення і розбудови процедури оцінювання і моніторингу якості знань вступників.

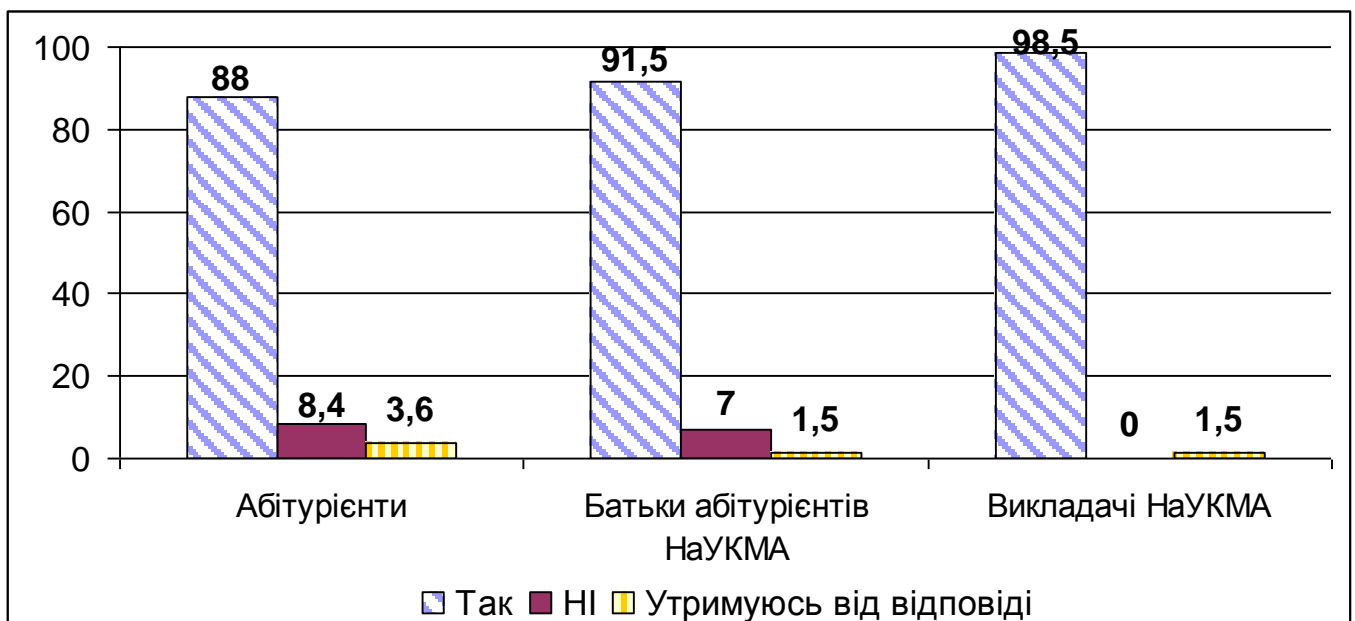
Більш різноплановим було ставлення до 3 блоку питань. В опитуванні досліджувалось ставлення до кроків, думок та ідей на шляху реформування системи вступу, які можливо колись будуть впроваджені...

Чи підтримуєте Ви...

№	Запитання	Так	Ні	Утри му-юєь від відпо віді
1.	– що вільне володіння державною мовою (українською) обов'язкова вимога для всіх вступників до ВНЗ України?			
2.	– що кожен університет повинен мати право самостійно визначати умови конкурсного відбору?			

3.	– що університет може запроваджувати додаткові конкурсні бали за результатами співбесіди або тесту?			
4.	– що обов’язкове вивчення англійської мови (як мови наукового та міжнародного спілкування) є необхідністю в усіх університетах України ?			
5.	– що умовою вступу до ВНЗ може бути тільки найвищий результат конкурсного відбору (без врахування різних видів пілг)			
6.	– що варто впроваджувати комплексний Тест здібностей до навчання (або ТЗНК– тест загальних навчальних компетентностей) замість предметних ЗНО ?			
7.	– що варто зменшити кількість ВНЗ куди дозволяється одночасний вступ до 3, а кількість спеціальностей в кожному до 2?			

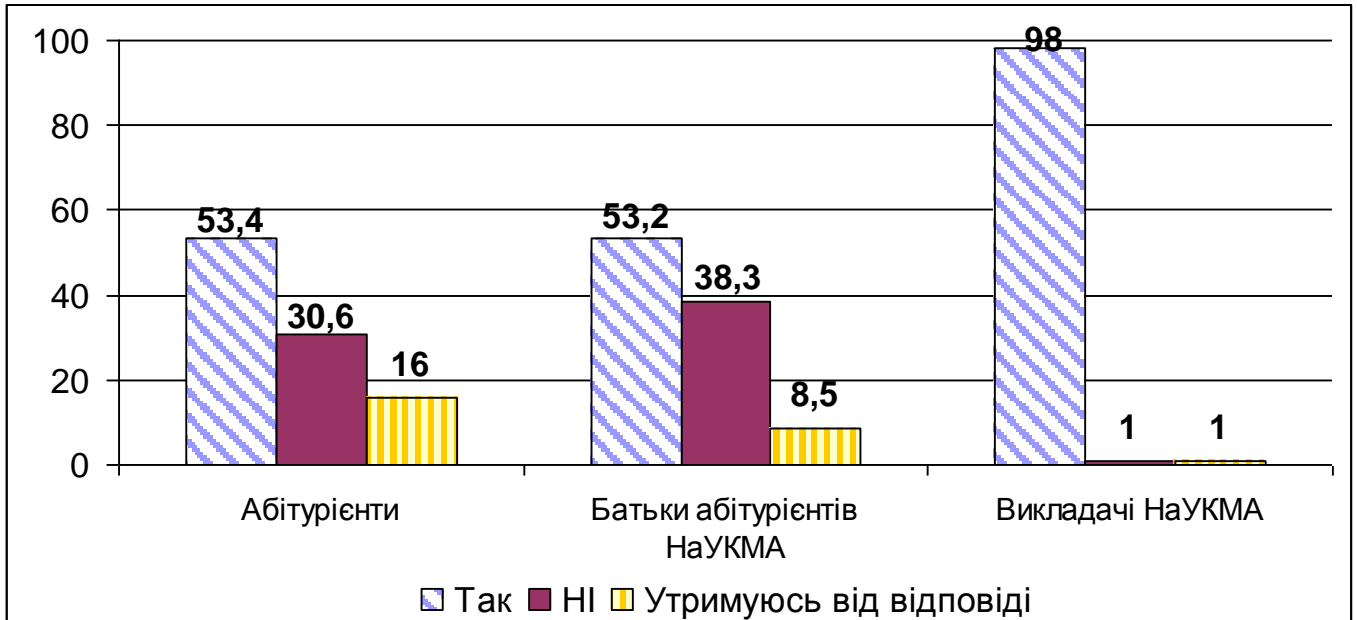
Для зручності сприйняття результатів по кожному питанню, наводимо графічно відображені дані.

Діаграма 4.6. Відповіді на запитання:

Чи підтримуєте Ви...

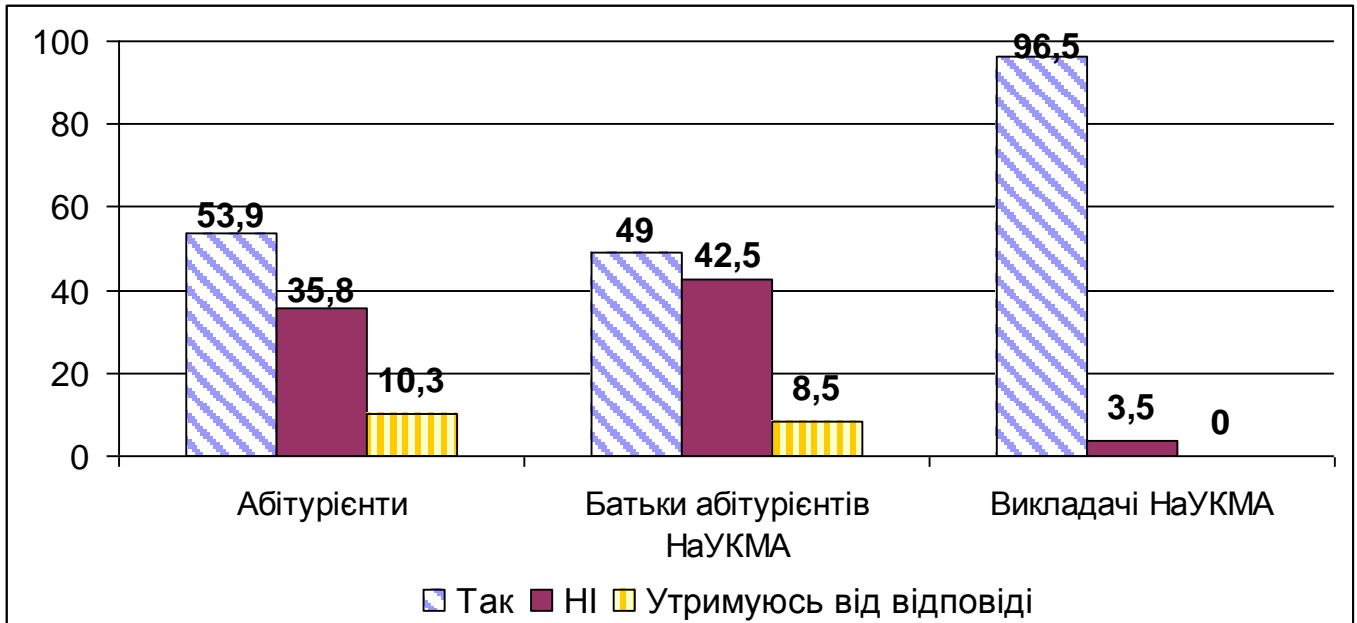
– що вільне володіння державною мовою (українською) обов’язкова вимога для всіх вступників до ВНЗ України?

Діаграма 4.7. Відповіді на запитання:

Чи підтримуєте Ви...

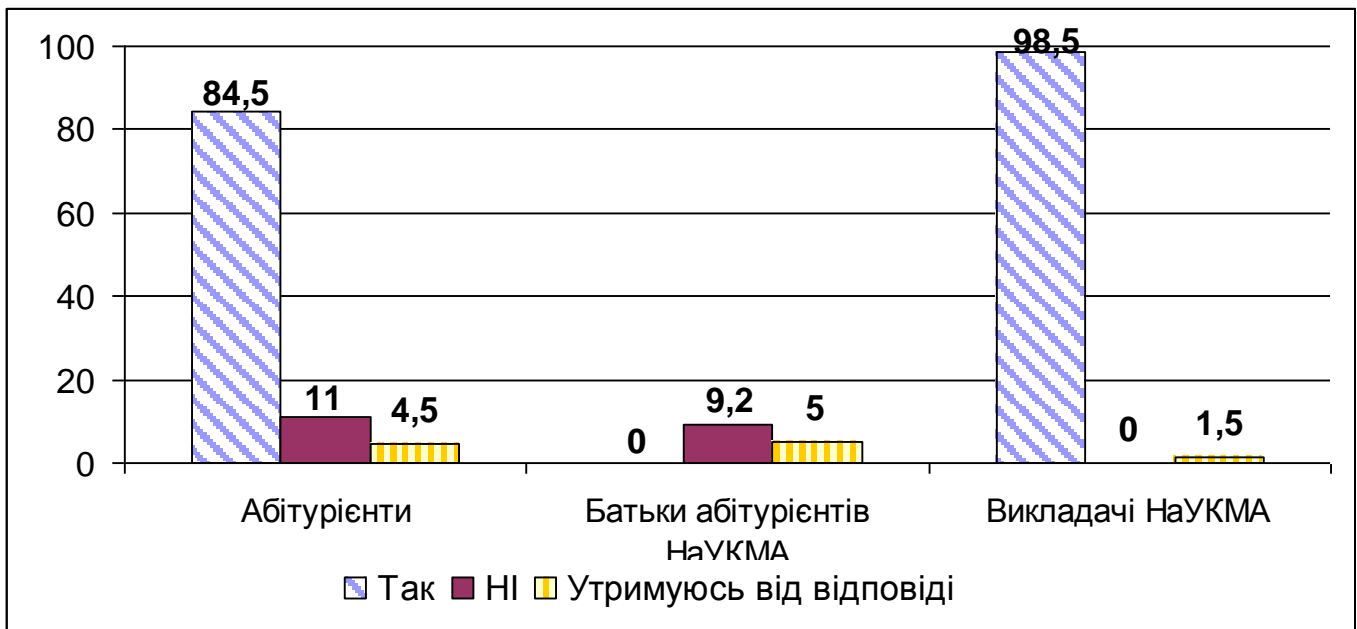
– що кожен університет повинен мати право самостійно визначати умови конкурсного відбору?

Діаграма 4.8. Відповіді на запитання:

Чи підтримуєте Ви...

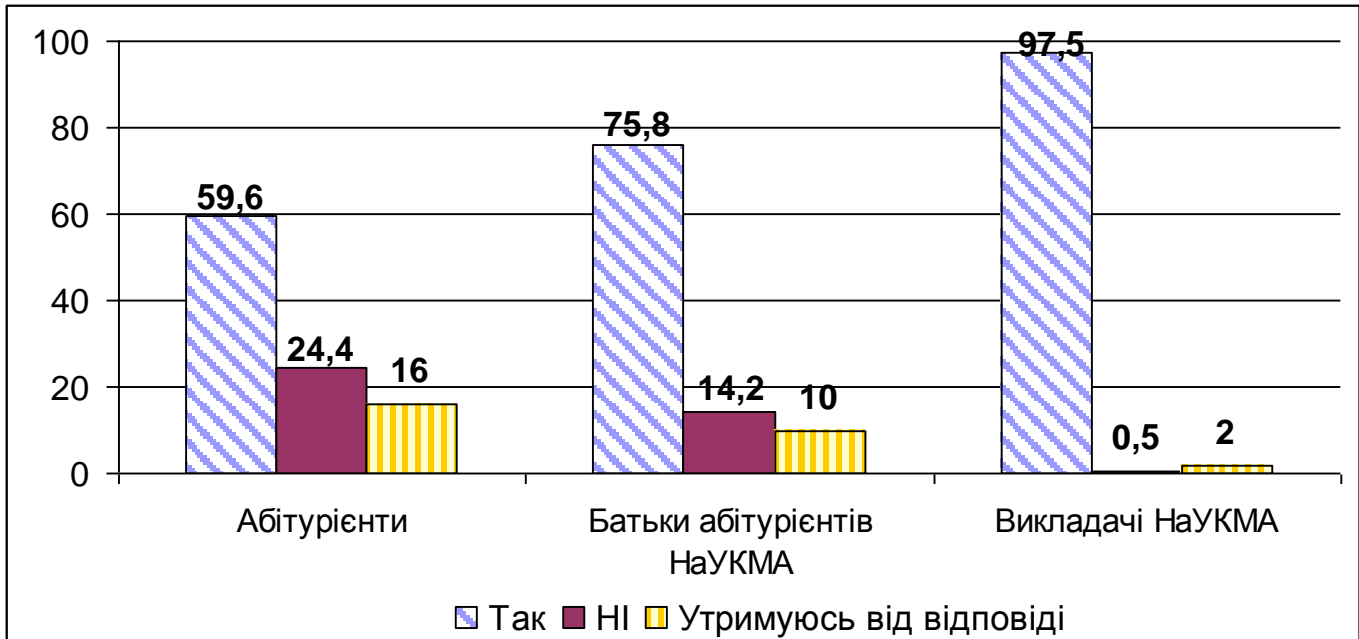
– що університет може запроваджувати додаткові конкурсні бали за результатами співбесіди або тесту?

Діаграма 4.9. Відповіді на запитання:

Чи підтримуєте Ви...

– що обов'язкове вивчення англійської мови (як мови наукового та міжнародного спілкування) є необхідністю в усіх університетах України ?

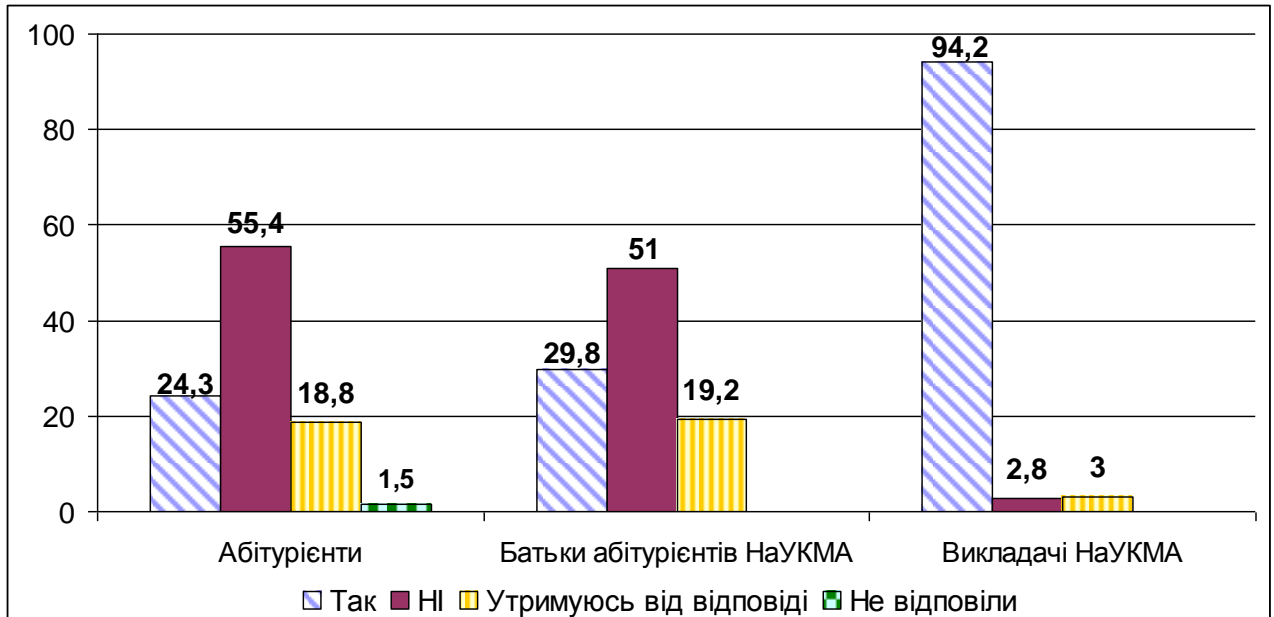
Діаграма 4.10. Відповіді на запитання:

Чи підтримуєте Ви...

– що умовою вступу до ВНЗ може бути тільки найвищий результат конкурсного відбору (без врахування різних видів пільг)?

Також ми спробували дослідити ставлення до впровадження Тесту загальних навчальних компетентностей. Запитання було сформульовано трошки по-різному. Наші викладачі (у більшості своїй) орієнтуються в нововведеннях і термінах освітянської галузі, тому запитання було таким: **Чи підтримуєте Ви, що варто впроваджувати комплексний Тест здібностей до навчання (або ТЗНК– тест загальних навчальних компетентностей) замість предметних ЗНО? У абітурієнтів та їхніх батьків ми запитали простіше: Чи варто впроваджувати єдиний комплексний Тест здібностей до навчання замість декількох предметних ЗНО ?**

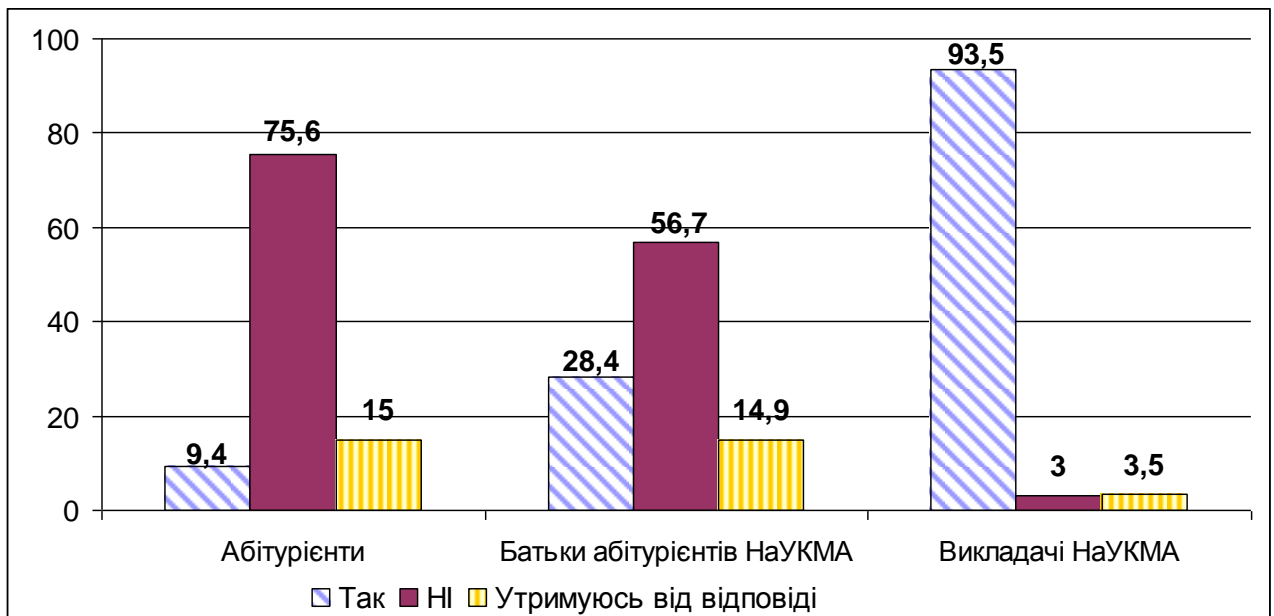
Серед абітурієнтів ніяк не відповіли 1,5% опитуваних – можливо це ті хто не чув про таку технологію педагогічних вимірювань, яка застосовується при вступі в багатьох країнах. Але показники, які свідчать про ставлення суспільства до освітянських новацій, неоднозначні.

Діаграма 4.11.

Відповіді на запитання щодо впровадження тесту здібностей при вступі до ВНЗ України.

Також боротьбою інтересів виглядає результат опитування з приводу зменшення кількості ВНЗ, куди дозволяється одночасний вступ.

Діаграма 4.12. Відповіді на запитання:

Чи підтримуєте Ви...

– що варто зменшити кількість ВНЗ куди дозволяється одночасний вступ до 3, а кількість спеціальностей в кожному до 2?

Напевно більшість батьків і (вже) студентів змінила би свою думку після зайвих фінансових втрат (на переїзди для подачі документів) та нервувань. Конкурсна ситуація, яка створюється останніми роками є дуже суб'єктивним показником для прийняття рішень. Іноді біг галопом та намагання вскочити на будь-яку сходинку призводить до розчарувань у майбутньому, навіть вже на першому курсі.

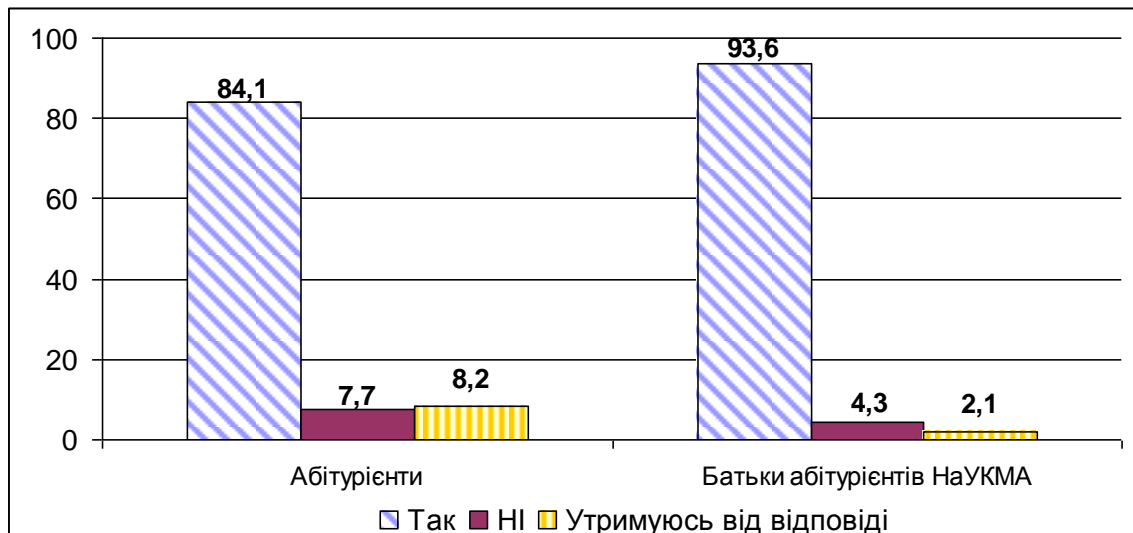
Позитивним зрушенням для багатьох ВНЗ став дозвіл в умовах прийому самостійно визначати нижню межу балів сертифікатів, які дають право подавати документи для участі в конкурсі. Це значно пригальмувало безглузду паперову віхолу у провідних університетах з чергами у сотні людей і дутими конкурсами.

Нас вразили приклади «рекордсменів» подачі документів. Деякі абітурієнти умудрялись охоплювати майже всі галузі знань з п'ятьма сертифікатами. Але ж людина мріє про професію, готується ... І кожен з нас хоче лікуватися в хорошого лікаря, жити в грамотно побудованому будинку, їздити в безпечному транспорті, навчати дітей у викладачів за покликанням...

Дуже влучною виглядає думка Робіна Матросса Гелмса заради чого суспільство повинно так прискіпливо ставитися до питання відбору вступників до ВНЗ «Максимізація ефективності процедур прийому допомагає максимізувати здатність вищої освіти сприяти соціальній мобільності, стимулювати економічний розвиток і зрештою подолати бідність у глобальному масштабі».³⁰

Суспільство повинно створити людині (дитині) умови для «пошуку себе», а державна адміністративна система вищої освіти забезпечити прийом студентів «на конкурсній основі відповідно до їх здібностей». Зорієнтувати, створити умови для самовизначення допомагають заходи, які проводяться ВНЗ. І батьки і абітурієнти максимально високо оцінили необхідність проведення такої роботи.

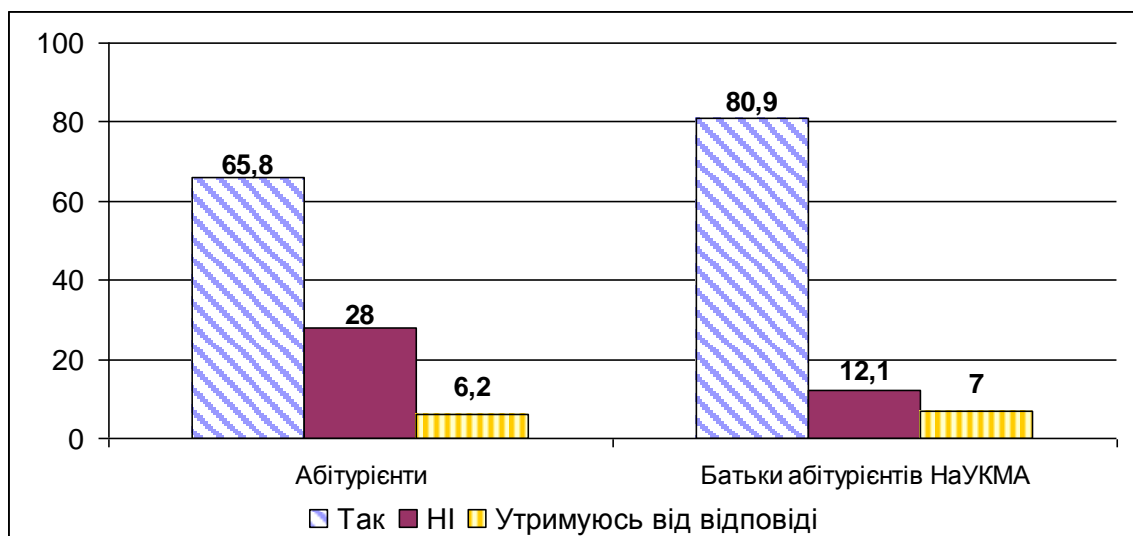
³⁰ Гелмс Р. М. Прийом до університетів: світовий досвід // Вісник ТІМО. - № 4. – Харків : Факт, 2009– С. 40-48.

Діаграма 4.13. Відповіді на запитання:

Як Ви вважаєте...

чи варто проводити профорієнтаційну, роз'яснювальну роботу серед майбутніх абітурієнтів з метою виховання в них мотивації до навчання в конкретному навчальному закладі, а не там куди втрапив?

Діаграма 4.14. Відповіді на запитання:

Як Ви вважаєте...

- показник успішності навчання в школі (бал атестата) повинен бути складовою в загальному конкурсному балі при вступі до ВНЗ?

Так само позитивно сприймається рішення про врахування показника балів атестату, як складової у конкурсному балі. Ми також за даними рейтингових списків не помітили значних розбіжностей.

Для розуміння всіх викладених аргументів, думок, як приклад подумайте над інформацією із додатків 1 та 2.

Додаток 1. Рейтингові списки вступників НаУКМА – перші 40 абітурієнтів.

Додаток 2. Плановий набір та конкурс у 2011 році.

Представлена інформація від НаУКМА – невеликого, але судячи з рейтингів і вступного конкурсу, визнаного університету. Аналізуючи ці таблички, розумієш, як важко приймати суспільно правильні і справедливі рішення, щоб «Ворота на вході» відкрились для тих, хто стане успішним і щасливим сам і принесе користь іншим.

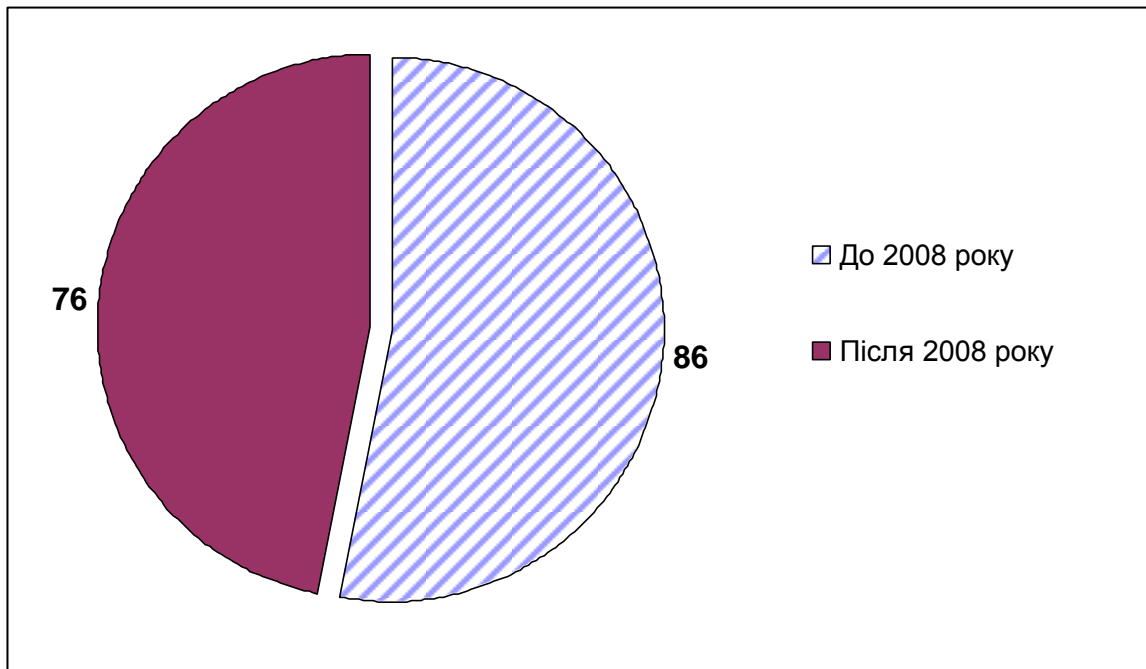
В анкеті для викладачів ми спробували з'ясувати, який студент потрапляє до НаУКМА за реформованою системою конкурсного відбору, чи так само «горять очі» у наших першокурсників. Опитування пройшло після трьох років від моменту приходу в університет покоління студентів, які вступили до нас за новою процедурою – за сертифікатами ЗНО і фактично без обмеження, де можна пробувати свої сили. За цей період їх навчали фактично всі викладачі НаУКМА, які мали досвід викладання у ще відібраних «нашим» тестуванням студентів, ділились думками і враженнями з колегами, і на даний момент оцінювання вже є напевно не емоційним, а виваженим.

В Києво-Могилянській Академії від самого початку була запроваджена 100-бальна система оцінювання: до 59,99 балів – незадовільно, від 60 до 70,99 – задовільно, від 71 до 90,99 балів – добре, від 91 до 100 балів – відмінно. Саме тому у викладачів ми запитали, у зрозумілій для них системі, оцінити наших студентів, які вступили до НаУКМА після 2008 року, а читач, розуміючи що таке «відмінно», «добре», «задовільно» сприйме цю інформацію.

Запитання і відповіді виглядають так: Оцініть будь-ласка за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою наступні показники (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО...)

№	Запитання	До 2008 року	Після 2008 року
1.	– якість підготовки з профільних дисциплін		
2.	– ставлення до навчання (інтерес, допитливість, мотивація, дисциплінованість...)		
3.	– загальноосвітній рівень підготовки		
4.	– культура поведінки		
5.	– схильність до наукової кар'єри		

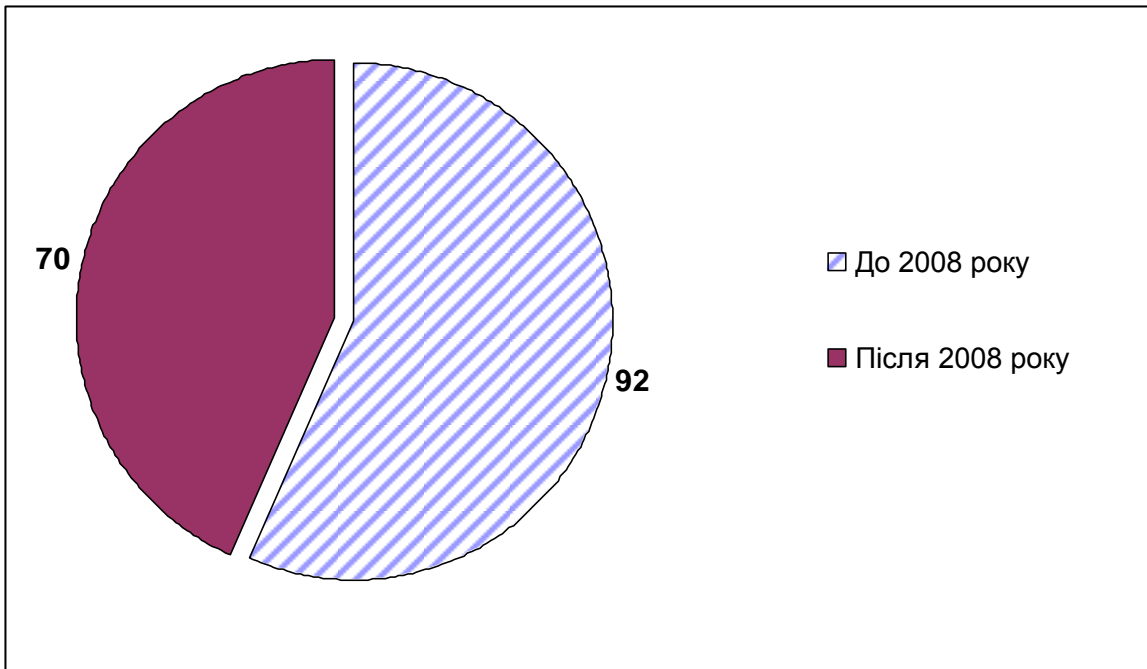
Результати опитування представлені на діаграмах.

Діаграма 4.15. Відповіді на запитання:

Оцініть будь-ласка за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою наступні показники (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО...

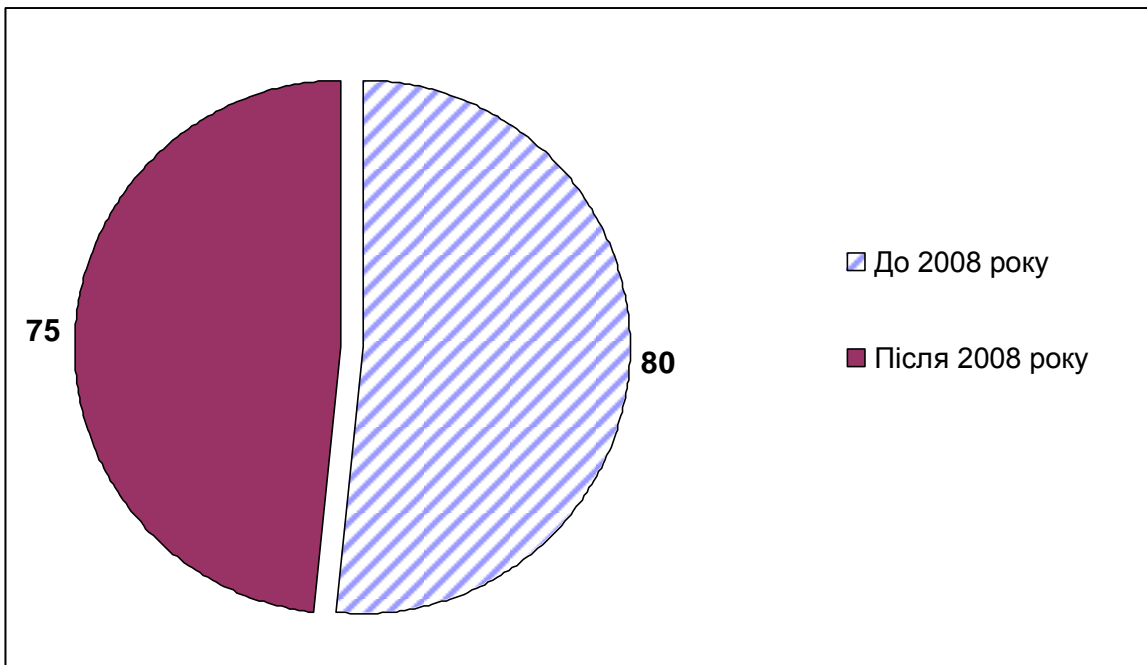
- якість підготовки з профільних дисциплін

Діаграма 4.16. Відповіді на запитання:

Оцініть будь-ласка за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою наступні показники (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО...

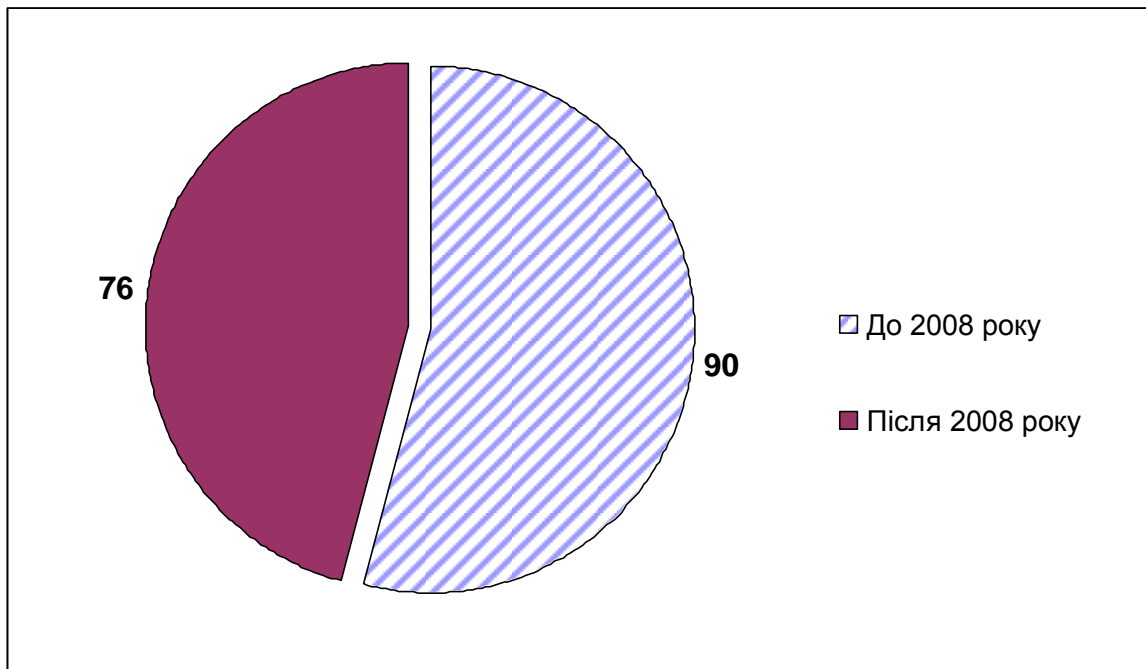
- ставлення до навчання (інтерес, допитливість, мотивація, дисциплінованість...)

Діаграма 4.17. Відповіді на запитання:

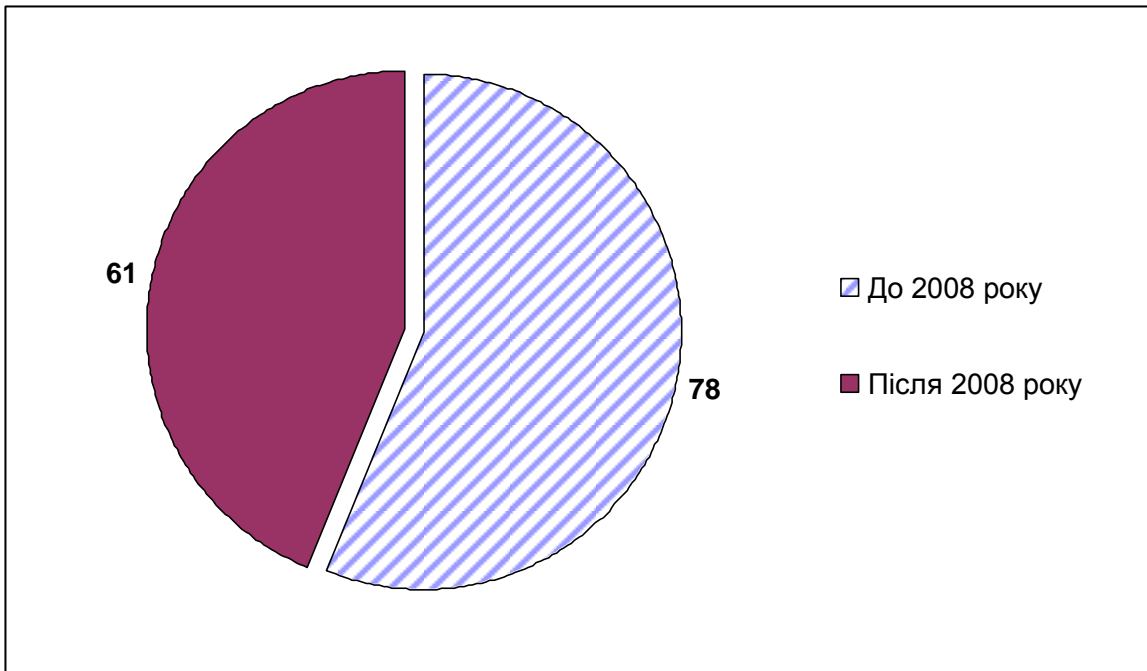
Оцініть будь-ласка за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою наступні показники (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО...

- загальноосвітній рівень підготовки

**Діаграма 4.18. Відповіді на запитання:
Оцініть будь-ласка за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою наступні показники (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО...**

- культура поведінки

**Діаграма 4.19. Відповіді на запитання:
Оцініть будь-ласка за прийнятою в НаУКМА 100-бальною системою наступні показники (щодо студентів, які вступали до НаУКМА до і після впровадження системи вступу за сертифікатами ЗНО...
- схильність до наукової кар'єри**

На жаль, жоден з показників характеристик, завдяки яким буде формуватися майбутній фахівець, представник інтелігенції України не покращився, або хоча би залишився на тому ж рівні. Можливо в цьому оцінюванні присутній суб'єктивізм, але нарікання на появу студентів, відверто не мотивованих і не готових до навчання в обраному ВНЗ, помітили не тільки ми. Знизився показник ставлення до навчання і культура поведінки. В числі студентів університету все більше з'являється тих, хто був не надто мотивованим вступити саме до нас, цінувати наші навчальні і культурні традиції, шанувати історію...

За університетом повинно з'явитися право встановлювати прозорі і зрозумілі для громадськості критерії на етапі вступу майбутніх студентів, якщо мета і місія навчального закладу цього вимагають.

ВИСНОВКИ

- поставлені мету і завдання дослідження повністю виконано;
- розроблено рекомендації щодо можливих шляхів впровадження незалежного оцінювання знань вступників з метою формування умов прийому до вищих навчальних закладів України;
- результати дослідження оприлюднено у 1 статі, 2 наукових доповідях (1 з них – на міжнародних конференціях), видано 2 книжки, що засвідчує їх достатній рівень апробування;
- у процесі роботи над темою підготовлені до друку книжки «Тести: шлях до з'ясування характеру здібностей людини», та «Реформування системи вступу до вищого навчального закладу: позитиви та перспективи з досвіду НаУКМА».
- практична цінність здійсненого дослідження полягає в використанні результатів проведених досліджень при прийнятті рішень щодо реформування у системі вищої освіти з впорядкування мережі ВНЗ та прозорості відбору студентів.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Впровадження незалежного оцінювання знань, як складової системи освіти України, на сьогодні виступає як один із найголовніших етапів у реформуванні умов прийому до вищих навчальних закладів України. Як максимально ефективно використати цей інструмент у національній системі моніторингу якості освіти – є першорядним завданням для керівництва і науковців освітньої галузі.

Наведеними результатами спостережень і досліджень ми доводимо, які моменти, на нашу думку, в реформуванні умов вступу є небезпечними, а які справді ефективними і суспільно доцільними.

Вважаємо:

– що тільки диференційований підхід, базований на освітній концепції конкретного ВНЗ, є перспективним розв'язанням завдання оптимального відбору студентів. За умов стандартизації в системі педагогічних вимірювань, мова повинна йти про **університетську автономію**, в процедурі їх застосування;

– приєднання до Болонського процесу вимагає реформування не лише вищої освіти, але й усієї системи освіти в Україні. Очевидною є необхідність створення цілісної ефективної національної системи моніторингу якості освіти, адаптованої до стандартів ЄС, зі своїм постійно діючим керівним державним авторитетним органом, до складу якого увійдуть представники всіх зацікавлених верств.;

– започаткування підготовки фахівців за спеціальністю «Освітні вимірювання» (фахівців із тестології і психометрії) стане важливим кроком на шляху прийняття реформаторських рішень в освіті, в тому числі національної системи моніторингу якості освіти;

– Моніторингові дослідження повинні охоплювати всю систему загальної освіти (початкової, базової, середньої) і тоді **може бути переглянута доцільність проведення всіх предметних ЗНО**, а для вступу до ВНЗ застосовувати тест академічних здібностей (ТЗНК на шляху створення якого вже дещо зроблено);

– УЦОЯО, як органу, на який покладено розбудову національної моделі ЗНО, включити до ЗНО тест академічних здібностей, і переглянути доцільність проведення всіх предметних ЗНО як вступний іспит, а розглянути, як підсумкову атестацію в загальноосвітній школі;

– Із предметних тестів проведення зовнішнього незалежного оцінювання знань вступників тест з української мови і літератури (державної мови) повинен затвердитися, як **обов’язкова сертифікація** всіх, хто має намір отримати вищу освіту.

– Досвід діяльності УЦОЯО, база даних для створення тесту з української мови і літератури та навчальні програми загальноосвітньої школи дозволяють забезпечити складання ЗНО та отримання сертифікату ЗНО з української мови і літератури в режимі постійно діючої процедури протягом року (під час зимових та весняних канікул) з правом перескласти, в разі необхідності в червні, але за власний кошт.

– Процедуру вступу до ВНЗ України розвести в часі, наприклад:
зарахування до Національних університетів – з 15 до 25 липня;
зарахування до вищих навчальних закладів (крім Національних університетів) з 1 до 10 серпня;

– Для вступу в національні університети ввести обмеження – встановити мінімальний результат сертифіката ЗНО – не нижче 150 балів;

– Обмежити можливість одночасного вступу – не більше ніж в 3 національні університети та не більше ніж на 2 спеціальності в кожному;

– Надати право ВНЗ встановлювати особливі вимоги до абітурієнтів (тільки у вигляді відкритого тестування...), результат яких складатиме не більше 10-20% в конкурсному балі вступника.

Зрушення, які відбуваються, свідчать, що Україна прагне досягти прозорості в оцінках якості освіти, але непродумана декларативна заорганізованість процедур, іноді пригальмовує навіть саму ідею руху в «Європейський простір у сфері вищої освіти». Але будь що, освіта України приречена розвиватись, не цураючись своїх здобутків і використовуючи світовий досвід.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Раков С.А. Системи оцінювання й шкалювання результатів національних стандартизованих вступних іспитів до ВНЗ (Аналіз світового досвіду) // Вісник ТІМО №4: Харків видавництво «Факт», 2009. – С. 23 – 28 .
2. Вісник ТІМО. - №9. - – Харків : Факт, 2009– С. 5.
3. Зязюн І. А. Філософія освіти : парадигми і технології / Педагогічні новації столичної освіти : теорія і практика: науково-методичний щорічник. – К., 2001. – С. 7.
4. Там само. – С. 7.
5. Зязюн І. Філософія освіти : парадигми і технології / Педагогічні новації столичної освіти : теорія і практика: науково-методичний посібник. - К., 2001. – С. 11 - 12.
6. Тренінгові технології навчання з економічних дисциплін : Навч. посіб. / Г. О. Ковальчук, Н. Ю. Бутенко, М. В. Артюшина та ін.; За ред. Г. О. Ковальчук. – К. : КНЕУ, 2006. – С. 8.
7. Там само. – С. 14.
8. Там само. – С. 14.
9. Там само. – С. 14.
10. Там само. – С. 14.
11. Там само. – С. 15.
12. Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів академічних університетів / М. І. Радченко, М. В. Артюшина, Г. М. Романова та ін.. - К. : КНЕУ, 2010. – С. 230.
13. Булах І. Є., Мруга М. Р. Створюємо якісний тест : Навч. посіб. – К. : Майстер-клас, 2006. – С. 69.
14. Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів академічних університетів / М. І. Радченко, М. В. Артюшина, Г. М. Романова та ін.. - К. : КНЕУ, 2010. – С. 231.
15. Матеріали III Міжнародної конференції з освітніх вимірювань ЕА-2011, як перехід до четвертого періоду становлення освітніх вимірювань в Україні // Вісник ТІМО. - №4. – Харків : Факт, 2011. – С. 2-38.
16. Вакарчук І. О. Система тестувань для вступників до Львівського національного університету ім. Івана Франка. – Львів : Місіонер, 2002. - 120с.
17. Сидоренко О. Л. Удосконалення процесу вступу до вищих навчальних закладів як пріоритетний напрям освітньої політики в Україні // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць. Вип. 16. – Х. : ХНУ імені В. М. Каразіна, 2010. – С. 649.
18. Гелмс Р. М. Прийом до університетів: світовий досвід // Вісник ТІМО. - № 4. – Харків : Факт, 2009– С. 40-48.
19. Концепції тесту загальної навчальної компетентності (ТЗНК) випускників загальноосвітніх навчальних закладів. Проект // Вісник ТІМО. – Харків : Факт, 2009. - № 9. – С. 5-28.
20. Undergraduate Admissions: Cambridge Admissions Office - Additional work or test. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : (<http://www.cam.ac.uk/admissions/undergraduate/apply/test.html>).
21. How to apply – University of Oxford [Електронний ресурс]. – Режим доступу : (http://www.ox.ac.uk/admissions_undergraduate_courses/how_to_apply/index/html).
22. Harvard College Office of Admissions [Електронний ресурс]. – Режим доступу : (http://www/admissions.college.harvard.edu/apply/application_process/index.html).
23. Матеріали офіційного сайту Програми сприяння зовнішньому тестуванню в Україні (USETI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : (<http://www.useti.org.ua/ua/news/455>).

24. Короткий текстологічний словник-довідник / Упорядник Л. Т. Коваленко. – К. : Грамота, 2008. – С. 17.
25. Сидоренко О. Роль соціального моніторингу в становленні й удосконаленні зовнішнього незалежного оцінювання як органічної складової системи освіти / Сидоренко Олександр Леонідович // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць. — Випуск 15. — Х. : ХНУ імені В. М. Каразіна, 2009. — С. 593—597.
26. Булах І.С., Ляшенко О.І., Мруга М.Р., Серeda Л.І. Наукове обґрунтування підходів до шкалювання результатів зовнішнього незалежного оцінювання в Україні // Вісник ТІМО №4: Харків видавництво «Факт», 2009. – С. 23 – 28.
27. Sowell, T. Inside American Education. The Decline, the Deception, the Dogmas. – New York; Toronto; Oxford; Singapore; Sidney: The Free Press, 1993. – P. 103-131.
28. В.С.Брюховецький, О.В.Кирієнко Тести: шлях до з'ясування характеру здібностей людини // Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», Київ, 2010. – 239с.
29. В.С.Брюховецький, О.В.Кирієнко Тести: шлях до з'ясування характеру здібностей людини // Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», Київ, 2010. – 239с.
30. Гелмс Р. М. Прийом до університетів: світовий досвід // Вісник ТІМО. - № 4. – Харків : Факт, 2009– С. 40-48.

ДОДАТКИ

Додаток А

Рейтингові списки вступників НаУКМА – перші сорок абітурієнтів.

Біологія

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Агестат	Сума	Додан. бал	Пільги
1		2927	194.5	181.0	190.5	196,2	762.2		Діти-інваліди
2		0799	190.0	173.0	182.0	190,5	735.5		Діти до 18, батьки яких віднесені до 1 категорії
3		1600	198.0	186.0	192.5	192,4	798.9	30,0	
4		2060	200.0	199.5	194.0	199	792.5		
5		0802	192.0	187.0	177.5	195,2	791.7	40,0	
6		2104	198.5	198.5	197.5	196,2	790.7		
7		1425	199.5	189.0	199.5	197,1	785.1		
8		0269	197.5	197.0	196.0	192,4	782.9		
9		2517	198.5	193.0	191.5	196,2	779.2		
10		1551	197.5	187.0	195.0	198,1	777.6		
11		1212	195.5	188.0	194.0	200	777.5		
12		2029	193.5	197.0	197.5	188,6	776.6		
13		1195	193.5	187.0	194.0	197,1	771.6		
14		1336	198.0	186.0	190.5	197,1	771.6		
15		2534	197.5	179.5	197.5	196,2	770.7		
16		2841	198.0	183.0	192.5	196,2	769.7		
17		2452	181.5	192.5	199.0	196,2	769.2		
18		2888	191.0	198.0	192.5	187,6	769.1		
19		2243	194.5	181.0	198.5	194,3	768.3		
20		1497	193.0	187.0	197.0	190,5	767.5		
21		2952	190.0	195.5	183.5	198,1	767.1		
22		0504	193.5	189.0	191.5	191,4	765.4		
23		0437	189.0	186.0	197.5	191,4	763.9		
24		2718	198.0	189.5	194.5	181,9	763.9		
25		2981	199.0	192.0	188.0	184,8	763.8		
26		0883	194.5	180.0	197.5	191,4	763.4		
27		2488	185.5	188.0	195.0	194,3	762.8		

28		0375	193.5	179.5	198.5	190,5	762.0		
29		1333	185.5	178.5	197.5	199	760.5		
30		0650	198.5	172.5	195.0	192,4	758.4		
31		1789	198.0	189.0	185.0	185,7	757.7		
32		0751	198.0	181.0	196.0	181	756.0		
33		2154	185.5	190.0	196.0	182,9	754.4		
34		1935	196.5	182.0	180.5	195,2	754.2		
35		2277	191.0	182.0	189.5	191,4	753.9		
36		1758	196.5	183.0	182.0	190,5	752.0		
37		0426	192.0	181.0	186.0	191,4	750.4		
38		2858	191.0	184.0	184.5	187,6	747.1		
39		0697	184.5	194.5	177.0	188,6	744.6		
40		2056	194.5	174.0	182.5	189,5	740.5		

Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування

№	ПБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Агестаг	Сума	Додан. бал	Пільги
1		2927	181.0	192.5	190.5	196,2	760.2		Діти-інваліди
2		2220	180.5	177.5	195.0	199	752.0		Діти-інваліди
3		1333	193.0	200.0	197.5	199	789.5		
4		2588	195.5	200.0	197.5	195,2	788.2		
5		1740	197.5	192.5	196.0	198,1	784.1		
6		0648	196.5	188.0	190.5	191,4	783.1	16,7	
7		2336	199.0	188.0	196.0	200	783.0		
8		1358	197.5	195.0	196.0	194,3	782.8		
9		2255	199.0	199.0	194.0	190,5	782.5		
10		0366	199.5	191.5	191.5	198,1	780.6		
11		1264	190.0	196.0	196.5	197,1	779.6		
12		2333	193.0	200.0	194.0	192,4	779.4		
13		1500	191.5	199.0	197.5	191,4	779.4		
14		0574	197.5	188.0	197.5	196,2	779.2		
15		0739	194.0	191.5	194.0	199	778.5		
16		2104	198.5	184.5	197.5	196,2	776.7		
17		2047	190.0	192.5	197.5	194,3	774.3		

18		2397	191.5	192.5	195.0	192,4	771.4		
19		1551	187.0	190.5	195.0	198,1	770.6		
20		1485	199.0	189.5	193.5	187,6	769.6		
21		2534	179.5	196.0	197.5	196,2	769.2		
22		1761	192.5	187.0	189.5	198,1	767.1		
23		0774	192.5	195.0	188.0	191,4	766.9		
24		0337	195.5	188.0	192.5	190,5	766.5		
25		2244	182.5	197.0	194.0	192,4	765.9		
26		2396	183.0	184.5	199.0	199	765.5		
27		1947	196.0	190.5	187.0	189,5	763.0		
28		2194	184.0	186.0	195.0	196,2	761.2		
29		2461	185.0	196.0	194.0	183,8	758.8		
30		1626	189.0	182.5	191.5	194,3	757.3		
31		0290	184.5	186.0	188.0	198,1	756.6		
32		2981	191.0	191.5	188.0	184,8	755.3		
33		0463	176.5	192.5	191.5	194,3	754.8		
34		2517	174.5	192.5	191.5	196,2	754.7		
35		1554	186.5	182.5	193.5	190,5	753.0		
36		2121	192.5	177.5	191.5	191,4	752.9		
37		0363	190.0	186.0	183.5	193,3	752.8		
38		0375	179.5	183.5	198.5	190,5	752.0		
39		0678	184.0	176.5	197.0	193,3	750.8		
40		1275	192.5	177.5	190.5	189,5	750.0		

Економічна теорія

№	ПБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестаг	Сума	Додан. бал	Пільги
1		0440	194.0	198.0	197.0	198,1	787.1		Діти-інваліди
2		2220	195.0	177.5	180.5	199	752.0		Діти-інваліди
3		1177	195.0	199.0	198.5	200	822.5	30,0	
4		1704	196.0	199.0	199.0	198,1	792.1		
5		1462	195.0	199.0	199.0	198,1	791.1		
6		2131	200.0	197.0	197.5	196,2	790.7		
7		2146	196.0	199.0	197.0	198,1	790.1		

8		0659	198.5	198.0	194.5	199	790.0		
9		2115	200.0	191.5	200.0	198,1	789.6		
10		2419	195.0	200.0	195.5	198,1	788.6		
11		0862	200.0	197.0	194.5	197,1	788.6		
12		1721	197.0	195.0	197.5	199	788.5		
13		0622	197.5	197.0	198.0	195,2	787.7		
14		0005	200.0	192.5	198.0	197,1	787.6		
15		0932	190.5	199.0	200.0	198,1	787.6		
16		3083	197.5	195.5	197.5	197,1	787.6		
17		0627	193.5	196.0	200.0	197,1	786.6		
18		1392	196.0	192.5	199.0	199	786.5		
19		2663	190.5	198.0	199.0	199	786.5		
20		1643	198.5	192.5	197.0	197,1	785.1		
21		1740	196.0	192.5	197.5	198,1	784.1		
22		712	196.5	199.0	194.0	194,3	783.8		
23		1342	198.5	187.0	198.0	200	783.5		
24		1281	196.0	191.5	198.5	197,1	783.1		
25		1358	196.0	195.0	197.5	194,3	782.8		
26		0512	198.5	198.0	193.0	193,3	782.8		
27		2210	190.5	198.0	198.0	196,2	782.7		
28		0522	188.5	197.0	198.0	199	782.5		
29		2255	194.0	199.0	199.0	190,5	782.5		
30		3060	197.0	189.5	196.5	199	782.0		
31		0638	197.5	190.5	197.5	196,2	781.7		
32		1998	198.5	196.0	199.0	187,6	781.1		
33		2044	192.5	200.0	195.0	193,3	780.8		
34		0060	197.5	198.0	192.5	192,4	780.4		
35		2506	190.5	198.0	192.5	199	780.0		
36		2754	199.0	183.5	197.5	200	780.0		
37		3108	190.5	196.0	200.0	193,3	779.8		
38		0022	197.0	197.0	192.5	193,3	779.8		
39		2502	197.0	191.5	193.0	198,1	779.6		
40		2333	194.0	200.0	193.0	192,4	779.4		

Історія

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Пільги
1		2109	196.0	195.5	197.5	196,2	785.2		Діти-інваліди
2		2879	193.5	194.0	189.0	197,1	773.6		Дитина-сирота, в якої померли або загинули батьки
3		1735	191.5	199.0	199.5	190,5	830.5	50,00	
4		1701	200.0	198.5	194.5	194,3	827.3	40,00	
5		1580	197.0	194.0	186.5	196,2	803.7	30,00	
6		2093	198.5	198.0	200.0	197,1	793.6		
7		2228	199.0	200.0	197.5	197,1	793.6		
8		1279	195.0	198.5	199.0	200	792.5		
9		0263	200.0	198.0	196.5	197,1	791.6		
10		1292	194.0	199.5	199.5	198,1	791.1		
11		1181	200.0	197.0	194.5	199	790.5		
12		1502	199.0	199.0	191.5	200	789.5		
13		0921	199.5	200.0	199.0	190,5	789.0		
14		1696	197.5	200.0	198.0	193,3	788.8		
15		2898	197.5	199.0	198.0	194,3	788.8		
16		2098	194.0	198.0	199.5	197,1	788.6		
17		1845	177.0	200.0	188.0	193,3	788.3	30,00	
18		1577	195.0	196.5	196.5	198,1	786.1		
19		0315	196.5	196.5	197.5	195,2	785.7		
20		1508	197.0	194.0	197.5	197,1	785.6		
21		2494	189.5	199.0	195.5	199	783.0		
22		1233	197.0	199.0	196.5	190,5	783.0		
23		2385	196.0	197.5	199.0	189,5	782.0		
24		2039	200.0	193.0	197.5	190,5	781.0		
25		2746	200.0	197.5	193.0	190,5	781.0		
26		2973	197.0	195.0	194.5	194,3	780.8		
27		0347	196.5	195.0	194.5	194,3	780.8		
28		2229	197.5	190.5	196.5	196,2	780.7		
29		1943	199.0	199.0	187.5	195,2	780.7		
30		2544	195.0	199.0	197.5	188,6	780.1		

31		2277	189.5	199.0	200.0	191,4	779.9		
32		1622	193.5	198.0	193.0	195,2	779.7		
33		2152	196.0	195.5	199.5	188,6	779.6		
34		2100	194.0	195.0	198.5	191,4	778.9		
35		2521	168.5	199.5	198.0	182,9	778.9	30,00	
36		0360	199.5	195.0	187.5	196,2	778.2		
37		1426	196.5	196.5	189.0	196,2	778.2		
38		0772	198.5	199.5	183.0	197,1	778.1		
39		0349	200.0	193.0	188.0	197,1	778.1		
40		2173	200.0	193.0	186.5	198,1	777.6		

Культурологія

№	ШБ	Код	Профільний 1	Профільний 2	Непрофільний	Атестат	Сума	Дод. бал	Пільги
1		2879	193.5	194.0	189.0	197,1	773.6		Дитина-сирота, в яко померли або загинули батьки
2		0905	194.0	200.0	189.5	198,1	831.6	50,0	
3		2139	199.0	198.0	200.0	199	796.0		
4		0356	200.0	199.0	199.5	197,1	795.6		
5		0047	197.5	197.0	200.0	200	794.5		
6		2093	198.5	198.0	200.0	197,1	793.6		
7		2336	196.0	198.0	199.0	200	793.0		
8		1279	195.0	198.5	199.0	200	792.5		
9		3060	197.0	196.5	199.5	199	792.0		
10		0589	199.5	199.0	200.0	193,3	791.8		
11		0555	198.5	197.5	199.5	195,2	790.7		
12		2898	197.5	199.0	198.0	194,3	788.8		
13		1222	200.0	193.0	198.5	197,1	788.6		
14		2098	194.0	198.0	199.5	197,1	788.6		
15		0160	197.0	197.5	198.5	192,4	785.4		
16		0401	200.0	198.0	198.5	187,6	784.1		
17		0391	196.0	193.0	198.5	195,2	782.7		
18		2746	200.0	197.5	193.0	190,5	781.0		
19		0064	198.5	192.5	198.5	191,4	780.9		

20		1440	200.0	199.0	193.0	188,6	780.6		
21		2221	199.0	196.5	193.0	191,4	779.9		
22		2152	196.0	195.5	199.5	188,6	779.6		
23		2025	195.0	195.0	193.0	195,2	778.2		
24		0360	199.5	195.0	187.5	196,2	778.2		
25		0349	200.0	193.0	188.0	197,1	778.1		
26		1892	192.5	197.5	195.0	192,4	777.4		
27		1898	198.5	198.5	181.5	198,1	776.6		
28		3055	188.0	199.5	196.5	192,4	776.4		
29		2096	195.0	194.0	188.0	199	776.0		
30		2041	200.0	195.0	186.5	194,3	775.8		
31		0179	193.5	195.5	191.5	195,2	775.7		
32		1246	198.5	189.0	193.0	195,2	775.7		
33		1173	192.5	194.0	198.5	190,5	775.5		
34		2752	197.0	196.5	186.5	195,2	775.2		
35		0044	199.0	198.0	181.5	196,2	774.7		
36		1572	194.0	191.5	196.5	192,4	774.4		
37		2238	192.5	190.0	197.5	194,3	774.3		
38		1819	197.5	189.0	192.5	195,2	774.2		
39		0236	196.5	190.5	196.5	190,5	774.0		
40		1486	196.0	186.0	194.5	197,1	773.6		

Маркетинг

№	ПБ	Код	Профіль ний 1	Профіль ний 2	Непро фільний	Агестат	Сума	Дод. бал	Пільги
1		0627	193.5	196.0	200.0	197,1	786.6		
2		712	196.5	199.0	194.0	194,3	783.8		
3		1264	196.5	196.0	190.0	197,1	779.6		
4		2323	199.5	189.5	195.5	192,4	776.9		
5		2569	190.5	197.0	192.5	193,3	773.3		
6		1231	197.0	186.0	194.0	195,2	772.2		
7		1846	193.5	188.0	196.0	193,3	770.8		
8		2668	186.0	200.0	194.0	190,5	770.5		
9		0473	196.5	187.0	191.5	194,3	769.3		

10		1732	183.5	197.0	191.5	194,3	766.3		
11		1474	198.5	181.0	191.5	195,2	766.2		
12		1556	200.0	187.0	188.0	190,5	765.5		
13		2602	200.0	182.5	188.0	194,3	764.8		
14		1378	186.0	195.0	196.0	187,6	764.6		
15		1328	189.5	192.5	188.0	194,3	764.3		
16		1933	191.5	184.5	194.0	192,4	762.4		
17		2679	186.0	189.5	193.0	193,3	761.8		
18		2686	189.5	189.5	194.0	188,6	761.6		
19		0872	194.0	181.0	197.0	188,6	760.6		
20		2423	190.5	184.5	194.5	189,5	759.0		
21		0881	192.5	184.5	190.5	190,5	758.0		
22		1437	186.0	187.0	195.5	189,5	758.0		
23		1607	190.5	196.0	184.5	186,7	757.7		
24		1460	190.5	183.5	185.5	198,1	757.6		
25		0227	191.5	192.5	176.0	196,2	756.2		
26		0591	186.0	190.5	196.5	181,9	754.9		
27		0617	182.0	187.0	194.0	191,4	754.4		
28		2669	188.5	197.0	170.5	198,1	754.1		
29		1187	194.0	191.5	176.0	192,4	753.9		
30		1836	187.0	189.5	186.0	191,4	753.9		
31		0701	186.0	189.5	192.5	185,7	753.7		
32		3121	184.0	184.5	189.0	196,2	753.7		
33		1749	193.5	187.0	180.5	192,4	753.4		
34		0102	189.5	190.5	180.5	192,4	752.9		
35		1160	191.5	190.5	191.5	179,1	752.6		
36		0224	189.5	181.0	189.0	190,5	750.0		
37		1579	183.0	184.5	185.5	196,2	749.2		
38		0250	183.0	176.5	194.0	195,2	748.7		
39		0510	179.5	189.5	193.0	185,7	747.7		
40		2919	187.5	187.0	187.0	185,7	747.2		

Політологія

№	ПБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Агестаг	Сума	Додан. бал	Пільги
1		0776	199.5	198.0	189.5	199	786.0		Діти, батьки яких мають стаж підземної роботи не менше 15 років
2		0677	199.0	196.5	194.5	195,2	785.2		
3		0356	200.0	199.0	199.5	197,1	835.6	40,00	
4		0855	195.0	198.0	194.5	195,2	822.7	40,00	
5		1702	196.5	195.5	198.0	190,5	820.5	40,00	
6		1960	200.0	192.5	194.5	191,4	808.4	30,00	
7		1414	187.0	199.0	191.5	197,1	804.6	30,00	
8		717	197.0	195.0	184.5	190,5	797.0	30,00	
9		0626	181.0	199.5	175.0	191,4	796.9	50,00	
10		0411	199.5	199.0	200.0	197,1	795.6		
11		2231	197.0	198.0	200.0	200.0	795.0		
12		0007	197.0	199.0	199.5	199	794.5		
13		0047	197.5	197.0	200.0	200.0	794.5		
14		1942	200.0	199.5	196.5	198,1	794.1		
15		1342	198.5	198.0	197.5	200	794.0		
16		2228	199.0	200.0	197.5	197,1	793.6		
17		2093	198.5	198.0	200.0	197,1	793.6		
18		0095	199.0	199.0	196.5	199.0	793.5		
19		0615	196.0	198.5	199.5	199.0	793.0		
20		0784	198.5	195.0	199.5	200	793.0		
21		0019	200.0	199.0	199.5	194,3	792.8		
22		1662	199.0	199.0	197.5	196,2	791.7		
23		0263	200.0	198.0	196.5	197,1	791.6		
24		1292	194.0	199.5	199.5	198,1	791.1		
25		1181	200.0	197.0	194.5	199	790.5		
26		0743	197.5	198.5	194.5	200	790.5		
27		0166	198.5	198.5	194.5	199	790.5		
28		0134	200.0	200.0	193.0	197,1	790.1		
29		0366	191.5	200.0	199.5	198,1	789.1		

30		0184	191.5	199.0	198.5	200	789.0		
31		0921	199.5	200.0	199.0	190,5	789.0		
32		0135	198.5	199.5	197.5	193,3	788.8		
33		1696	197.5	200.0	198.0	193,3	788.8		
34		2898	197.5	199.0	198.0	194,3	788.8		
35		1723	191.5	199.5	200.0	197,1	788.1		
36		2335	197.5	194.0	196.5	200	788.0		
37		2663	190.5	199.0	199.0	199	787.5		
38		1237	198.5	200.0	194.5	194,3	787.3		
39		1701	200.0	198.5	194.5	194,3	787.3		
40		2230	199.0	200.0	193.0	195,2	787.2		

Право

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Агесгаг	Сума	Долан. бал	Пільги
1		0776	199.5	198.0	194.0	199	790.5		Діти, батьки яких мають стаж підземної роботи не менше 15 років
2		0095	199.0	199.0	196.5	199	843.5	50,00	
3		0184	191.5	199.0	198.5	200	839.0	50,00	
4		2180	200.0	197.0	196.5	195,2	838.7	50,00	
5		2158	199.0	199.5	196.5	191,4	836.4	50,00	
6		1628	200.0	199.0	184.5	200.0	833.5	50,00	
7		1624	200.0	197.0	196.5	197,1	830.6	40,00	
8		1181	200.0	197.0	194.5	199	830.5	40,00	
9		1279	195.0	198.5	188.0	200	821.5	40,00	
10		1292	194.0	199.5	177.5	198,1	819.1	50,00	
11		2102	199.5	196.5	189.5	191,4	816.9	40,00	
12		1733	197.5	199.5	187.0	198,1	812.1	30,00	
13		1751	197.0	198.0	194.0	191,4	810.4	30,00	
14		1631	195.0	199.0	188.0	197,1	809.1	30,00	
15		0544	198.5	199.0	175.0	194,3	806.8	40,00	
16		1647	199.0	200.0	181.5	196,2	806.7	30,00	
17		1474	198.5	191.5	181.0	195,2	806.2	40,00	

18		2874	189.5	200.0	186.5	199	805.0	30,00	
19		1696	197.5	200.0	173.5	193,3	804.3	40,00	
20		1345	174.0	200.0	184.5	195,2	803.7	50,00	
21		0921	199.5	200.0	183.0	190,5	803.0	30,00	
22		2530	188.0	195.0	194.0	195,2	802.2	30,00	
23		0037	197.0	197.5	189.5	186,7	800.7	30,00	
24		1943	199.0	199.0	175.0	195,2	798.2	30,00	
25		1645	200.0	197.0	200.0	199	796.0		
26		0411	199.5	199.0	200.0	197,1	795.6		
27		2258	199.0	197.0	200.0	199	795.0		
28		2231	197.0	198.0	200.0	200	795.0		
29		0047	197.5	197.0	200.0	200	794.5		
30		1464	199.5	200.0	199.5	195,2	794.2		
31		1942	200.0	199.5	196.5	198,1	794.1		
32		2578	196.0	200.0	200.0	198,1	794.1		
33		1342	198.5	198.0	197.5	200	794.0		
34		2228	199.0	200.0	197.5	197,1	793.6		
35		0615	196.0	198.5	199.5	199	793.0		
36		0019	200.0	199.0	199.5	194,3	792.8		
37		0097	199.0	200.0	198.5	195,2	792.7		
38		0072	199.0	200.0	196.0	197,1	792.1		
39		1662	199.0	199.0	197.5	196,2	791.7		
40		0263	200.0	198.0	196.5	197,1	791.6		

Прикладна математика

№	ПБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Агестаг	Сума	Додан. бал	Пільги
1		0922	189.5	197.5	197.0	197,1	781.1		Діти до 18, батьки яких віднесені до 1 категорії
2		2524	164.5	175.5	142.0	195,2	677.2		Інваліди I та II груп яким не протипоказане навчання за обраною спеціальністю
3		1305	196.0	189.5	197.5	198,1	821.1	40,00	

4		1304	198.0	197.5	200.0	199	794.5		
5		1915	198.0	197.5	198.5	199	793.0		
6		1603	200.0	199.0	194.0	196,2	789.2		
7		1284	200.0	196.5	197.5	195,2	789.2		
8		0659	198.0	193.0	198.5	199	788.5		
9		2685	199.0	197.5	199.5	192,4	788.4		
10		1158	197.0	197.5	196.0	196,2	786.7		
11		1811	195.0	197.5	196.0	198,1	786.6		
12		2771	198.0	199.5	195.0	193,3	785.8		
13		3039	197.5	197.0	199.5	191,4	785.4		
14		1283	198.0	187.0	200.0	200	785.0		
15		3045	197.0	199.5	192.5	195,2	784.2		
16		0185	198.0	183.5	194.0	198,1	783.6	10,00	
17		1368	200.0	193.0	197.0	192,4	782.4		
18		2578	200.0	188.0	196.0	198,1	782.1		
19		1247	196.0	193.0	199.5	193,3	781.8		
20		0143	196.0	198.0	199.0	188,6	781.6		
21		2597	198.0	196.5	198.5	188,6	781.6		
22		2178	200.0	194.0	194.0	193,3	781.3		
23		1413	198.0	197.5	188.5	197,1	781.1		
24		0022	197.0	193.0	197.0	193,3	780.3		
25		2601	187.0	197.5	197.5	198,1	780.1		
26		2712	198.0	197.5	196.0	188,6	780.1		
27		1601	194.0	194.5	196.0	195,2	779.7		
28		1190	194.0	195.0	196.0	193,3	778.3		
29		1709	196.0	196.5	189.5	196,2	778.2		
30		2131	197.0	184.5	200.0	196,2	777.7		
31		2747	190.5	191.5	199.5	196,2	777.7		
32		1944	196.0	193.0	195.0	193,3	777.3		
33		0705	195.0	194.5	190.5	197,1	777.1		
34		0197	198.0	198.5	186.0	194,3	776.8		
35		1477	200.0	189.0	190.5	197,1	776.6		
36		0218	196.0	193.0	195.0	192,4	776.4		
37		2287	195.0	194.0	194.0	193,3	776.3		
38		2262	195.0	196.5	189.5	195,2	776.2		

39		0857	192.5	197.5	194.0	191,4	775.4		
40		0438	198.0	189.5	192.5	195,2	775.2		

Програмна інженерія

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестат	Сума	Додан. бал	Пільги
1		0922	189.5	197.5	197.0	197,1	781.1		Діти до 18, батьки яких віднесені до 1 категорії
2		1560	182.5	198.5	177.0	192,4	750.4		Дитина-сирота, в якій померли або загинули батьки
3		2220	177.5	165.5	195.0	199	737.0		Діти-інваліди
4		0217	189.5	182.5	181.5	181	734.5		Діти-інваліди
5		1283	198.0	187.0	200.0	200.0	815.0	30,00	
6		2538	200.0	198.0	170.5	189,5	808.0	50,00	
7		1304	198.0	197.5	200.0	199	794.5		
8		2591	199.0	198.0	199.0	198,1	794.1		
9		1284	200.0	196.5	197.5	195,2	789.2		
10		2685	199.0	197.5	199.5	192,4	788.4		
11		1996	200.0	198.0	196.0	194,3	788.3		
12		1158	197.0	197.5	196.0	196,2	786.7		
13		1811	195.0	197.5	196.0	198,1	786.6		
14		2115	191.5	196.5	200.0	198,1	786.1		
15		2771	198.0	199.5	195.0	193,3	785.8		
16		3039	197.5	197.0	199.5	191,4	785.4		
17		2596	198.0	197.5	190.5	199	785.0		
18		3045	197.0	199.5	192.5	195,2	784.2		
19		0185	198.0	183.5	194.0	198,1	783.6	10,00	
20		1336	198.0	197.5	190.5	197,1	783.1		
21		1919	199.0	196.5	191.5	195,2	782.2		
22		1934	191.5	196.5	196.0	198,1	782.1		
23		1247	196.0	193.0	199.5	193,3	781.8		
24		1194	199.0	184.5	200.0	198,1	781.6		
25		2582	196.0	196.5	197.5	191,4	781.4		

26		2178	200.0	194.0	194.0	193,3	781.3		
27		1305	196.0	189.5	197.5	198,1	781.1		
28		1413	198.0	197.5	188.5	197,1	781.1		
29		2712	198.0	197.5	196.0	188,6	780.1		
30		1601	194.0	194.5	196.0	195,2	779.7		
31		2989	194.0	197.5	195.0	192,4	778.9		
32		1190	194.0	195.0	196.0	193,3	778.3		
33		1709	196.0	196.5	189.5	196,2	778.2		
34		1329	192.5	196.5	198.5	190,5	778.0		
35		2747	190.5	191.5	199.5	196,2	777.7		
36		2652	190.5	198.0	198.5	190,5	777.5		
37		1944	196.0	193.0	195.0	193,3	777.3		
38		2791	194.0	193.0	196.0	194,3	777.3		
39		2628	195.0	198.0	193.5	190,5	777.0		
40		727	190.5	189.0	177.0	190,5	777.0	30,00	

Соціологія

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро фільний	Агестаг	Сума	Додат. бал	Пільги
1		0776	199.5	198.0	194.0	199	790.5		Діти, батьки яких мають стаж підземної роботи не менше 15 років
2		0812	197.5	199.0	186.5	194,3	777.3		Діти до 18, батьки яких віднесені до 1 категорії
3		2337	195.0	193.0	177.5	193,3	758.8		Діти-інваліди
4		0356	200.0	199.0	199.5	197,1	795.6		
5		2258	199.0	197.0	200.0	199	795.0		
6		0007	197.0	199.0	199.5	199	794.5		
7		0095	199.0	199.0	196.5	199	793.5		
8		0784	198.5	195.0	199.5	200	793.0		
9		0019	200.0	199.0	199.5	194,3	792.8		
10		1295	198.5	198.5	199.0	196,2	792.2		
11		1704	196.0	199.0	199.0	198,1	792.1		
12		1662	199.0	199.0	197.5	196,2	791.7		

13		2336	196.0	198.0	196.5	200	790.5		
14		0743	197.5	198.5	194.5	200	790.5		
15		2347	196.0	198.0	200.0	196,2	790.2		
16		2146	196.0	197.0	199.0	198,1	790.1		
17		0174	199.0	197.0	198.5	194,3	788.8		
18		2419	195.0	195.5	200.0	198,1	788.6		
19		0164	199.5	199.0	199.5	190,5	788.5		
20		1723	191.5	199.5	200.0	197,1	788.1		
21		1850	200.0	196.5	194.0	197,1	787.6		
22		0016	198.5	200.0	189.5	198,1	786.1		
23		1194	200.0	189.0	199.0	198,1	786.1		
24		0094	196.0	198.0	191.5	199	784.5		
25		0085	197.0	199.0	196.5	191,4	783.9		
26		2182	196.0	199.0	197.5	191,4	783.9		
27		1900	196.0	200.0	199.5	187,6	783.1		
28		1894	199.0	195.0	196.5	192,4	782.9		
29		0512	198.5	193.0	198.0	193,3	782.8		
30		0391	196.0	193.0	198.5	195,2	782.7		
31		2408	195.0	196.5	197.5	193,3	782.3		
32		2285	199.0	193.0	189.5	200	781.5		
33		2039	200.0	193.0	197.5	190,5	781.0		
34		1902	198.5	192.5	196.5	193,3	780.8		
35		1440	200.0	199.0	193.0	188,6	780.6		
36		1559	198.5	197.5	188.0	196,2	780.2		
37		1926	196.0	199.0	191.5	193,3	779.8		
38		0388	196.0	193.0	194.5	196,2	779.7		
39		2729	192.5	198.0	194.0	195,2	779.7		
40		0149	196.0	195.0	191.5	197,1	779.6		

Фізика

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Агестат	Сума	Додан. бал	Пільги
1		2422	160.0	180.0	175.0	188,6	703.6		Діти до 18, батьки яких віднесені до 1 категорії

2		1304	197.5	198.0	200.0	199	794.5		
3		1603	199.0	200.0	194.0	196,2	789.2		
4		3039	197.0	197.5	199.5	191,4	785.4		
5		2142	197.5	198.0	196.5	193,3	785.3		
6		2596	197.5	198.0	190.5	199	785.0		
7		1581	196.0	199.5	191.5	193,3	780.3		
8		1190	195.0	194.0	196.0	193,3	778.3		
9		2582	193.0	196.0	197.5	191,4	777.9		
10		2652	198.0	190.5	198.5	190,5	777.5		
11		2791	193.0	194.0	196.0	194,3	777.3		
12		1601	192.0	194.0	196.0	195,2	777.2		
13		2287	194.0	195.0	194.0	193,3	776.3		
14		2888	198.0	198.0	192.5	187,6	776.1		
15		3011	196.0	194.0	193.5	192,4	775.9		
16		2800	187.0	195.0	195.0	198,1	775.1		
17		2517	193.0	192.5	191.5	196,2	773.2		
18		2747	186.0	190.5	199.5	196,2	772.2		
19		2625	199.5	198.0	179.5	194,3	771.3		
20		0902	191.0	195.0	195.0	188,6	769.6		
21		1185	198.5	200.0	183.0	185,7	767.2		
22		1762	189.0	195.0	195.0	185,7	764.7		
23		2089	191.0	189.5	191.5	192,4	764.4		
24		1301	190.0	195.0	186.0	192,4	763.4		
25		2630	196.0	190.5	187.0	189,5	763.0		
26		2289	196.5	187.0	186.0	193,3	762.8		
27		1518	186.0	198.0	185.0	191,4	760.4		
28		1539	190.0	198.0	189.5	182,9	760.4		
29		2826	189.0	190.5	196.0	183,8	759.3		
30		2786	193.0	196.0	182.5	186,7	758.2		
31		2538	198.0	200.0	170.5	189,5	758.0		
32		2216	183.5	183.5	196.0	194,3	757.3		
33		1180	182.5	194.0	187.5	193,3	757.3		
34		0728	193.0	197.0	190.5	175,3	755.8		
35		2200	185.0	197.0	184.0	189,5	755.5		
36		1738	192.0	186.0	181.5	193,3	752.8		

37		2548	180.5	197.0	180.0	195,2	752.7		
38		2462	182.5	184.5	189.5	196,2	752.7		
39		0216	192.0	195.0	182.5	181,9	751.4		
40		0653	191.0	200.0	177.0	181	749.0		

Філологія

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро фільний	Агестаг	Сума	Додан. бал	Пільги
1		2394	199.0	196.5	187.0	195,2	777.7		Діти-інваліди
2		1858	197.5	183.0	197.5	194,3	772.3		Діти-інваліди
3		0053	199.0	175.0	195.5	199	768.5		Діти-інваліди
4		1222	200.0	198.5	193.0	197,1	828.6	40,00	
5		2690	190.5	197.5	200.0	200.0	828.0	40,00	
6		1723	191.5	200.0	199.5	197,1	818.1	30,00	
7		1259	198.5	199.5	189.0	200	817.0	30,00	
8		1931	198.5	181.5	196.5	196,2	802.7	30,00	
9		0411	199.5	200.0	199.0	197,1	795.6		
10		1942	200.0	196.5	199.5	198,1	794.1		
11		0784	198.5	199.5	195.0	200	793.0		
12		0097	199.0	198.5	200.0	195,2	792.7		
13		0589	199.5	200.0	199.0	193,3	791.8		
14		0845	199.5	196.5	197.5	198,1	791.6		
15		1645	200.0	194.5	197.0	199	790.5		
16		0166	198.5	194.5	198.5	199	790.5		
17		2167	191.5	196.5	187.0	184,8	789.8	30,00	
18		1502	199.0	191.5	199.0	200	789.5		
19		0184	191.5	198.5	199.0	200	789.0		
20		0174	199.0	198.5	197.0	194,3	788.8		
21		0164	199.5	199.5	199.0	190,5	788.5		
22		1367	194.0	194.5	180.5	188,6	787.6	30,00	
23		1851	197.5	200.0	195.5	194,3	787.3		
24		2230	199.0	193.0	200.0	195,2	787.2		
25		0315	196.5	197.5	196.5	195,2	785.7		
26		1934	196.0	196.5	195.0	198,1	785.6		

27		0342	196.5	197.5	199.0	192,4	785.4		
28		1739	200.0	186.5	200.0	198,1	784.6		
29		1811	196.0	197.5	193.0	198,1	784.6		
30		0422	199.5	200.0	191.5	193,3	784.3		
31		0085	197.0	196.5	199.0	191,4	783.9		
32		2182	196.0	197.5	199.0	191,4	783.9		
33		0093	197.5	193.0	198.0	195,2	783.7		
34		1158	196.0	197.5	194.0	196,2	783.7		
35		1628	200.0	184.5	199.0	200	783.5		
36		1955	200.0	191.5	197.5	194,3	783.3		
37		3000	196.0	200.0	197.5	189,5	783.0		
38		1894	199.0	196.5	195.0	192,4	782.9		
39		0391	196.0	198.5	193.0	195,2	782.7		
40		0855	195.0	194.5	198.0	195,2	782.7		

Філософія

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Агесгаг	Сума	Додан. бал	Пільги
1		0398	174.0	193.5	184.5	196,2	748.2		
2		2230	199.0	200.0	193.0	195,2	787.2		
3		1194	200.0	189.0	199.0	198,1	786.1		
4		2926	196.5	199.5	196.0	192,4	784.4		
5		3000	196.0	197.5	200.0	189,5	783.0		
6		1644	188.0	179.5	175.5	197,1	780.1	40,00	
7		2544	195.0	199.0	196.5	188,6	779.1		
8		1215	193.5	199.0	194.5	191,4	778.4		
9		0151	197.0	195.5	193.0	191,4	776.9		
10		1898	198.5	198.5	181.5	198,1	776.6		
11		0157	199.0	184.0	196.5	196,2	775.7		
12		2397	195.0	195.0	192.5	192,4	774.9		
13		1545	195.0	190.5	191.5	196,2	773.2		
14		1332	193.5	198.5	194.5	186,7	773.2		
15		1806	196.0	193.0	189.5	194,3	772.8		
16		2933	194.5	198.0	192.0	187,6	772.1		

17		2301	198.5	199.0	183.5	190,5	771.5		
18		1503	196.5	194.5	194.0	185,7	770.7		
19		2279	199.5	198.0	178.5	193,3	769.3		
20		2273	190.0	198.5	186.5	192,4	767.4		
21		2546	197.0	197.0	188.0	184,8	766.8		
22		1453	189.5	195.5	193.0	188,6	766.6		
23		1404	191.5	190.0	189.5	195,2	766.2		
24		2033	195.0	193.0	180.0	198,1	766.1		
25		0106	194.0	197.0	193.0	181,9	765.9		
26		2803	198.5	182.0	190.5	193,3	764.3		
27		0854	191.5	197.0	188.0	187,6	764.1		
28		0846	192.5	195.5	188.0	187,6	763.6		
29		2204	191.5	198.5	183.5	189,5	763.0		
30		0814	197.5	183.0	197.5	184,8	762.8		
31		0553	195.0	194.0	177.5	195,2	761.7		
32		1685	198.5	195.5	171.5	195,2	760.7		
33		2841	192.5	197.0	175.0	196,2	760.7		
34		2051	187.5	199.5	189.5	183,8	760.3		
35		1658	191.5	194.0	189.5	184,8	759.8		
36		0399	192.5	181.5	189.5	196,2	759.7		
37		2477	194.0	187.0	194.5	183,8	759.3		
38		0384	191.5	192.5	184.5	190,5	759.0		
39		0175	179.5	187.0	199.5	192,4	758.4		
40		0361	197.5	195.5	177.5	187,6	758.1		

Фінанси і кредит

№	ПІБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Агестаг	Сума	Долан. бал	Пільги
1		0440	194.0	198.0	197.0	198,1	787.1		Діти-інваліди
2		0592	198.5	199.0	198.5	195,2	841.2	50,00	
3		1271	197.0	200.0	200.0	200.0	837.0	40,00	
4		2115	200.0	191.5	200.0	198,1	829.6	40,00	
5		0847	197.5	188.0	193.0	200	818.5	40,00	
6		1627	193.5	186.0	196.5	200	816.0	40,00	

7		0080	186.0	186.0	192.5	195,2	809.7	50,00	
8		1645	200.0	200.0	197.0	199	796.0		
9		1491	178.5	190.5	194.0	190,5	793.5	40,00	
10		0549	200.0	197.0	199.0	197,1	793.1		
11		1177	195.0	199.0	198.5	200	792.5		
12		2483	192.5	188.0	176.5	195,2	792.2	40,00	
13		1704	196.0	199.0	199.0	198,1	792.1		
14		0072	199.0	196.0	200.0	197,1	792.1		
15		1462	195.0	199.0	199.0	198,1	791.1		
16		1283	200.0	198.0	193.0	200	791.0		
17		2131	200.0	197.0	197.5	196,2	790.7		
18		2347	196.0	200.0	198.0	196,2	790.2		
19		2146	196.0	199.0	197.0	198,1	790.1		
20		0166	198.5	194.0	198.5	199	790.0		
21		2014	187.0	189.5	192.5	190,5	789.5	30,00	
22		0563	200.0	191.5	199.5	198,1	789.1		
23		1973	195.0	199.0	196.0	199	789.0		
24		1712	199.5	195.0	197.0	197,1	788.6		
25		0862	200.0	197.0	194.5	197,1	788.6		
26		1721	197.0	195.0	197.5	199	788.5		
27		0135	198.5	197.0	199.5	193,3	788.3		
28		0622	197.5	197.0	198.0	195,2	787.7		
29		0005	200.0	192.5	198.0	197,1	787.6		
30		1850	200.0	194.0	196.5	197,1	787.6		
31		0932	190.5	199.0	200.0	198,1	787.6		
32		0627	193.5	196.0	200.0	197,1	786.6		
33		1730	198.5	190.5	199.5	198,1	786.6		
34		1392	196.0	192.5	199.0	199	786.5		
35		1643	198.5	192.5	197.0	197,1	785.1		
36		2926	196.5	196.0	199.5	192,4	784.4		
37		1740	196.0	192.5	197.5	198,1	784.1		
38		712	196.5	199.0	194.0	194,3	783.8		
39		0572	197.0	189.5	199.0	198,1	783.6		
40		0777	200.0	192.5	192.5	198,1	783.1		

Хімія

№	ПБ	Код	Профіль- ний 1	Профіль- ний 2	Непро- фільний	Атестаг	Сума	Додан. бал	Пільги
1		2060	199.5	200.0	194.0	199	792.5		
2		1581	199.5	196.0	191.5	193,3	780.3		
3		2104	198.5	184.5	197.5	196,2	776.7		
4		1888	195.5	192.5	195.0	193,3	776.3		
5		2047	190.0	192.5	197.5	194,3	774.3		
6		2791	190.0	194.0	196.0	194,3	774.3		
7		1707	191.5	195.0	191.5	195,2	773.2		
8		1336	186.0	198.0	190.5	197,1	771.6		
9		2029	197.0	188.0	197.5	188,6	771.1		
10		2534	179.5	196.0	197.5	196,2	769.2		
11		1180	192.5	194.0	187.5	193,3	767.3		
12		1761	192.5	187.0	189.5	198,1	767.1		
13		0337	195.5	188.0	192.5	190,5	766.5		
14		2396	183.0	184.5	199.0	199	765.5		
15		2194	184.0	186.0	195.0	196,2	761.2		
16		2452	192.5	171.5	199.0	196,2	759.2		
17		2461	185.0	196.0	194.0	183,8	758.8		
18		2251	184.0	188.0	190.5	194,3	756.8		
19		0437	186.0	180.0	197.5	191,4	754.9		
20		0363	190.0	186.0	183.5	193,3	752.8		
21		0678	184.0	176.5	197.0	193,3	750.8		
22		0697	194.5	187.0	177.0	188,6	747.1		
23		1935	182.0	188.0	180.5	195,2	745.7		
24		1831	191.5	182.5	176.0	192,4	742.4		
25		0462	185.5	188.0	187.0	178,1	738.6		
26		2554	190.5	187.0	173.0	186,7	737.2		
27		0837	183.0	175.5	181.5	194,3	734.3		
28		1792	189.0	180.0	177.5	186,7	733.2		
29		2587	190.0	186.0	173.0	182,9	731.9		
30		1912	180.5	173.0	186.0	186,7	726.2		
31		1494	192.5	192.5	171.5	168,7	725.2		

32		1589	174.0	180.0	180.0	190,5	724.5		
33		1175	171.5	170.0	189.5	192,4	723.4		
34		1583	178.0	177.5	175.0	189,5	720.0		
35		2234	177.0	169.0	179.5	193,3	718.8		
36		2042	171.5	176.5	176.0	191,4	715.4		
37		0780	174.0	186.0	173.0	181	714.0		
38		2034	172.5	180.0	167.0	188,6	708.1		
39		2897	184.0	162.5	178.0	179,1	703.6		
40		1272	178.5	178.5	170.5	170,5	698.0		

Плановий набір та конкурс на 2011 рік

№	Напря́м	Плановий набір (бюджет)	Подано заяв	Подано заяв (головний напрям)	Подано заяв (інші напрями)	Конкурс
1	Маркетинг	0	171	60	111	0
2	Право	15	743	496	247	49,53
3	Фінанси і кредит	12	518	227	291	43,17
4	Політологія	20	736	279	457	36,80
5	Культурологія	15	380	115	265	25,33
6	Філософія	10	247	60	187	24,70
7	Філологія	35	697	448	249	19,91
8	Економічна теорія	20	380	128	252	19,00
9	Історія	25	453	168	285	18,12
10	Соціологія	35	591	196	395	16,89
11	Прикладна математика	20	254	85	169	12,70
12	Програмна інженерія	40	366	230	136	9,15
13	Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване	20	111	43	68	5,55
14	Біологія	22	112	92	20	5,09
15	Фізика	25	94	31	63	3,76
16	Хімія	22	55	35	20	2,50
Загальна кількість		336	5908	2693	3215	17,58